EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2023 03 22
COM(2023) 166 final

2023/0085 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo ir pranešimo apie juos (Ekologiškumo teiginių direktyva)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2022 m. kovo mėn. Komisija pasiūlė atnaujinti Sąjungos vartotojų teisės aktus, taip užtikrinant vartotojų apsaugą ir stiprinant jų aktyvų indėlį pereinant prie žaliosios ekonomikos[1]. Šiuo pasiūlymu nustatomos konkretesnės taisyklės (*lex specialis*) ir papildomi siūlomi Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos[2] (*lex generalis*) pakeitimai. Abiem pasiūlymais siekiama spręsti bendras problemas įgyvendinant skirtingus to paties tinkamiausio politikos priemonių rinkinio, nustatyto atlikus poveikio vertinimą, paskelbtą kartu su iniciatyva dėl vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos[3], elementus.

1.1. Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

- **Vartotojų vaidmuo spartinant žaliąją pertvarką**

Komunikate „Europos žaliasis kursas“[4] Komisija įsipareigojo užtikrinti, kad vartotojai būtų įgalinti priimti labiau informacija grindžiamus sprendimus ir aktyviai dalyvauti vykdant ekologinę pertvarką. Konkrečiau, Europos žaliajame kurse nustatytas įsipareigojimas kovoti su melagingais ekologiškumo teiginiais užtikrinant, kad pirkėjai gautų patikimą, palyginamą ir patikrinamą informaciją, kuria vadovaudamiesi jie galėtų priimti tvaresnius sprendimus, ir sumažinti ekologinio manipuliavimo riziką. Poreikis spręsti ekologinio manipuliavimo problemą vėliau buvo nustatytas kaip prioritetas tiek pagal naująjį Žiedinės ekonomikos veiksmų planą[5], tiek pagal Naująją vartotojų darbotvarkę[6]. Neseniai priimtame Žaliojo kurso pramonės plane[7] pakartojama, kad vartotojams reikia suteikti galimybę rinktis remiantis skaidria ir patikima informacija apie produktų tvarumą, ilgaamžiškumą ir anglies pėdsaką, ir pabrėžiama, kad rinkos skaidrumas yra priemonė, padedanti įsisavinti technologiniu ir aplinkos požiūriu pranašesnius neutralizuoto poveikio klimatui produktus.

Europos Parlamentas ir Taryba paragino Komisiją apsvarstyti tolesnius veiksmus šioje srityje. 2020 m. gruodžio mėn. išvadose dėl žiedinio ir žaliojo atsigavimo užtikrinimo[8] Taryba atkreipė dėmesį į tai, kad ji vertina Komisijos ketinimą užtikrinti ekologiškumo teiginių pagrindimą remiantis poveikiu aplinkai per visą produktų gyvavimo ciklą. Savo rezoliucijoje dėl naujo žiedinės ekonomikos veiksmų plano[9] Europos Parlamentas tvirtai pritarė Komisijos

---

1 Europos Komisija. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria, siekiant geresne apsauga nuo nesąžiningos veiklos ir geresniu informavimu suteikti vartotojams daugiau galių dalyvauti žaliojoje pertvarkoje, iš dalies keičiamos direktyvos 2005/29/EB ir 2011/83/ES (COM(2022) 143 *final*), skelbiamas adresu https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LTXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0143&from=LT

2 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 (Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva) (OL L 149, 2005 6 11, p. 22–39) su pakeitimais.

3 SWD(2022) 85 *final*; EUR-Lex - 52022SC0085 - EN - EUR-Lex (europa.eu)

4 Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žaliasis kursas“ (COM(2019) 640).

5 2020 m. kovo 11 d. COM(2020) 98 *final*.

6 2020 m. lapkričio 13 d. COM(2020) 696 *final*.

7 2023 m. vasario 1 d. COM(2023) 62 *final*.

8 Tarybos išvados (dok. 14167/20).

9 2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl naujo žiedinės ekonomikos veiksmų plano (2020/2077 (INI)).

ketinimui pateikti pasiūlymų reglamentuoti ekologiškumo teiginių naudojimą nustatant patikimus ir suderintus skaičiavimo metodus, apimančius visą vertės grandinę.

Vartotojai nori būti geriau informuojami apie jų vartojimo poveikį aplinkai ir priimti geresnius sprendimus. Konferencijos dėl Europos ateities prašymuose[10] raginama užtikrinti didesnį skaidrumą, susijusį su produktų tvarumu ir aplinkosauginiu pėdsaku, kaip visų pirma nurodyta 5-ajame pasiūlyme dėl tvaraus vartojimo, pakuočių ir gamybos ir 20-ajame pasiūlyme dėl aplinkos politikos priemonių standartų nustatymo ES ir už jos ribų. Pasiūlymas dėl ekologiškumo teiginių yra Komisijos atsakymas į šį raginimą[11].

Užbaigus ES teisės aktų sistemą, kuria remiamas tvaresnis vartojimas, bus galima pasiekti 12.6 darnaus vystymosi tikslą skatinti bendroves, ypač dideles ir tarptautines bendroves, taikyti darnią praktiką ir įtraukti informaciją apie darnią veiklą į jų ataskaitų rengimo ciklą.

Tolesni ES veiksmai šioje srityje taip pat turės teigiamą poveikį pasaulinėms vertės grandinėms, apimančioms gamybos procesus trečiosiose šalyse. Todėl trečiųjų šalių bendrovės, visų pirma ES vidaus rinkoje prekiaujančios įmonės, bus skatinamos prisidėti prie žaliosios pertvarkos. Be to, bus skatinamas daugiašalis bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis, siekiant užtikrinti, kad būtų gerai suprantama naujoji reguliavimo sistema ir jos teikiama nauda. Taip pat ES dvišalių ir tarpregioninių prekybos susitarimų darnaus vystymosi skyriuose gali būti numatomos bendradarbiavimo galimybės, atitinkančios bendrus ES tikslus sustiprinti ES prekybos politikos tvarumo aspektą.

- **Kliūtys, trukdančios didinti ES žaliųjų rinkų potencialą stiprinant vartotojų vaidmenį**

Nepaisant vartotojų noro kasdieniame gyvenime prisidėti prie žalesnės ir labiau žiedinės ekonomikos[12], jų aktyviam ir veiksmingam vaidmeniui šioje žaliojoje pertvarkoje trukdo kliūtys, dėl kurių jie negali prekybos vietose rinktis aplinkos atžvilgiu tvaraus vartojimo galimybių, atsiranda didelis nepasitikėjimas ekologiškumo teiginių patikimumu ir daugėja klaidinančios komercinės praktikos atvejų, susijusių su produktų tvarumu aplinkos atžvilgiu.

Įvertinus įrodymus, surinktus siekiant pagrįsti poveikio vertinimą[3], pridedamą prie pasiūlymo dėl vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos, kuris taip pat pridedamas prie pasiūlymo dėl ekologiškumo teiginių, tiek atliekant įžanginį poveikio vertinimą[13] tiek rengiant viešas konsultacijas[14], taip pat 2020 m. surengtose papildomose viešose konsultacijose[15], nustatyta, kad klaidinančios veiklos, kaip antai ekologinio manipuliavimo, nepakankamo skaidrumo ir nepakankamo ekologinių ženklų patikimumo, atvejų nustatoma skirtingais vartojimo kelionės etapais: reklamuojant, perkant arba naudojant produktus.

a) *Vartotojams pateikiami neaiškūs arba nepakankamai pagrįsti ekologiškumo teiginiai (toliau – ekologinis manipuliavimas)*

Pasiūlyme dėl vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos *ekologiškumo teiginys* apibrėžiamas kaip pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę neprivaloma

---

10 Konferencija dėl Europos ateities. Ataskaita dėl galutinių konferencijos rezultatų (2022 m. gegužės mėn.).

11 COM(2022) 404 *final*.

12 Europos Komisija, Elgesio tyrimas dėl vartotojų dalyvavimo žiedinėje ekonomikoje, 2018 m., p. 10.

13 Europos Komisijos įžanginis poveikio vertinimas. Vartotojų vaidmens stiprinimas pereinant prie žaliosios ekonomikos (2020 m.).

14 Atvirų viešų konsultacijų santrauką galima rasti Europos Komisijos interneto svetainėje „Išsakykite savo nuomonę“: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12467-Vartotoju-politika-Vartotoju-vaidmens-stiprinimas-pereinant-prie-zaliosios-ekonomikos_lt

15 Produktų ir įmonių aplinkosauginis veiksmingumas. Teiginių pagrindimas (europa.eu)

žinia ar pareiškimas, be kita ko, tekstas, paveikslėliai, grafiniai vaizdai ar simboliai, bet kokia forma, be kita ko, ženklų, prekės ženklų, bendrovės ar produkto pavadinimų, teikiamas kaip komercinis pranešimas, kuriame teigiama arba kuris reiškia, kad produktas ar prekybininkas daro teigiamą poveikį arba nedaro jokio poveikio aplinkai, arba aplinkai kenkia mažiau nei atitinkamai kiti produktai ar prekybininkai, arba jo poveikis ilgainiui pagerėjo[1].

Komisija atliko dvi ekologiškumo teiginių peržiūras: 2014 m.[16] ir 2020 m.[17] 150 ekologiškumo teiginių, susijusių su įvairiais produktais, imtis buvo išnagrinėta atsižvelgiant į šiuos Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos[2] (NKVD) principus: aiškumo, nedviprasmiškumo, tikslumo ir patikrinamumo. 2020 m. atliktos peržiūros metu nustatyta, kad **didelė dalis (53,3 proc.)** visoje ES ir įvairiose produktų kategorijose skelbiamų **ekologiškumo teiginių yra susiję su neaiškia, klaidinančia arba nepagrįsta informacija** apie produktų ekologines savybes. 2020 m. ekologiškumo teiginių peržiūros metu taip pat buvo išanalizuotas tokių teiginių pagrindimas, atsižvelgiant į jų aiškumą, tikslumą ir tai, kiek jie buvo grindžiami įrodymais, kuriuos galima patikrinti. Nustatyta kad **40 proc. teiginių buvo nepagrįsti**.

Šie rezultatai taip pat buvo patvirtinti 2020 m. lapkričio mėn. atlikus bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje institucijų patikrinimą[18]. Institucijos laikėsi nuomonės, kad iš 344 įvertintų tvarumo teiginių **daugiau kaip pusės (57,5 proc.) atveju prekybininkas nepateikė pakankamai informacijos, kad būtų galima įvertinti teiginio tikslumą**. Daugeliu atvejų institucijoms buvo sunku nustatyti, ar teiginys buvo susijęs su visu produktu, ar tik su viena jo sudedamąja dalimi (50 proc. teiginių), ar su įmone, ar tik su tam tikrais produktais (36 proc. teiginių), ir su kokiu produktų gyvavimo ciklo etapu jis buvo susijęs (75 proc. teiginių)[19].

Be to, dauguma suinteresuotųjų subjektų, su kuriais konsultuotasi (išskyrus pramonės atstovus), sutiko, kad **ekologinis manipuliavimas yra problema**. Daugiau nei pusė šalių buvo susidūrusios su klaidinančiais teiginiais ir nurodė, kad mažiau pasitiki bendrovių ir privačių subjektų tvarkomais ekologiškumo teiginiais ir logotipais[19]. Be to, dauguma tikslinių konsultacijų respondentų nurodė, kad vartotojams trūksta informacijos apie produktų poveikį aplinkai, nes ši informacija nepateikiama arba neskelbiama[20].

Apskritai **vartotojų pasitikėjimas ekologiškumo teiginiais yra gana mažas**. 2020 m. vykusių atvirų viešų konsultacijų[15] metu plačioji visuomenė nesutiko su teiginiu, kad ji pasitiki produktų ekologiškumo teiginiais (1,57/4,00)[21]. Pasitikėjimas buvo didesnis teiginių dėl prekybininkų atveju[22], tačiau jis vis tiek buvo mažas (2,25/4,00).

b) *Vartotojai pastebi, kad naudojami tvarumo ženklai, kurie ne visada yra skaidrūs ir patikimi*

Aplinkosauginiai ženklai yra ekologiškumo teiginių pogrupis. Šie ženklai pateikiami kaip patikimumo ženklai, kokybės ženklai arba lygiaverčiai ženklai, naudojami siekiant pabrėžti produkto (proceso) arba įmonės išskirtinumą atsižvelgiant į su juo susijusius aplinkosaugos

16 *Vartotojų rinkos tyrimas dėl ekologiškumo teiginių, susijusių su ne maisto produktais*. Europos Komisija, 2014 m.

17 Ekologiškumo teiginiai ES. Peržiūros ir patikimumo vertinimo galutinė ataskaita. Europos Komisija, 2020 m. Skelbiama adresu https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/pdf/2020_Greenclaims_inventory.zip.

18 2020 m. atlikta tikslinė patikra dėl klaidinančių tvarumo teiginių Tikslinės patikros (europa.eu)

19 „Įvertintas ekomanipuliavimas interneto svetainėse: pusė ekologiškumo teiginių yra nepakankamai pagrįsti“. Skelbiama adresu https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/ip_21_269

20 SWD(2022) 85 *final*, 2 priedas, p. 66.

21 Atsakymai buvo vertinami pagal 1–5 Likerto skalę. Jie buvo konvertuoti į balus, kad būtų galima nuosekliai juos pristatyti ir tinkamai atspindėti sutikimo su teiginiu lygį. Už atsakymą „nežinau“ buvo skiriami 0 balų, už atsakymą „visiškai nedomina“ arba „visiškai neveiksmingi“ – 1, o kitame skalės gale už atsakymą „labai domina“ arba „visada“ buvo skiriami 4 balai.

22 Teiginys dėl prekybininko reiškia bet kokį prekybininko teiginį dėl savęs, kaip organizacijos, o ne prekybininko teiginį dėl vieno iš jo produktų (prekių ar paslaugų).

aspektus ir jį reklamuojant. Šie ženklai kartais grindžiami sertifikavimo sistemomis (aplinkosauginio ženklinimo sistemomis), pagal kurias patvirtinama, kad produktas (procesas) arba įmonė atitinka sistemos reikalavimus ir kad jų atitiktis stebima.

ES vidaus rinkoje naudojamiems aplinkosauginiams ženklams taikomi skirtingo lygio patikimumo, priežiūros ir skaidrumo reikalavimai, t. y. skirtingi valdymo modeliai. Manoma, kad dėl didėjančio ekologinių ženklų, apimančių įvairius aspektus, skaičiaus, skirtingų veiklos metodų taikymo ir skirtingos kontrolės (pvz., jų rengimo proceso atvirumo arba audito ir tikrinimo aprėpties ir nepriklausomumo) atsiras dar daugiau painiavos[23].

Parengiamajame tyrime, kurio metu buvo siekiama surinkti įrodymų apie būdus, kaip suteikti vartotojams galimybę aktyviai dalyvauti žaliojoje pertvarkoje[24], vertinant 232 aktyviai ES naudojamus ekologinius ženklus taip pat buvo išnagrinėti jų tikrinimo ir sertifikavimo aspektai ir padaryta išvada, kad beveik **pusės ženklų tikrinimo veiksmai buvo nepakankamai griežti arba nevykdomi.** Be to, vartotojai nežino apie skirtumą tarp ženklų, reglamentuojamų pagal trečiųjų šalių sertifikavimo sistemas, ir ženklų, dėl kurių pateikiamas savarankiškas patvirtinimas, t. y. ženklų, kurių netikrina jokia trečioji šalis.

Konsultacijų dėl įžanginio poveikio vertinimo[24] ir tikslinių konsultacijų metu daugumos suinteresuotųjų subjektų grupių atstovų **taip pat nurodė, kad didėjantis tvarumo ženklų ir logotipų skaičius visoje ES yra svarbi ir nuolatinė problema**. Be to, atvirų viešų konsultacijų metu daugiau kaip ketvirtadalis (27 proc.) dalyvių pasirinko atsakymą „**didėjantis produktų ir paslaugų tvarumo logotipų ir (arba) ženklų skaičius ir (arba) nepakankamas skaidrumas / suprantamumas / patikimumas**“ yra **svarbi kliūtis** siekiant stiprinti vartotojų vaidmenį pereinant prie žaliosios ekonomikos[15].

Šis didėjantis ženklų skaičius kartu su įvairiais jų valdymo modeliais reiškia, kad gamintojai ir mažmenininkai, pasirinkdami konkretų tvarumo ženklą, gali taikyti įvairias strategijas. Labai dažnai tai taip pat reiškia, kad įmonės, siekdamos užtikrinti savo produktų tvarumą, naudoja įvairius ženklus. **34 proc. bendrovių nurodė, kad „didėjantis tvarumo logotipų ir (arba) ženklų skaičius ir (arba) nepakankamas skaidrumas / suprantamumas / patikimumas“ yra kliūtis[15].** Iš tiesų, bendrovių, kurios stengiasi taikyti patikimas aplinkosauginio ženklinimo sistemas arba jas nustatyti, padėtis, palyginti su bendrovėmis, kurios naudoja nepatikimus aplinkosauginius ženklus, yra nepalanki, nes vartotojai dažnai nepastebi skirtumų. Ši problema tapo dar didesnė dėl kai kurių sparčiai atsiradusių (privačių / savanoriškų) nacionaliniu ir (arba) valstybių narių lygmeniu naudojamų ženklinimo sistemų, **nes vartotojams vis sunkiau palyginti produktus**.

Iš suinteresuotųjų subjektų atsiliepimų matyti, kad **itin tvirtai remiami ES veiksmai**, kuriais galima sukurti bendrą požiūrį į informacijos apie tvarumą teikimą vartotojams, **sudaryti geresnes vienodas sąlygas verslui** ir apriboti ženklų ir klaidinančių ekologiškumo teiginių skaičiaus didėjimą bendrojoje rinkoje[14].

Iš tiesų tvarius produktus siūlančios bendrovės atsiduria nepalankioje padėtyje, palyginti su bendrovėmis, kurios to nedaro. Taip pat **kyla rizika, kad**, ES šalims imantis

---

23 Parengiamasis tyrimas, kuriuo siekiama surinkti informaciją apie būdus, kaip suteikti vartotojams galimybę aktyviai dalyvauti žaliojoje pertvarkoje (2021 m. spalio mėn.). Skelbiamas šiuo adresu: Direktyvos, kuria vartotojams suteikiama daugiau galių dalyvauti žaliojoje pertvarkoje, pasiūlymas ir jo priedas (europa.eu).

24 Europos Komisijos įžanginis poveikio vertinimas. Vartotojų vaidmens stiprinimas pereinant prie žaliosios ekonomikos (2020 m.). Konsultacijų apžvalga, pateikiama poveikio vertinimo 2 priede, p. 69.

diegti skirtingus nacionalinius nurodytų problemų sprendimus, šios bendrovės **be reikalo patirs didelių atitikties užtikrinimo išlaidų**[25].

1.2. Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

- **ES iniciatyva, kuria siekiama stiprinti vartotojų vaidmenį pereinant prie žaliosios ekonomikos**

Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva reglamentuojama klaidinanti veikla ir klaidinantis informacijos neatskleidimas, nes joje nustatomos bendros nuostatos, kurios gali būti taikomos ekologiškumo teiginiams įmonių ir vartotojų sandoriuose, jeigu jie turi neigiamą poveikį vartotojų sprendimams dėl sandorių. Šioje direktyvoje valstybių narių vartotojų apsaugos institucijos raginamos įvertinti tokią praktiką kiekvienu konkrečiu atveju atliekant sprendimo dėl sandorio testą (kiekvieno konkretaus atvejo vertinimas)[26]. Direktyvoje taip pat pateikiamas komercinės veiklos, kuri bet kokiomis aplinkybėmis turi būti laikoma nesąžininga, juodasis sąrašas[27] (nevertinant kiekvieno konkretaus atvejo). Direktyvos reikalavimų nesilaikymo atvejus nagrinėja pretenziją pateikęs vartotojas arba savo iniciatyva veikianti kompetentinga institucija.

Pasiūlyme iš dalies pakeisti Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvą[1] iš dalies sprendžiamos 1.1 skirsnyje išvardytos problemos (ekologinis manipuliavimas ir neskaidrūs tvarumo ženklai). Juo įgyvendinamos kelios su ekologiškumo teiginiais susijusios priemonės, taikomos pasirinkus tinkamiausias politikos galimybes, kaip antai:

1) Direktyvos 2005/29/EB 6 straipsnio 1 dalyje nustatytas **produkto savybių, dėl kurių prekybininkas turėtų neapgaudinėti vartotojo**, sąrašas iš dalies keičiamas įtraukiant sąvokas „**poveikis aplinkai** arba **socialinis poveikis**“, „patvarumas“ ir „galimybė remontuoti“;

2) Direktyvos 2005/29/EB 6 straipsnio 2 dalyje pateiktas **veiksmų, kurie turi būti laikomi klaidinančiais**, jeigu jais paprasti vartotojai skatinami arba gali būti **paskatinti** priimti sprendimą dėl sandorio, sąrašas iš dalies pakeičiamas įtraukiant tekstą *„ekologiškumo teiginys, susijęs su būsimu aplinkosauginiu veiksmingumu, pateikiamas be aiškių, objektyvių ir patikrinamų įsipareigojimų ir tikslų ir nenurodoma nepriklausoma stebėsenos sistema*“;

3) **komercinės veiklos, kuri bet kokiomis aplinkybėmis laikoma nesąžininga,** sąrašas, pateiktas Direktyvos 2005/29/EB I priede, išplečiamas įtraukiant keturias su ekologiniu manipuliavimu susijusios veiklos rūšis:

   - tvarumo ženklo, kuris nėra grindžiamas sertifikavimo sistema arba sukurtas valdžios institucijų, rodymas;
   - bendro pobūdžio ekologiškumo teiginio skelbimas, jeigu prekybininkas negali įrodyti su teiginiu susijusio pripažinto puikaus aplinkosauginio veiksmingumo;

---

25 Daugiau informacijos apie šių problemų pasekmes vartotojų rinkai ir aplinkai pateikiama dokumento SWD(2022) 85 *final* 12 priede.

26 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 (Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva) (OL L 149, 2005 6 11, p. 22). 6 ir 7 straipsniai.

27 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 (Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva) (OL L 149, 2005 6 11, p. 22) I priedas.

- ekologiškumo teiginys apie visą produktą, jeigu jis susijęs tik su tam tikru produkto aspektu;
- reikalavimų, teisės aktais Sąjungos rinkoje nustatytų visiems atitinkamos kategorijos produktams, pateikimas kaip išskirtinio prekybininko pasiūlymo bruožo.

Taigi pasiūlyme dėl vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos plačiau aptariama įvairi veikla, produktai ir pardavimo metodai. Juo nustatomos svarbios apsaugos priemonės, kuriomis siekiama apsaugoti vartotojus nuo klaidinančių ekologiškumo teiginių ir nepatikimų ženklų.

- **Kiti ES teisės aktai, kuriais skatinamas tvarus vartojimas teikiant aplinkosauginę informaciją**

Be vartotojų apsaugos sistemos, esama sistemos, apimančios ES teisės aktus, kuriais reglamentuojamas aplinkosauginės informacijos teikimas, nustatomi poveikio aplinkai vertinimo ir apskaičiavimo metodiniai reikalavimai, kaip antai reikalavimai dėl ES anglies dioksido absorbavimo sertifikavimo metodikos, parengtos pagal Anglies dioksido absorbavimo sertifikavimo sistemos reglamentą[28] (kai jis bus priimtas), arba dėl informacijos apie produkto ar prekybininko poveikį aplinkai, jo aspektus ar veiksmingumą ir ženklinimo. Pavyzdžiui, Ekologinio projektavimo direktyvoje[29] nustatyta sistema, pagal kurią nustatomi privalomi ekologinio projektavimo reikalavimai su energija susijusiems gaminiams, siekiant skatinti jų energinį naudingumą ir žiedinį projektavimą bei naujus verslo modelius. 2022 m. kovo mėn. Komisija taip pat priėmė pasiūlymą dėl naujo tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamento[30], kuriuo siekiama gerokai pagerinti konkrečių prioritetinių gaminių grupių žiediškumą, energinį naudingumą, poveikį aplinkai ir kitus aplinkosauginio tvarumo aspektus. Taikant šį reglamentą bus galima nustatyti beveik visų kategorijų ES rinkai pateikiamų fizinių prekių veiksmingumo ir informacijos reikalavimus. Pagal žiedinės ekonomikos veiksmų planą ir produktų politiką, informacijos reikalavimus apima ir kai kurie kiti Komisijos pateikti pasiūlymai, pavyzdžiui, siūlomi reglamentai dėl statybos produktų rinkodaros[31] ir dėl baterijų ir baterijų atliekų[32].

Be to, ES lygmeniu parengti teisės aktai, susiję su privalomais ir savanoriškai naudojamais ženklais, kai antai ES ekologiniu ženklu. 1992 m. sukurtas ES ekologinis ženklas yra oficialus savanoriškai naudojamas aukščiausio veiksmingumo ES produktų aplinkosauginės kokybės ženklas. ES ekologinio ženklo reglamentu[33] nustatomos šios savanoriškos sistemos nustatymo ir taikymo taisyklės. Kiti su ženklinimu susiję ES teisės aktai yra Aplinkosaugos vadybos ir audito sistema (EMAS)[34], reglamentai dėl ekologinio ūkininkavimo ženklo[35], energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo sistemos[36] ir CE ženklo[37].

---

28 COM(2022) 672 *final*.

29 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/125/EB, nustatanti ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemą (L 285/10);

30 COM(2022) 142 *final*.

31 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 305/2011, kuriuo nustatomos suderintos statybos produktų rinkodaros sąlygos ir panaikinama Tarybos direktyva 89/106/EEB (OL L 88, 2011 4 4, p. 5).

32 COM(2020) 798 *final*.

33 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 66/2010 dėl ES ekologinio ženklo (OL L 27, 2010 1 30, p. 1).

34 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1221/2009 dėl organizacijų savanoriško Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) taikymo,

- **ES ekologiškumo teiginių taisyklių rinkinio užbaigimas**

Siekiant toliau spręsti nustatytą ekologinio manipuliavimo ir nepatikimų aplinkosauginių ženklų problemą, dabartinei sistemai galėtų būti naudingi konkretesni reikalavimai dėl nereglamentuojamų teiginių, nesvarbu, ar tai būtų konkrečioms produktų grupėms, konkretiems sektoriams, konkrečiam poveikiui aplinkai ar aplinkosaugos aspektams taikomi reikalavimai. **Šiuo pasiūlymu dėl ekologiškumo teiginių pagrindimo ir informavimo, kaip *lex specialis,* papildomos galiojančios ES vartotojų apsaugos taisyklės.** Šiuo pasiūlymu bus sudarytos sąlygos visapusiškai įgyvendinti poveikio vertinime nustatytas tinkamiausias politikos galimybes, kaip aprašyta 3.2 skirsnyje.

Taigi pagrindiniai pasiūlymo dėl ekologiškumo teiginių tikslai yra šie:

– didinti aplinkos apsaugos mastą ir prisidėti prie spartesnio perėjimo prie žiedinės, švarios ir neutralaus poveikio klimatui ES ekonomikos;

– apsaugoti vartotojus ir bendroves nuo ekologinio manipuliavimo ir sudaryti sąlygas vartotojams prisidėti prie žaliosios pertvarkos spartinimo priimant pagrįstus pirkimo sprendimus, grindžiamus patikimais ekologiškumo teiginiais ir ženklais;

– didinti teisinį tikrumą, susijusį su ekologiškumo teiginiais ir vienodomis veiklos sąlygomis vidaus rinkoje, didinti ekonominės veiklos vykdytojų, dedančių pastangas didinti savo produktų ir veiklos aplinkosauginį tvarumą, konkurencingumą ir sudaryti galimybes sutaupyti lėšų tokiems veiklos vykdytojams, prekiaujantiems tarpvalstybiniu mastu.

Šio pasiūlymo, kuris yra *lex specialis,* taikymo sritis suderinta su atitinkamo *lex generalis* taikymo sritimi. Persvarstyta Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva apima visą savanorišką įmonių santykių su vartotojais komercinę veiklą prieš sudarant su produktu susijusį komercinį sandorį, jo metu ir po jo. Šis pasiūlymas apima **savanoriškų *ekologiškumo* teiginių** pagrindimą ir informavimą apie juos.

Be to, pasiūlyme dėl vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos aptariami tvarumo ženklai, apimantys *aplinkosaugos ir (arba) socialinius aspektus*. Tačiau šis pasiūlymas taikomas tik ***aplinkosauginiams* ženklams**, daugiausia susijusiems su *aplinkosauginiais* produkto arba prekybininko aspektais.

Kaip minėta, pasiūlymu dėl ekologiškumo teiginių **siekiama užtikrinti apsaugą visuose sektoriuose, kuriuose ekologiškumo teiginiai arba ženklai nėra reglamentuojami ES lygmeniu. Juo nesiekiama pakeisti sektoriuose galiojančių ar būsimų taisyklių.** Priešingai, kituose Sąjungos teisės aktuose nustatyti vertinimo ir komunikacijos reikalavimai bus viršesni už pasiūlyme nustatytus reikalavimus, todėl jais turėtų būti vadovaujamasi, kai siekiama pagrįsti ekologiškumo teiginius šiose konkrečiose srityse ir apie juos pranešti.

---

panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 761/2001 ir Komisijos sprendimus 2001/681/EB bei 2006/193/EB (OL L 342, 2009 12 22, p. 1).

35 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/848 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 (OL L 150, 2018 6 14, p. 1).

36 2017 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1369, kuriuo nustatoma energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo sistema ir panaikinama Direktyva 2010/30/ES (OL L 198, 2017 7 28, p. 1).

37 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/125/EB, nustatanti ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemą (OL L 285, 2009 10 31, p. 10).

1.3. Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis

Pasiūlymu dėl ekologiškumo teiginių remiami Europos žaliojo kurso tikslai ir padedama kovoti su trejopa klimato kaitos, taršos ir biologinės įvairovės nykimo problema. Juo prisidedama prie kovos su ekologiniu manipuliavimu, o šie veiksmai Komisijos naujajame žiedinės ekonomikos veiksmų plane[5] ir Naujojoje vartotojų darbotvarkėje[6] buvo įvardyti kaip prioritetas. Šiuo pasiūlymu taip pat bus sustiprintos visa apimančios strategijos, kaip antai Nulinės taršos veiksmų planas[38] arba 2030 m. biologinės įvairovės strategija[39], ir papildytos konkretiems sektoriams skirtos strategijos, kaip antai strategija „Nuo ūkio iki stalo“[40], arba prisidedama sprendžiant tokius klausimus, kaip antai raginimai didinti vandens naudojimo efektyvumą ir pakartotinį naudojimą, nustatytus ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijoje[41].

Kaip aprašyta, šiuo pasiūlymu dėl direktyvos dėl ekologiškumo teiginių ir pasiūlymu, kuriuo iš dalies keičiama Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva, bendrai nustatoma nuosekli politikos sistema, kuria siekiama padėti Sąjungai pereiti prie žaliosios ekonomikos pertvarkant vartojimo modelius taip, kad jie butų tvaresni. Šiais pasiūlymais siekiama prisidėti prie žalesnės vidaus rinkos, skatinant mažinti Sąjungoje vartojamų produktų aplinkosauginį pėdsaką. Jais taip pat bus prisidedama siekiant Europos klimato teisės akto tikslo ne vėliau kaip iki 2050 m. užtikrinti Sąjungoje išmetamo ir absorbuojamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio pusiausvyrą, sprendžiant su išmetamo ŠESD kiekio mažinimu ir poveikio klimatui neutralumu susijusių teiginių klausimą.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMAS IR PROPORCINGUMAS

2.1 Teisinis pagrindas

Šis pasiūlymas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 114 straipsniu, kuris taikomas priemonėms, kuriomis siekiama sukurti vidaus rinką arba užtikrinti jos veikimą, remiantis aukšto lygio aplinkos apsauga.

Dėl skirtingų reikalavimų, nustatytų nacionalinės teisės aktuose arba privačiose iniciatyvose dėl ekologiškumo teiginių, sukuriama nereikalinga našta bendrovėms, prekiaujančioms tarpvalstybiniu mastu (nes jos turi laikytis kiekvienoje šalyje taikomų skirtingų reikalavimų). Tai daro poveikį jų gebėjimui veikti vidaus rinkoje ir ja naudotis. Be to, rinkos dalyviams sunku nustatyti patikimus ekologiškumo teiginius ir priimti optimalius sprendimus dėl pirkimo vidaus rinkoje.

Todėl šiuo pasiūlymu siekiama užtikrinti vidaus rinkos veikimą vidaus rinkoje veikiantiems ekonominės veiklos vykdytojams ir vartotojams, besivadovaujantiems ekologiškumo teiginiais. Šioje direktyvoje siūlomomis priemonėmis bus padidintas aplinkos apsaugos lygis ir toliau derinamas teiginių apie ekologiškumą reglamentavimas, taip išvengiant rinkos susiskaidymo dėl skirtingų nacionalinių požiūrių, kurie buvo taikomi arba kurie atsirastų nesant ES lygmens taisyklių.
Vidaus rinkos aspektas siekiant aplinkosaugos tikslo yra vyraujantis, todėl 114 straipsnis tebėra tinkamas teisinis pagrindas.

38 https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en
39 380 *final*.
40 COM(2020) 381 final.
41 COM(2021) 82.

2.2 Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)

Siekiant užtikrinti vienodas sąlygas ekonominės veiklos vykdytojams, labai svarbu ES vidaus rinkoje nustatyti bendrą taisyklių rinkinį. Jeigu valstybės narės veiktų atskirai, aplinkos apsaugos lygis išliktų neoptimalus ir atsirastų rizika, kad bus naudojamos skirtingos sistemos, grindžiamos skirtingais metodais ir požiūriais.

Pasiūlyme dėl vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos nenurodoma, ką bendrovės turėtų daryti, norėdamos tinkamai pagrįsti savo ekologiškumo teiginius. Dėl to visoje ES gali būti taikomi labai skirtingi tokiems teiginiams pagrįsti skirti metodai. Taip būtų suskaidoma vidaus rinka, nes būtų iškreipiamos konkurencijos sąlygos ir kiekvieną kartą kertant vidaus sienas reikėtų iš dalies pakeisti ir (arba) pakoreguoti reikalavimus. Dėl to gali atsirasti teisinis netikrumas ir padidėti atitikties užtikrinimo išlaidos, taip pat gali atsirasti nesąžininga konkurencija bendrojoje rinkoje ir būti daromas neigiamas poveikis veiksmingam rinkos veikimui.

ES turi geras galimybes skatinti tolesnį metodinių reikalavimų derinimą siekiant įvertinti produktų, paslaugų ir organizacijų poveikį aplinkai visoje bendrojoje rinkoje, remdamasi valstybių narių patirtimi ir atskiromis šioje srityje vykdomomis iniciatyvomis. **ES gali sukurti didelę pridėtinę vertę**, o dėl tolesnio veiksmų koordinavimo vyriausybės ir privatusis sektorius galėtų patirti mažiau išlaidų.

Iš suinteresuotųjų subjektų atsiliepimų matyti, kad jie itin palaiko ES veiksmus, kuriais būtų galima sukurti **bendrą požiūrį** į informacijos apie tvarumą teikimą vartotojams ir **apriboti ženklų ir klaidinančių ekologiškumo teiginių plitimą.** Jeigu valstybės narės veiktų atskirai ir be gairių sistemos, atsirastų didelė rizika, kad dėl daugelio konkuruojančių sistemų vidaus rinka taps suskaidyta, ypač tarpvalstybiniu mastu teikiamų paslaugų (pvz., skaitmeninių paslaugų) atveju.

ES veiksmai yra pagrįsti ir būtini, nes ekologiškumo teiginių atžvilgiu suderintoje ir gerai veikiančioje ES vidaus rinkoje būtų užtikrinama didesnė aplinkos apsauga ir sudaromos vienodos sąlygos ES veikiančioms įmonėms. Šiuo pasiūlymu taip pat palengvinama našta, kurią patiria nacionalinės valdžios institucijos, taikydamos galiojančias principais grindžiamas Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos nuostatas tokiose sudėtingose srityse, kaip klaidinančių ekologiškumo teiginių atvejais. Toliau koordinuojant veiksmus ES mastu tiek vyriausybės, tiek susiję privatūs subjektai patirs mažiau išlaidų, taip pat bus sustiprintas poveikis susijusiems pasauliniams procesams, įskaitant pasaulines vertės grandines.

2.3 Proporcingumo principas

Pasiūlyme numatytomis priemonėmis neviršijama tai, kas būtina, kad vartotojai, remdamiesi patikima ir patikrinta informacija, galėtų priimti pagrįstus sprendimus dėl pirkimo ir skatinti tvarų vartojimą.

Bendrų kriterijų, taikomų ekologiškumo teiginiams, naudojamiems parduodant produktus vartotojams, proporcingumas užtikrinamas nustatant vienodus reikalavimus, kurių bendrovės turėtų laikytis skelbdamos tokius teiginius. Šiuo pasiūlymu nereikalaujama nustatyti jokio konkretaus vertinimo metodo konkretiems ekologiškumo teiginiams pagrįsti ir jis grindžiamas bendrais reikalavimais, pagal kuriuos vartotojams turi būti teikiama patikima informacija. Šiuo pasiūlymu vienodi kriterijai bus nustatyti ir kompetentingoms nacionalinėms institucijoms. **Taip jos galės įvertinti bet kokio ekologiškumo teiginio teisingumą, nes bus užtikrinamas didelis teisinis tikrumas ir bus galima paprasčiau įgyvendinti vykdymo užtikrinimo veiksmus.** Šis pasiūlymas taip pat parengtas nuodugniai apsvarsčius suinteresuotųjų subjektų, visų pirma įmonių, įskaitant MVĮ, indėlį.

Aplinkosauginio ženklinimo reikalavimų proporcingumas susijęs su sąžiningumu juos pateikiant vartotojams. Siekiant užtikrinti tokių ženklų skaidrumą ir patikimumą naudotojams, nustatomas tik tam tikras skaičius vienodų reikalavimų. Šiais vienodais reikalavimais užtikrinama, kad aplinkosauginius ženklus naudojantys subjektai ir bendrovės, teikiančios paraiškas dėl šių ženklų naudojimo, nepatirtų neproporcingų išlaidų. Be to, taip bendrovėms bus užtikrinamas didelis teisinis tikrumas. Ši priemonė taip pat palengvins vykdymo užtikrinimo veiksmus ir užtikrins aukšto lygio vartotojų apsaugą, nes nustačius vienodus kompetentingų nacionalinių institucijų kriterijus bus galima įvertinti bet kokio aplinkosauginio ženklo naudojimo sąžiningumą.

2.4 Priemonės pasirinkimas

Šis pasiūlymas yra savarankiška teisinė priemonė, kuria nebūtų iš dalies keičiami galiojantys teisės aktai. Jame nustatyta savanoriškai skelbiamų ekologiškumo teiginių pagrindimo sistema. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo pasiūlymu siekiama užtikrinti vartotojų apsaugą direktyvomis reglamentuojamoje srityje, tokia teisinė forma geriau atitinka esamą Sąjungos ir nacionalinę teisinę sistemą ir valstybių narių nustatytus vykdymo užtikrinimo mechanizmus. Todėl manoma, kad tinkamiausia priemonė yra direktyva.

3. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTAISIAIS SUBJEKTAIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI, GERESNIO REGLAMENTAVIMO PRINCIPŲ LAIKYMASIS IR PAGRINDINĖS TEISĖS

3.1. Konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais

Rengdama šį pasiūlymą Komisija konsultavosi su suinteresuotaisiais subjektais, surengusi:

– kelias viešas konsultacijas, susijusias su pasiūlymu dėl vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos[1542];

– viešas konsultacijas dėl žiedinės ekonomikos produktų politikos sistemos, įskaitant konsultacijas, skirtas galimoms būsimoms politikos galimybėms, grindžiamoms aplinkosauginio pėdsako metodais (2018 m. lapkričio 29 d. – 2019 m. sausio 24 d.)[43]. Kai kurie iš 291 respondentų nurodė, kad bendrovės turėtų turėti galimybę laisvai pasirinkti, kaip rengti aplinkosauginę informaciją, jeigu jos atitinka minimalius kriterijus, kuriuos taikant išvengiama ekologinio manipuliavimo. Respondentai taip pat pabrėžė, kad komunikacijos priemonės turi būti lanksčios: informacijai teikti neturėtų būti privaloma naudoti etiketę arba QR kodą, nes informacijos rūšis ir išsamumo lygis gali priklausyti nuo tikslinės auditorijos. Respondentai taip pat pabrėžė, kad reikia pasiūlyti MVĮ skirtą priemonę arba priemonių įgyvendinimui skirtą Europos Komisijos paramą;

– tikslines konsultacijas internetu, kuriose dalyvavo 124 respondentai, atstovavę pagrindinius suinteresuotuosius subjektus, susijusias su aplinkosauginio pėdsako metodais (2018 m. lapkričio 12 d. – 2018 m. gruodžio 18 d.)[44];

– 2020 m. rugpjūčio 27 d. – gruodžio 3 d. vykusias atviras viešas konsultacijas dėl ekologiškumo teiginių iniciatyvos, kurių metu buvo pateikti 362 atsiliepimai[16].

---

42 Visų konsultacijų, surengtų atliekant poveikio vertinimą, apžvalga pateikiama dokumento COM(2022) 85 *final* 2 priede.

43 https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/1740-Towards-an-EU-Product-Policy-Framework-contributing-to-the-Circular-Economy_lt

44 https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/pdf/EF_stakeholdercons19.pdf

- Kai kurios *verslo asociacijos* pasiūlė pasitelkti nepriklausomas sertifikavimo / tikrinimo organizacijas, veikiančias pagal standartą ISO 14025.
- *Didelės bendrovės* pabrėžė, kad ES sistema turėtų suteikti lankstumo, kiek tai susiję su komunikacijos priemonėmis, naudojamomis pretenzijoms teikti.
- *Aplinkosaugos srityje veikiančios NVO* pareiškė, kad bendri aplinkosauginiai balai jokiu būdu neturėtų būti naudojami siekiant nuslėpti padarytus kompromisus ir kad jų reikėtų vengti.
- *Vartotojų NVO* taip pat nurodė, kad ekologiškumo teiginiai galėtų būti pagrindžiami jau taikomomis priemonėmis, kaip antai 1 tipo ekologiniais ženklais, sertifikavimo schema „Eco Lighthouse“ , EMAS ir standartu ISO 14001.
- Keleto *valdžios institucijų* atstovų nuomone, teiginius turėtų būti galima pagrįsti oficialiais ekologiniais ženklais, kaip antai „Šiaurės gulbės“ ženklu ir ES ekologiniu ženklu. Viešojo administravimo institucijos šiek tiek labiau teikia pirmenybę nepriklausomam sertifikavimui ir tikrinimui.
- *Piliečiai* tinkamiausia galimybe laikė akredituotų organizacijų atliekamą nepriklausomą sertifikavimą / tikrinimą.

2020 m. lapkričio mėn. vyko kelios suinteresuotųjų subjektų praktinio seminaro, skirto bendrai grįžtamajai informacijai, atsiliepimams apie komunikacijos galimybes, praktines problemas, su kuriomis susiduria bendrovės, pagrįsdamos ekologiškumo teiginius, informacijos patikimumui ir poveikiui ekologiniam ženklinimui, sesijos. Kiekvienoje sesijoje dalyvavo vidutiniškai 200 suinteresuotųjų subjektų[45]. Praktiniuose seminaruose buvo patvirtinta, kad reikia spręsti ekologinio manipuliavimo problemą ir kad reikia suderinto, ES lygmeniu taikomo požiūrio. Keli suinteresuotieji subjektai nurodė, kad reikia toliau naudoti ES ekologinį ženklą ir kitus patikimus I tipo ekologinius ženklus.

3.2 Poveikio vertinimas

3.2.1 Problemos apibrėžtis ir tinkamiausia politikos galimybė

Šis pasiūlymas grindžiamas poveikio vertinimu, paskelbtu kartu su Komisijos pasiūlymu dėl vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos[46]. Iš pradžių Komisijos Reglamentavimo patikros valdyba (RPV) 2021 m. vasario 5 d. pateikė neigiamą nuomonę (kartu su išsamiomis pastabomis). Gerokai pakoregavus pradinį projektą, 2021 m. rugsėjo 17 d. RPV pateikė teigiamą nuomonę kartu su papildomomis pastabomis[47]. Poveikio vertinimo I priede paaiškinama, kaip buvo atsižvelgta į RPV pastabas.

Vertinant poveikį nustatytos dvi problemos, padalytos į kelias dalines problemas. Šiame pasiūlyme daugiausia dėmesio skiriama vienai iš dviejų problemų ir dviem su ja susijusioms dalinėms problemoms.

2 problema: vartotojai susiduria su klaidinančia komercine veikla, susijusia su produktų tvarumu.

---

45 Daugiau informacijos galima rasti adresu https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/initiative_on_green_claims.htm

46 85 *final*.

47 SEC(2022) 165.

2.2 dalinė problema: bendrovės vartotojams pateikia neaiškius arba nepakankamai pagrįstus ekologiškumo teiginius (ekologinis manipuliavimas).

2.3 dalinė problema: vartotojams pateikiami tvarumo ženklai, kurie ne visada yra skaidrūs ir patikimi[48].

Apsvarstyta politikos galimybių kiekvienai atskirai dalinei problemai spręsti. Siekiama, kad Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva ir jos pakeitimai būtų taikomi kaip *lex generalis*. Todėl buvo nuspręsta, kad kai kurie poveikio vertinime pasirinktų tinkamiausių politikos galimybių, kuriomis siekiama spręsti 2.2 ir 2.3 dalines problemas, elementai bus įgyvendinami ne vykdant vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos iniciatyvą, o pasitelkiant specialų papildomą *lex specialis* pobūdžio pasiūlymą dėl ekologiškumo teiginių.

Remiantis daugeliu kriterijų grindžiama analize, kuri buvo papildyta sąnaudų ir naudos analize, ir kokybiniu įvairių apsvarstytų galimybių proporcingumo vertinimu, šioms problemoms spręsti pasiūlytas dviejų tinkamiausių politikos galimybių derinys[49]:

1) draudimas skelbti ekologiškumo teiginius, neatitinkančius būtiniausių kriterijų[50] (siekiant spręsti 2.2 dalinę problemą).

Pasirinkus šią tinkamiausią galimybę būtų užtikrinta vartotojų apsauga nuo ekologinio manipuliavimo, nes tokius teiginius skelbiantys subjektai turės atitikti tam tikrą standartą. Taip pat vartotojų apsaugos institucijoms būtų lengviau užtikrinti vykdymą;

2) draudimas naudoti tvarumo ženklus, neatitinkančius būtiniausių skaidrumo ir patikimumo reikalavimų[51] (siekiant spręsti 2.3 dalinę problemą)

Pasirinkus šią tinkamiausią galimybę būtų užtikrinta vartotojų apsauga, kad jie nebūtų klaidinami tokiais ženklais ir priemonėmis.

Be to, rengiant šią iniciatyvą buvo nustatytos šios papildomos priemonės, kuriomis siekiama padidinti ES taisyklių dėl ekologiškumo teiginių veiksmingumą ir efektyvumą:

– **tikrinimo mechanizmas**, kurį naudojant būtų lengviau įgyvendinti ir užtikrinti, kad būtų laikomasi būtiniausių teiginių pagrindimo kriterijų, užtikrinant, kad ES rinkoje būtų sukurtos vienodos sąlygos ir kad bendrojoje rinkoje veikiančioms bendrovėms būtų užtikrinamas didesnis teisinis tikrumas ir mažesnė našta;

– **bendri poveikio aplinkai balai** turi būti taikomi **tik** ekologiškumo teiginiams, įskaitant ženklus, **kurie nustatomi tik ES lygmeniu,** siekiant užtikrinti, kad būtų **taikoma** patirtis, įgyta rengiant bendrą standartizuotą ES lygmens metodą (žr. toliau pateiktą langelį);

– galimybė **labai mažoms įmonėms netaikyti** reikalavimų dėl pagrindimo **ir** susijusių komunikacijos taisyklių, taip išvengiant neproporcingo poveikio mažiausiems prekybininkams;

– **veiksmingas didėjančio ekologinių ženklų skaičiaus ribojimas** ir pastangų sutelkimas į esamų viešųjų sistemų naudojimo didinimą bei ES lygmens ženklinimo reikalavimų, taikomų bendrajai rinkai, rengimą,

48 Šiame pasiūlyme nenagrinėjamos skaitmeninės informavimo priemonės, kurios aptariamos pasiūlyme dėl vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos.

49 SWD(2022) 85 *final* 7 skirsnis. Tinkamiausios politikos galimybės, p. 59.

50 SWD(2022) 85 *final*, p. 29–30.

51 SWD(2022) 85 *final*, p. 31–32.

– naujų privačiu lygmeniu naudojamų sistemų kūrimą turėtų patvirtinti tik valstybės narės ir jos turėtų būti tvirtinamos tik tuo atveju, jeigu jomis sukuriama pridėtinė vertė, o

– kurti naujas nacionalinio arba regioninio lygmens viešąsias sistemas turėtų būti draudžiama. Naujos viešosios sistemos turėtų būti kuriamos tik ES lygmeniu.

Patirtis, įgyta rengiant standartinę metodiką teiginiams, susijusiems su poveikiu aplinkai pagrįsti

Iš pradžių rengdama iniciatyvą dėl ekologiškumo teiginių, Europos Komisija pradėjo darbą ir konsultacijas dėl galimybės pagrindžiant ekologiškumo teiginius naudoti *standartinę metodiką*. Vykdant šį darbą daugiausia dėmesio skirta ES produktų ir organizacijų aplinkosauginio pėdsako metodų taikymui siekiant pagrįsti ekologiškumo teiginius. Priklausomai nuo produkto kategorijos, taikant šiuos metodus[52] galima įvertinti produkto arba organizacijos aplinkosauginį veiksmingumą visoje vertės grandinėje – nuo žaliavų gavybos iki gyvavimo ciklo pabaigos. Taikant aplinkosauginio pėdsako metodus siekiama nustatyti patikimas ir svarbias metodikas, visiškai skaidriai rengiamas kartu su suinteresuotaisiais subjektais ir grindžiamas moksliniais įrodymais.

Atlikdama parengiamąjį darbą Komisija apsvarstė vieną iš šių galimybių sukurti ES teisinę sistemą, pagal kurią reikalaujama, kad bendrovės, skelbiančios teiginius, susijusius su poveikiu, kurio atžvilgiu taikomi aplinkosauginio pėdsako metodai[53], pagrįstų juos taikydamos tuos metodus. Tačiau net jeigu aplinkosauginio pėdsako metodai yra naudingi bendrovėms nustatant sritis, kuriose jos turėtų pagerinti savo poveikį aplinkai ir veiksmingumą, ir jais galima tinkamai pagrįsti tam tikrus teiginius, susijusius su keliomis produktų kategorijomis, šie metodai dar neapima visų atitinkamų kategorijų poveikio visų rūšių produktams (pvz., jūrų žuvininkystės atveju – naudojamų žuvų išteklių tvarumo; maisto ir žemės ūkio produktų atveju – biologinės įvairovės ūkių lygmeniu ir gamtos apsaugos bei skirtingos ūkininkavimo praktikos, tekstilės gaminių atveju – mikroplastiko dalelių atsiskyrimo), todėl vertinant produkto aplinkosauginę kvalifikaciją atsižvelgiant į ekologiškumo teiginius gali būti pateikiami neišsamūs duomenys. Be to, daug ekologiškumo teiginių taip pat yra susiję su aplinkosauginiais aspektais (pvz., patvarumu, galimybėmis pakartotinai naudoti, remontuoti ir perdirbti, perdirbtųjų medžiagų dalimi, natūralių medžiagų naudojimu), kurių atveju aplinkosauginio pėdsako metodai negali būti taikomi kaip vienintelis pagrindimo metodas. Galimybės išspręsti labai plataus masto ir sparčiai kintančią ekologiškumo teiginių srities problemą taikant vieną metodą yra ribotos. Sprendimas taikyti vieną metodą, pvz., aplinkosauginį pėdsaką, kaip standartinę visų ekologiškumo teiginių pagrindimo metodiką, nebūtų tinkamas ir tokiu atveju kiltų pavojus įmonėms, negalinčioms pateikti informacijos apie atitinkamus su jų produktais ar veikla susijusius aplinkosaugos aspektus ar veiksmingumą.

52 Daugiau informacijos apie metodus ir bandomąjį etapą, per kurį jie buvo išbandyti, pateikiama adresu https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/

53 Klimato kaita, ozono sluoksnio ardymas, toksiškumas žmogui (onkologinės ligos), toksiškumas žmogui (neonkologinės ligos), skendinčiosios medžiagos, jonizuojančioji spinduliuotė (poveikis žmogaus sveikatai), fotocheminis ozono susidarymas (poveikis žmogaus sveikatai), rūgštėjimas, eutrofikacija (sausumos), eutrofikacija (gėlo vandens), eutrofikacija (jūros), ekotoksiškumas gėlavandenėms ekosistemoms, žemės naudojimas, vandens naudojimas, išteklių naudojimas (mineralai ir metalai), išteklių naudojimas (iškastinis kuras).

Dėl šių priežasčių ir remiantis konsultacijų rezultatais, vidaus poveikio naštos bendrovėms vertinimu ir tolesniu keitimusi informacija su suinteresuotaisiais subjektais, nebuvo ieškoma galimybės taikyti *vieną standartinę metodiką* ekologiškumo teiginiams pagrįsti. Vietoj to, nuspręsta, kad būtų tikslinga taikyti lankstesnį požiūrį, grindžiamą tinkamiausia politikos galimybe, nustatyta vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos iniciatyvos poveikio vertinime.

3.2.2. Tinkamiausios politikos galimybės poveikis

Tinkamiausia politikos galimybė, nustatyta atlikus poveikio vertinimo sąnaudų ir naudos analizę, keleto nuostatų forma buvo perkelta tiek į pasiūlymą dėl vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos, tiek į pasiūlymą dėl ekologiškumo teiginių. Toliau nurodytas poveikis susijęs su visa tinkamiausia politikos galimybe, taigi apima abiejų pasiūlymų nuostatas.

Į šį pasiūlymą įtrauktos priemonės, kurios yra svarbios Komisijos principo „kiek plius, tiek minus“ požiūriu, siekiant sumažinti administracinę naštą, ir apie kurias anksčiau buvo pranešta, taip pat į kurias buvo atsižvelgta poveikio vertinime, pridėtame prie pasiūlymo dėl vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos.

- **Numatomas nustatytos taikymo srities poveikis**

Šiuo pasiūlymu nustatomi būtiniausi reikalavimai dėl ekologiškumo teiginių, kuriuos turi patikrinti trečioji šalis ir kurie turi būti pateikiami prieš pradedant juos naudoti komerciniuose pranešimuose, pagrindimo ir pranešimo apie juos. Nors manoma, kad taikant šią priemonę bus pašalinti klaidinantys ir apgaulingi teiginiai ir bus galima lengviau užtikrinti tinkamą reikalavimų vykdymą, tokius teiginius pageidaujantys skelbti prekybininkai patirs papildomų išlaidų. Manoma, kad poveikis mažesnėms įmonėms bus proporcingai didesnis nei poveikis didesnėms bendrovėms. Dėl šios priežasties ir siekiant užtikrinti, kad šios papildomos administracinės išlaidos nedarytų neproporcingo poveikio mažiausioms įmonėms (pvz., mažiems šeimos ūkiams, parduodantiems tiesiogiai vartotojams), pasiūlyme labai mažoms įmonėms (kuriose dirba mažiau nei 10 darbuotojų ir kurių metinė apyvarta neviršija 2 mln. EUR[54]) netaikomi šiame pasiūlyme nustatyti įpareigojimai, susiję su pagrindimo ir pranešimo reikalavimais, taikomais atliekant pagrindimo vertinimą. Tačiau jeigu šios mažiausios įmonės vis dėlto norės gauti ekologiškumo teiginio, pripažįstamo visoje Sąjungoje, atitikties sertifikatą, jos turėtų atitikti visus šiuo pasiūlymu nustatomus reikalavimus.

Tačiau visiems prekybininkams, įskaitant mažiausias įmones, ir toliau taikoma Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva. Tai reiškia, kad bus toliau taikomos bendrosios taisyklės dėl ekologiškumo teiginių, o dėl nesąžiningos komercinės veiklos nukentėję vartotojai ir toliau galės teikti skundus kompetentingoms institucijoms ir naudotis teisių gynimo galimybėmis nacionaliniuose ir ES teismuose.

Be to, pasiūlyme taip pat prašoma, kad valstybės narės imtųsi tinkamų priemonių padėti mažosioms ir vidutinėms įmonėms laikytis šiame pasiūlyme nustatomų reikalavimų. Tikimasi, kad palengvinus galimybes naudotis tokiomis priemonėmis, kaip antai finansinė parama ir organizacinio bei techninio pobūdžio pagalba, šios įmonės bus skatinamos dalyvauti pereinant prie žaliosios ekonomikos.

- **Numatomas reikalavimų poveikis teiginių pagrindimui**

[54] 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

Kadangi bus uždrausta naudoti teiginius, neatitinkančius būtiniausių kriterijų, ši priemonė padės padidinti vartotojams teikiamos **informacijos patikimumą**, todėl turės **teigiamą poveikį vartotojų sprendimų priėmimui**, nes vartotojai galės lengviau pasirinkti produktus, kurių aplinkosauginis veiksmingumas yra geresnis, todėl padidės vartotojų gerovė. Kai kurie vartotojai pirks iš tikrųjų aplinkai palankesnius produktus, todėl manoma, kad **poveikis aplinkai bus labai teigiamas**.

Kalbant apie **poveikį įmonėms**, jos turės pašalinti teiginius, neatitinkančius šių būtiniausių kriterijų. Šalinant tokius teiginius reikės koreguoti produktų pakuotes, reklaminius lapelius ir kt., tačiau tai bus vienkartinės koregavimo išlaidos[55].

Be to, **įmonės turės padengti teiginių pagrindimo išlaidas**. Šios išlaidos daugiausia priklausys nuo to, kokio pobūdžio aplinkosauginius teiginius įmonė norės pateikti savanoriškai, ir nuo produktų skaičiaus. Teiginių dėl produkto poveikio aplinkai per visą jo gyvavimo ciklą (pvz., išmetamo ŠESD kiekio mažinimo per visą produkto gyvavimo ciklą ir visoje vertės grandinėje) atveju reikės daug didesnių investicijų nei teiginių, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama konkrečiam aplinkos aspektui (pvz., perdirbtųjų medžiagų kiekiui pakuotėje). Priklausomai nuo teiginio pobūdžio ir sudėtingumo, susijusios pagrindimo išlaidos gali labai skirtis. Pavyzdžiui, paprasto reikalavimo pagrindimo išlaidos, kaip antai susijusios su gamyboje naudojamomis medžiagomis, gali siekti 500 EUR[56]. Jeigu, pavyzdžiui, bendrovė nuspręstų naudoti teiginį apie vieno iš savo produktų aplinkosauginį pėdsaką ir atlikti tyrimą taikydama produkto aplinkosauginio pėdsako metodą, jos išlaidos siektų apie 8 000 EUR (šias išlaidas būtų galima sumažinti iki 4 000 EUR, jeigu būtų nustatytos produktų aplinkosauginio pėdsako kategorijų taisyklės). Jeigu pasirinktas teiginys yra susijęs, su, pvz., pačios organizacijos pėdsaku, teiginiui pagrįsti taikant organizacijos aplinkosauginio pėdsako metodus jos išlaidos gali siekti 54 000 EUR (jeigu nėra sektoriaus lygmeniu nustatytų taisyklių)[57].

Tačiau įmonės ir toliau sprendžia, ar įtraukti (arba neįtraukti) ekologiškumo teiginius į savo *savanoriškus* komercinius pranešimus. Tai reiškia, kad **bendrovės gali kontroliuoti savo išlaidas** nustatydamos teiginio apimtį (jeigu toks yra) ir atsižvelgdamos į tikėtiną investicijų grąžą. Trumpai tariant, bendrovių patiriamos pagrindimo išlaidos yra savanoriško pobūdžio, nes jos yra jų rinkodaros strategijos dalis, todėl sunku patikimai įvertinti bendras Sąjungos rinkos išlaidas.

Kalbant apie **vykdymo užtikrinimo išlaidas ir kitas išlaidas**, kompetentingos institucijos turės įvertinti, kokiu mastu konkretus teiginys atitinka pagal šią galimybę nustatytus kriterijus, t. y. ar teiginį skelbianti bendrovė turi akredituoto tikrintojo išduotą atitikties sertifikatą. Tačiau keletas apklaustų vartotojų apsaugos institucijų nurodė, kad pasirinkus šią galimybę būtų galima sutaupyti lėšų, nes tai reikštų, kad joms reikės skirti mažiau išteklių ekologinio manipuliavimo vertinimui pagrįsti.

- **Numatomas reikalavimų poveikis pranešimui apie teiginius**

---

55 Dėl labai mažos produktų atsargų dalies, sukauptos iki šios galimybės patvirtinimo daroma prielaida, kad šiuos teiginius panaikins pardavėjas (pavyzdžiui, uždengdamas juos lipdukais). Dėl to pirmaisiais dvejais galimybės įgyvendinimo metais bus patirta tam tikrų išlaidų, susijusių su nedidele produktų atsargų dalimi, o vėliau, darome prielaidą, visi šie produktai buvo parduoti.

56 Konkretaus teiginio, susijusio su tam tikru poveikiu (pvz., biologinės kilmės (arba perdirbtųjų) medžiagų kiekio produkte procentine dalimi), kurį įrodyti nesudėtinga, t. y. teiginio, kurį galima pagrįsti lengvai prieinama informacija ir (arba) dokumentais apie gamyboje naudojamas medžiagas, vidaus įvertis.

57 Vidaus įvertis, susijęs su teiginio apie visos organizacijos aplinkosauginį pėdsaką patvirtinimu. Vidutinės vertės, nustatytos po papildomos tikslinės Aplinkos GD apklausos, kurią atliko septyni pagrindiniai konsultantai, prisidėję prie PAPKT / OAPST raidos, ir sutikrintos su kitais literatūros šaltiniais.

Manoma, kad nustačius taisykles dėl pranešimo teiginiai bus aiškesni ir skaidresni ir taip pat **padidės vartotojų gerovė.** Kalbant apie įmonių išlaidas, kai bus atliktas vertinimas siekiant pagrįsti teiginį, papildomos išlaidos, susijusios su pranešimo reikalavimų laikymusi, bus nedidelės ir daugiausia bus laikomos pagrindimo išlaidų dalimi.

- **Numatomas reikalavimų poveikis ženklinimo sistemoms**

Nustačius būtiniausius kriterijus visiems aplinkosauginiams ženklams padidės šių ženklų skaidrumas ir patikimumas (ir sulėtės arba net bus sustabdytas šiuo metu stebimas šių ženklų skaičiaus didėjimas) bei pagerės vartotojų sprendimų priėmimo kokybė. Vartotojai bus tikri, kad tvarumo ženklais žymimi produktai atitinka būtiniausius skaidrumo ir patikimumo reikalavimus, padidės vartotojų pasitikėjimas ženklais ir jų supratimas. Manoma, kad nustačius šiuos papildomus ženklinimo sistemų valdymo reikalavimus sumažės ženklų skaičius, nes nebeliks nepatikimų sistemų. Pažymėtina, kad mažųjų ir vidutinių įmonių atveju prisijungimo prie aplinkosauginio ženklinimo sistemų sąlygos yra proporcingos tų įmonių dydžiui ir apyvartai.

Manoma, kad nustačius būtiniausius tvarumo ženklų sąžiningumo vertinimo kriterijus, kaip numatyta pagal 2.3.B galimybę, padidės **vartotojų gerovė**. Kalbant apie **poveikį įmonėms**, manoma, kad ši priemonė padės užtikrinti vienodas sąlygas ženklinamiems gaminiams, nes jie visi turės atitikti tuos pačius būtiniausius kriterijus. Be to, ši galimybė taip pat padės užtikrinti vienodas sąlygas organizacijoms, administruojančioms tokius ženklus.

Taip pat tikimasi, kad ši priemonė padės sumažinti tarpvalstybinės prekybos kliūtis, nes nebebus taikomi nesuderinti nacionaliniai valstybių narių metodai, susiję su neskaidrių arba nepatikimų ženklų / logotipų gausėjimu. Taip sumažės teisinis netikrumas ir bendrovių išlaidos, nes vidaus rinkoje jos turės laikytis panašių taisyklių.

Manoma, kad ženklus / logotipus administruojantys ir valdantys subjektai patirs tam tikrų **administracinių išlaidų**[58]. Jie taip pat patirs didelių **atitikties užtikrinimo išlaidų**, susijusių su būtinais jų vidaus procesų pakeitimais, įskaitant trečiųjų šalių atliekamą kiekvienos srities sertifikavimą (jeigu tai dar nedaroma pagal bazinio lygio scenarijų). Ženklus administruojančių ir valdančių subjektų išlaidos, kiekybiškai įvertintos poveikio vertinime, bus perkeliamos paraiškas dėl ženklų teikiantiems gamintojams ir pardavėjams.

Kalbant apie **netiesiogines išlaidas**, manoma, kad padidės su paraiškų dėl ženklų susijusios išlaidos. Kita vertus, dėl didesnio suderinimo gali sumažėti poreikis teikti paraiškas dėl kelių ženklų.

Poveikio vertinime apskaičiuota, kad viešojo administravimo institucijų **vykdymo užtikrinimo išlaidos** neturėtų būti didelės, nes pagal siūlomus būtiniausius kriterijus visą susijusią informaciją reikia pateikti internetu, o ženklus tikrinti turi trečioji šalis.

Papildomos su ženklinimu susijusios priemonės, parengtos kartu su poveikio vertinimu, labai padės siekti tikslo sustabdyti aplinkosauginio ženklinimo sistemų skaičiaus didėjimą visoje ES ir pagerinti bendrosios rinkos veikimą. Sustabdžius naujų viešųjų sistemų naudojimą, regioninės ir nacionalinės valdžios institucijos nebegalės kurti ženklų ir ženklinimo sistemų, kurios turės būti peržiūrėtos arba panaikintos netrukus po to, kai ES lygmeniu bus nustatytas lygiavertis ženklas. Laikotarpiu nuo šios priemonės priėmimo iki jos įgyvendinimo valdžios institucijos turės laiko suplanuoti veiksmus ir galės išvengti tų papildomų išlaidų. Kuriant tų pačių gaminių grupių ženklus ES lygmeniu taip pat bus galima užtikrinti veiksmingesnį išteklių naudojimą nei tuo atveju, jeigu jie būtų kuriami nacionaliniu lygmeniu.

[58] Išsami informacija apie administracinių išlaidų paskirstymą SWD(2022) 85 *final*, p. 200.

Taip pat sumažės nekontroliuojamas privačių veiklos vykdytojų kuriamų naujų ženklinimo sistemų skaičius. Valstybių narių valdžios institucijos turės patvirtinti, kad tokios sistemos gali būti kuriamos atsižvelgiant į jų pridėtinę vertę. Manoma, kad taip bus galima sumažinti šių sistemų gausėjimo tendenciją. Su patvirtinimo procedūros rengimu ir įgyvendinimu susijusias **valdžios institucijų administracines išlaidas** sunku įvertinti, nes tiksliai nežinoma, koks galėtų būti paraiškų skaičius. Manoma, kad dėl šios priemonės **įmonės patirs administracinių išlaidų** teikdamos informaciją, pridedamą prie valstybių narių valdžios institucijoms teikiamų privačių ženklinimo sistemų kūrimo paraiškų. Apie šias administracines išlaidas dar nebuvo pranešta ir jos susijusios su principu „kiek plius, tiek minus“, siekiant sumažinti administracinę naštą. Tačiau nesitikima, kad šios išlaidos bus didelės, nes manoma, kad tokių paraiškų skaičius bus palyginti mažas dėl išankstinio pranešimo apie tokių sistemų kūrimo apribojimus, susijusius su laikotarpiu nuo šio pasiūlymo pateikimo dienos iki jo perkėlimo į nacionalinę teisę dienos (numatoma, kad tai bus maždaug ketverių metų laikotarpis).

Apribojant galimybes ženkluose nurodyti kategorijas arba balus, grindžiamus suvestiniu poveikio aplinkai rodikliu, tik iki ES lygmeniu kuriamų ženklų, siekiama sumažinti vartotojų patiriamą painiavą ir klaidingą informaciją, taip pat sumažinti bendrą ženklų skaičiaus didėjimą. Esama rizikos, kad bendro rodiklio pobūdis galėtų būti naudojamas tam tikrų gaminio parametrų neigiamam poveikiui sumažinti, išnaudojant didesnį teigiamą kitų parametrų poveikį, ir teikti vartotojui klaidinančią informaciją apie tikrąjį pagrindinį produkto poveikį. Siekiant užtikrinti suderinimą vidaus rinkoje, labai svarbu užkirsti kelią galimoms sistemoms, pagal kurias regioniniu arba nacionaliniu mastu vertinami bendri balai. Be to, tokie ženklai paprastai grindžiami skirtinga metodika, taikoma tai pačiai produktų grupei, todėl, priklausomai nuo sistemos, tas pats produktas gali būti įvertinamas skirtingai.

- **Numatomas *ex ante* tikrinimo poveikis**

Nepriklausomų akredituotų įstaigų atliekamas *ex ante* tikrinimas palengvins ir padės užtikrinti **pasiūlymo reikalavimų vykdymą**, nesukuriant pernelyg didelės naštos kompetentingų institucijų ištekliams. Atitikties sertifikatas suteikia galimybę vietos kompetentingoms institucijoms lengvai patikrinti teiginio patikimumą rinkoje. Skundai dėl teiginių, dėl kurių išduotas galiojantis atitikties sertifikatas, galėtų būti nagrinėjami greičiau, o tai padėtų sumažinti **vykdymo užtikrinimo išlaidas**, palyginti su tomis, kurios patiriamos įprastais atvejais.

Teiginių sertifikavimo procesas būtų **naudingas** ekologiškumo teiginius skelbiančioms **bendrovėms**, nes visoje ES pripažįstamas atitikties sertifikatas suteiktų teisinio tikrumo ir ES būtų reikalaujama tik vieno sertifikato, todėl sertifikavimo procesas būtų pigesnis ir paprastesnis vidaus rinkoje prekiaujantiems subjektams.

Kalbant apie **įmonių patiriamas administracines išlaidas**, prieš paskelbdamos ekologiškumo teiginį, jos turėtų pateikti *ex ante* prašymą tikrintojui išduoti atitikties sertifikatą. Šios administracinės išlaidos priklausys nuo kiekvieno savanoriškai pateikto prašymo apimties ir numatomo prašymų kiekio, todėl būtų sunku patikimai įvertinti bendras išlaidas, kurios bus patiriamos Sąjungos rinkoje. Dėl šios priežasties apie šias administracines išlaidas dar nebuvo pranešta, nors jos susijusios su principo „kiek plius, tiek minus“ taikymu siekiant sumažinti administracinę naštą.

- **Numatoma pažanga siekiant atitinkamų darnaus vystymosi tikslų**

Kalbant apie 12-ąjį DVT, kuriuo siekiama užtikrinti tvarius vartojimo ir gamybos modelius, manoma, kad įgyvendinus tinkamiausią šiame pasiūlyme ir pasiūlyme dėl vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos numatytą politikos galimybę, bus perkama

daugiau produktų, kurių vartotojai nebus klaidinami dėl jų poveikio aplinkai. Manoma, kad šiomis iniciatyvomis vartotojai bus geriau apsaugoti nuo nesąžiningos komercinės veiklos, kaip antai ekologinio manipuliavimo arba neskaidrių savanoriškai naudojamų tvarumo ženklų, kurie yra nesuderinami su žaliąja pertvarka. Kalbant apie 13-ąjį DVT dėl klimato politikos veiksmų, tikimasi, kad įgyvendinant šias iniciatyvas per 15 metų bus sutaupyta 5–7 mt $CO2e$[59].

3.3. Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas

Šis pasiūlymas yra nauja iniciatyva, kuria siekiama papildyti bendrąsias vartotojų apsaugos teisės srities direktyvas, visų pirma *lex specialis* pasiūlymą dėl vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos. Šiuo pasiūlymu tiesiogiai siekiama sumažinti reglamentavimo naštą sustiprinant žaliųjų produktų ir įmonių vidaus rinkos veikimą ir nustatant būtiniausius ekologiškumo teiginių kriterijus. Juo bus sumažinta bendrosios rinkos teisinio susiskaidymo rizika ir padidintas teisinis tikrumas. Manoma, kad dėl to įmonės, pageidaujančios skelbti tokius teiginius, ir kompetentingos institucijos, atsakingos už vartotojų teisės aktų vykdymą, sutaupys lėšų. Be to, pasiūlyme numatyta nuostata dėl peržiūros praėjus šešeriems metams nuo jos įsigaliojimo, siekiant įvertinti, ar buvo pasiekti direktyvos tikslai ir ar reikia toliau derinti ekologiškumo teiginių pagrindimo ir pranešimo apie juos aspektus, kad šie tikslai būtų pasiekti efektyviau. Šis pasiūlymas susijęs su ekologiškumo teiginiais, skelbiamais tiek fizinėje, tiek skaitmeninėje aplinkoje, todėl laikoma, kad jis yra pritaikyti skaitmeninėms technologijoms.

3.4. Pagrindinės teisės

Šis pasiūlymas atitinka ES pagrindinių teisių chartijos 38 straipsnį, pagal kurį ES turi užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį. Tai bus užtikrinama užtikrinant ekologiškumo teiginių patikimumą, palyginamumą ir patikrinamumą, sprendžiant ekologinio manipuliavimo ir nepatikimų bei neskaidrių ekologiškumo teiginių ir ženklų naudojimo klausimus. Šiuo pasiūlymu taip pat bus sustiprinta teisė į aukštą aplinkosaugos lygį ir aplinkos kokybės gerinimą, kaip įtvirtinta Chartijos 37 straipsnyje. Be to, kovojant su ekologiniu manipuliavimu, šiuo pasiūlymu bus užtikrinamos vienodos sąlygos įmonėms, reklamuojančioms savo žalumą, ir taip užtikrinama laisvė užsiimti verslu pagal Sąjungos teisę ir nacionalinės teisės aktus bei praktiką.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šiai iniciatyvai iki 2027 m. (t. y. pagal dabartinę DFP) skiriamas biudžetas iš viso sieks maždaug 25 mln. EUR.

Kaip išsamiai išdėstyta finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje, pagal šią iniciatyvą numatomi žmogiškieji ištekliai ir administracinės išlaidos, reikalingos direktyvai įgyvendinti ir deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams parengti.
Taip pat numatomi asignavimai, kurie bus visiškai finansuojami perskirstant programos LIFE paketo lėšas. Kaip išsamiai nurodyta finansinės teisės akto pasiūlymo pažymos 3 skirsnyje pateiktose lentelėse, ši suma apima aplinkosauginio pėdsako ir kitų reikiamų duomenų rinkinių įsigijimą, siekiant padėti įmonėms, ypač MVĮ, laikytis pasiūlymo dėl ekologiškumo teiginių nuostatų. Iš tiesų, galimybė laisvai susipažinti su šia informacija MVĮ, didesnėms bendrovėms, viešojo sektoriaus įstaigoms ir visoms suinteresuotosioms šalims padės sumažinti išlaidas, susijusias su jų pačių metodikų kūrimu ir stiprinimu, ir galbūt padės

[59] SWD(2022) 85 *final*.

sumažinti sukurtų metodikų naudotojų patiriamas išlaidas. Galimybė naudotis aplinkosauginio pėdsako duomenų rinkiniais taip pat padės įgyvendinti kitas ES aplinkos tvarumo politikos priemones, kuriomis vadovaudamiesi vartotojai galės priimti tinkamus sprendimus (pavyzdžiui, pasiūlymą dėl tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamento (toliau – TGEPR)). TGEPR numatyta galimybė nustatyti privalomus informacijos reikalavimus, kurie taip pat gali būti susiejami su ženklinimo reikalavimais, ir dėl to naudojantis skaitmeniniais gaminių pasais pagerės informacijos srautai. Aplinkosauginio pėdsako duomenų rinkiniai padės su TGEPR susijusiuose deleguotuosiuose aktuose apskaičiuoti ir nustatyti informacijos ir veiksmingumo reikalavimus, pvz., susijusius su anglies dioksido išmetimo rodikliu ir aplinkosauginiu pėdsaku, remiantis suderintu aukštos kokybės antrinių duomenų rinkiniu. Visi šie duomenys ir įrodymais grindžiamos politikos priemonės padės geriau informuoti vartotojus, kurie galės pasitikėti bendrovių teikiama aplinkosaugine informacija.

5. KITI ELEMENTAI. ĮGYVENDINIMO PLANAI IR STEBĖSENA, VERTINIMAS IR DUOMENŲ TEIKIMO TVARKA

Komisija ne vėliau kaip per šešerius metus nuo šios direktyvos priėmimo Europos Parlamentui ir Tarybai pateiks ataskaitą, kurioje bus įvertinta, kaip pasiekti šios direktyvos tikslai. Valstybės narės turi reguliariai stebėti, kaip taikoma ši direktyva, remdamosi ekologiškumo teiginių, apie kuriuos pranešta vykdymo užtikrinimo institucijoms, apžvalga. Valstybės narės šią informaciją Komisijai turi teikti kasmet. Europos aplinkos agentūra du kartus per metus turi skelbti ataskaitą, kurioje įvertinama ekologiškumo teiginių ir ženklinimo sistemų raida kiekvienoje valstybėje narėje.

6. IŠSAMUS KONKREČIŲ PASIŪLYMO NUOSTATŲ PAAIŠKINIMAS

6.1. Pasiūlymo taikymo sritis

1 straipsnyje nustatoma taikymo sritis. Šiuo pasiūlymu nustatomi būtiniausi reikalavimai dėl savanoriškų ekologiškumo teiginių ir aplinkosauginio ženklinimo pagrindimo ir pranešimo įmonių santykių su vartotojais komercinėje veikloje, nedarant poveikio kitiems Sąjungos teisės aktams, kuriais nustatomos su tam tikrais produktais ar sektoriais susijusių ekologiškumo teiginių atžvilgiu taikomos sąlygos (kaip aprašyta 1.2 skirsnyje).

6.2. Reikalavimai dėl ekologiškumo teiginių pagrindimo

Šio pasiūlymo 3 straipsnyje daugiausia dėmesio skiriama elementams, kurie nebuvo įtraukti į vartotojų apsaugos teisės aktus, visų pirma kiek tai susiję su teiginių pagrindimu, o kai kuriais atvejais pateikiama papildomų paaiškinimų. Pasiūlyme reikalaujama, kad aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimas būtų grindžiamas vertinimu, atitinkančiu pasirinktus būtiniausius kriterijus, siekiant užtikrinti kad tie teiginiai nebūtų klaidinantys, t. y. kad pagrindinis vertinimas:

– būtų atliekamas remiantis pripažintais moksliniais įrodymais ir pažangiausiomis techninėmis žiniomis;

– parodytų poveikio, aspektų ir veiksmingumo svarbą gyvavimo ciklo požiūriu;

– vertinant veiklos rezultatus būtų atliekamas atsižvelgiant į visus reikšmingus aspektus ir poveikį;

– parodytų, ar teiginys teisingas viso produkto ar tik jo dalių atžvilgiu (viso gyvavimo ciklo ar tik tam tikrų etapų, visos prekybininko veiklos ar tik jos dalies atžvilgiu);

– parodytų, kad teiginys neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų;

– padėtų nustatyti informacija apie tai, ar gaminio aplinkosauginiai rezultatai yra žymiai geresni nei įprasta;

– parodytų, ar teigiamas rezultatas lemia didelį kito poveikio rezultatų pablogėjimą;

– būtų toks, kad atlikus vertinimą būtų nustatomas reikalavimas skaidriai pranešti apie šiltnamio efektą sukeliančių dujų kompensavimo priemones;

– apimtų tikslią pirminę arba antrinę informaciją.

Šio straipsnio reikalavimai netaikomi labai mažoms įmonėms (įmonėms, kuriose dirba mažiau nei 10 darbuotojų ir kurių metinė apyvarta neviršija 2 mln. EUR[60]), išskyrus atvejus, kai jos nori gauti ekologiškumo teiginio atitikties sertifikatą – tokiu atveju jos turės laikytis šių reikalavimų.

Be to, 4 straipsnyje nustatomi papildomi reikalavimai lyginamiesiems teiginiams (t. y. teiginiams, kuriais pareiškiama arba leidžiama manyti, kad produktas arba prekybininkas daro mažesnį ar didesnį poveikį aplinkai nei kiti produktai ar prekybininkai arba veikia geriau ar blogiau nei kiti produktai ar prekybininkai). Šiuose teiginiuose:

- naudojama lygiavertė informacija siekiant įvertinti lyginamų produktų poveikį aplinkai, aspektus ar veiksmingumą;
- naudojami lygiaverčiu būdu surinkti arba gauti duomenys apie lyginamus produktus ar prekybininkus;
- lyginamų produktų ir prekybininkų vertės grandinės etapų aprėptis yra lygiavertė, kartu užtikrinant, kad lyginant produktus ir prekybininkus būtų atsižvelgiama į svarbiausius etapus;
- poveikio aplinkai, aplinkosaugos aspektų arba aplinkosauginio veiksmingumo aprėptis yra lygiavertė lyginamiems produktams ir prekybininkams ir užtikrinama, kad visų produktų ir prekybininkų atveju būtų atsižvelgiama į reikšmingiausią poveikį aplinkai, aplinkosaugos aspektus arba aplinkosauginį veiksmingumą;
- palyginimui naudojamos prielaidos yra suderinamos lyginamų produktų ir prekybininkų atžvilgiu;
- kalbant apie lyginamuosius teiginius apie geresnį poveikį (palyginti su ankstesne produkto versija), reikėtų paaiškinti tokio pagerinimo poveikį kitiems aspektams ir poveikiui ir nurodyti, metus, su kuriais lyginama.

Skirtingų rūšių teiginiams pagrįsti reikės patekti skirtingo lygio įrodymus. Pasiūlyme nenustatomas vienas metodas ir nereikalaujama atlikti viso gyvavimo ciklo analizės kiekvienos rūšies teiginių atveju. Atliekant vertinimą, naudojamą aiškiems ekologiškumo teiginiams pagrįsti, reikia atsižvelgti į produkto gyvavimo ciklą arba bendrą prekybininko veiklą, kad būtų galima nustatyti atitinkamą poveikį, dėl kurio pateikiami teiginiai, ir kad prekybininkas nepraleistų jokių svarbių aspektų. Tai taip pat būtina tikrinant, ar skelbiamos naudos poveikis perkeliamas į kitus gyvavimo ciklo etapus ir ar dėl jo labai padidėja kitas poveikis aplinkai.

Siekiant, kad vertinimas būtų laikomas patikimu, į jį turėtų būti įtraukiami pirminiai konkrečios įmonės duomenys, susiję su atitinkamais aspektais, dėl kurių labai prisidedama prie teiginyje nurodyto produkto arba prekybininko aplinkosauginio veiksmingumo. Kai kurių šalių vartotojų apsaugos institucijos pradeda abejoti konkrečių produktų ekologiškumo

60 OL L 124, 2003 5 20, p. 36.

teiginiais, jeigu jų pagrindime nebuvo naudojami jokie pirminiai duomenys. Reikėtų rasti tinkamą pusiausvyrą tarp tinkamos ir patikimos informacijos teiginiams pagrįsti užtikrinimo ir pastangų, reikalingų pirminei informacijai surinkti, atsižvelgiant į pirminės informacijos prieinamumą. Nustatant reikalavimą įtraukti pirminę informaciją reikėtų atsižvelgti į tai, kokią įtaką teiginį skelbiantis prekybininkas daro atitinkamam procesui ir ar turima pirminės informacijos. Nustatant reikalavimą taip pat reikėtų atsižvelgti į tai, ar procesus vykdo teiginį skelbiantis prekybininkas, ir, jeigu taip nėra, ar prekybininkas turi prieigą prie pirminės informacijos apie procesą. Be to, jeigu proceso nevykdo teiginį skelbiantis prekybininkas ir jeigu pirminės informacijos nėra, turėtų būti leidžiama naudoti antrinę informaciją – net ir procesų, kuriais labai prisidedama prie produkto arba prekybininko aplinkosauginio veiksmingumo, atvejais. Bet kuriuo atveju ir pirminiai, ir antriniai duomenys, t. y. vidutiniai duomenys, turėtų būti labai kokybiški ir tikslūs.

Manoma, kad tikslinga skaidriau nagrinėti kompensavimo priemonėmis grindžiamus su klimatu susijusius teiginius. Todėl pasiūlyme reikalaujama, kad teikiant su klimatu susijusius teiginius atskirai nuo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio būtų pranešama apie visas prekybininkų naudojamas išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio *kompensavimo priemones*, pateikiant šiuos duomenis kaip papildomą aplinkosauginę informaciją, ir tokio požiūrio taip pat laikomasi taikant produkto aplinkosauginio pėdsako ir (arba) organizacijos aplinkosauginio pėdsako metodus. Be to, kartu su šia informacija taip pat turėtų būti nurodoma, ar šios kompensavimo priemonės yra susijusios su išmetamųjų teršalų kiekio mažinimu ar absorbavimu, ir užtikrinama, kad kompensavimo priemonės, kuriomis remiamasi, būtų ypač sąžiningos ir tinkamai apskaitomos, kad būtų galima nuosekliai ir skaidriai atspindėti deklaruojamą poveikį klimatui.

Šio straipsnio reikalavimai netaikomi labai mažoms įmonėms, išskyrus atvejus, kai jos nori gauti ekologiškumo teiginio atitikties sertifikatą – tokiu atveju jos turės laikytis šių reikalavimų.

Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų papildomi reikalavimai dėl tam tikrų rūšių teiginių pagrindimo. Šie deleguotieji aktai iš esmės turėtų atitikti ekologiškumo teiginių raidos rinkoje stebėsenos rezultatus, kad būtų galima teikti pirmenybę teiginiams, kuriuos naudojant gali būti klaidinami vartotojai. Tačiau kai kurių rūšių teiginių atveju gali prireikti, kad veiksmų Komisija imtųsi anksčiau.

6.3. Reikalavimai dėl pranešimo apie ekologiškumo teiginius

5 straipsnio nuostatomis reaguojama į patikimos nepakankamos informacijos apie produkto aplinkosaugines savybes problemą[61], susijusią su prekybininkais, skelbiančiais ekologiškumo teiginius. Šiais reikalavimais taip pat remiamas tikslas užtikrinti, kad būtų skelbiami ekologiškumo teiginiai, susiję su produktais ar prekybininkais, kurie, palyginti su įprasta praktika, teikia naudą aplinkai.

Visų pirma pasiūlyme nustatyta, kad pranešant apie visus teiginius:

- turi būti nurodomas tik poveikis aplinkai, aspektai ar veiksmingumas, kurie buvo įvertinti pagal šiame pasiūlyme nustatytus pagrindimo reikalavimus ir kurie laikomi reikšmingais atitinkamo produkto arba prekybininko atveju;

[61] COM(2022) 85 *final*, p. 50: „Kalbant apie 1.1 dalinę problemą (patikimos informacijos apie produkto ekologines savybes trūkumas pardavimo vietoje), visos galimybės buvo atmestos ankstyvame etape, nes nebuvo galima įrodyti jų pridėtinės vertės, ir manoma, kad priemonėmis, kurių imtasi pagal Ekologiškumo teiginių iniciatyvą ir Tvarių gaminių iniciatyvą, bus galima gerokai sumažinti šią dalinę problemą.“

- tam tikrais atvejais, jeigu tai susiję su teiginiu, turi būti pateikiama informacija apie tai, kaip vartotojai gali tinkamai naudoti produktą, siekdami sumažinti poveikį aplinkai;
- turi būti pateikiama informacija apie pagrindimą (įskaitant informaciją apie prekybininko produktą ar veiklą, aspektus, poveikį ar veiksmingumą, su kuriais yra susijęs teiginys, tam tikrais atvejais, kitus pripažintus tarptautinius standartus, pagrindinius tyrimus ir skaičiavimus; kaip pasiekiamas teiginyje nurodytas pagerinimas, atitikties sertifikatą ir tikrintojo koordinates).

Šio straipsnio reikalavimai, susiję su informacijos apie pagrindimą teikimu, netaikomi labai mažoms įmonėms, išskyrus atvejus, kai jos nori gauti ekologiškumo teiginio atitikties sertifikatą – tokiu atveju jos turės laikytis šių reikalavimų.

Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų papildyti pranešimo apie tam tikrų rūšių teiginius reikalavimai tais atvejais, kai tai būtina siekiant papildyti pagal 3 straipsnį priimtas papildomas pagrindimo taisykles. Be to, 6 straipsnyje nustatyta, kad lyginamieji teiginiai apie geresnį produkto poveikį aplinkai, palyginti su kitu to paties prekybininko produktu arba produktu, kurio prekybininkas nebeparduoda vartotojams, turi būti grindžiami įrodymais, kad toks pagerėjimas yra reikšmingas ir buvo pasiektas per pastaruosius penkerius metus.

6.4. Nuostatos dėl aplinkosauginio ženklinimo ir ženklinimo sistemų

Turėtų būti laikoma, kad šiais reikalavimais papildomi tvarumo ženklo rodymo reikalavimai, nustatyti pasiūlyme dėl vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos ir Komisijos gairėse dėl Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos aiškinimo ir taikymo[62].

Be visų rūšių teiginiams taikomų pagrindimo ir pranešimo apie juos reikalavimų, šis pasiūlymas grindžiamas pasiūlymo dėl vartotojų vaidmens stiprinimo[63] reikalavimais, kuriuos taikant galima uždrausti ženklus, grindžiamus savarankišku patvirtinimu[64], ir nustatomos papildomos apsaugos priemonės, kuriomis siekiama pagerinti ekologinio ženklinimo sistemų kokybę, reikalaujant laikytis toliau nurodytų skaidrumo ir patikimumo reikalavimų (kaip numatyta pagal poveikio vertinime pateiktą politikos galimybę).

7 straipsniu užtikrinama, kad ženklai atitiktų ankstesniuose straipsniuose jau nustatytus reikalavimus ir būtų tikrinami pagal 11 straipsnį.

Dėl aplinkosauginių ženklų gausėjimo ir dėl to vartotojų patiriamos painiavos, rinkos susiskaidymo ir didesnės naštos, susijusios su reikalavimų laikymusi skirtingose valstybėse narėse, reikia plataus užmojo priemonių, kurios būtų naudingos ir vartotojams, ir įmonėms. Todėl sprendimų priėmimo proceso metu laikyta, kad pasiūlyme dėl ekologiškumo teiginių tikslinga numatyti papildomas nuostatas, kuriomis būtų siekiama kontroliuoti didėjantį ženklų (išskyrus tuos, kurie buvo įvertinti prie šio pasiūlymo pridedamame poveikio vertinime ir pasiūlyme dėl vartotojų vaidmens stiprinimo pereinant prie žaliosios ekonomikos), skaičių, visų pirma uždraudžiant ženklus, kuriuose nurodomos kategorijos arba balai, grindžiami suvestiniu poveikio aplinkai rodikliu, išskyrus atvejus, kai jie buvo nustatyti ES lygmeniu.

---

62 Komisijos pranešimas. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje aiškinimo ir taikymo gairės (OL L 526, 2021 12 29, p. 1).

63 Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria, siekiant geresne apsauga nuo nesąžiningos veiklos ir geresniu informavimu suteikti vartotojams daugiau galių dalyvauti žaliojoje pertvarkoje, iš dalies keičiamos direktyvos 2005/29/EB ir 2011/83/ES, priedas (COM(2022) 143 *final*).

64 T. y. ženklus, kurie nėra pagrįsti sertifikavimo sistema arba sukurti valdžios institucijų.

8 straipsnyje išsamiau išdėstyti aplinkosauginio ženklinimo sistemoms taikomi reikalavimai. Šie reikalavimai yra palyginti panašūs į daugelio gerai žinomų ir geros reputacijos viešųjų ir privačiųjų tvarumo ženklinimo sistemų valdymo kriterijus ir apima:

- reikalavimus dėl informacijos apie nuosavybę, sprendimus priimantį organą ir tikslus skaidrumo ir prieinamumo;
- ekspertų parengtus ir suinteresuotųjų šalių peržiūrėtus kriterijus, kuriais remiantis suteikiamas ženklas;
- informaciją apie skundų nagrinėjimo ir sprendimo mechanizmą;
- reikalavimų nesilaikymo atvejų nagrinėjimo procedūras ir galimybę panaikinti arba sustabdyti ženklinimą nuolatinio ir akivaizdaus reikalavimų nesilaikymo atveju.

Dėl tų pačių pirmiau išvardytų priežasčių, susijusių su aplinkosauginių ženklų skaičiaus didėjimu ir dėl to vartotojų patiriama painiava, 8 straipsnyje taip pat pateikiamos papildomos nuostatos, kuriomis siekiama spręsti ženklinimo sistemų gausėjimo problemą, visų pirma:

- draudimas kurti naujas nacionalines ar regionines valstybės valdomas sistemas;
- ES ir trečiųjų šalių privačių veiklos vykdytojų sukurtų naujų sistemų, kurias turi įvertinti nacionalinės valdžios institucijos ir kurios gali būti patvirtinamos tik tuo atveju, jeigu įrodoma jų pridėtinė vertė, susijusi su užmojais aplinkosaugos srityje, poveikio aplinkai aprėptimi, produktų kategorijos grupe arba sektoriumi ir galimybėmis remti MVĮ žaliąją pertvarką, palyginti su esamomis Sąjungos, nacionalinėmis ar regioninėmis sistemomis, patvirtinimo procedūra.

Naujos trečiųjų šalių, pageidaujančių vykdyti veiklą Sąjungos rinkoje, viešai valdomos sistemos turi atitikti šio pasiūlymo reikalavimus, apie jas turi būti pranešama iš anksto ir jas turi patvirtinti Komisija, siekdama užtikrinti, kad šios sistemos suteiktų pridėtinės vertės aplinkos užmojų, poveikio aplinkai aprėpties, produktų grupių ar sektorių požiūriu.

9 straipsnyje nustatyti reikalavimai prekybininkams peržiūrėti ekologiškumo teiginius.

6.5. Ekologiškumo teiginių ir ženklinimo sistemų tikrinimas *ex ante*

10 straipsnyje išsamiai nurodoma, kaip trečioji šalis, prieš paskelbdama teiginį komerciniais tikslais, turės patikrinti ir patvirtinti, kad ekologiškumo teiginių ir ženklų pagrindimas ir pranešimas apie juos atitinka direktyvos reikalavimus. Šį bendrovės, pageidaujančios naudoti pateiktus teiginius, *ex ante* patikrinimą atlieka oficialiai akredituota įstaiga (toliau – tikrintojas). Šia priemone bus užtikrinama, kad kiekvienas teiginys, kuris bus skelbiamas vartotojui, bus patikrintas ir pripažintas tikru ir patikimu. Šiame pasiūlyme taip pat apibrėžiami išsamūs akredituotiems tikrintojams taikomi reikalavimai, kuriuos turi atitikti valstybės narės.

Patikrinęs pateiktą teiginį tikrintojas nusprendžia, ar galima išduoti *atitikties sertifikatą*. Šis sertifikatas bus pripažįstamas visoje ES, juo valstybės narės dalysis Vidaus rinkos informacinėje sistemoje[65] ir jį turėdamos bendrovės galės naudoti atitinkamą teiginį vartotojams skirtuose komerciniuose pranešimuose visoje vidaus rinkoje. Teiginių atitikties sertifikatas suteiks įmonėms tikrumo, kad jų patvirtinto teiginio neginčys kitos valstybės narės kompetentingos institucijos. Ši procedūra taip pat bus taikoma tikrinant ženklinimo sistemų

[65] Nustatyta 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą, kuriuo panaikinamas Komisijos sprendimas 2008/49/EB (OL L 316, 2012 11 14, p. 1–11).

atitiktį valdymo nuostatoms. Komisijai bus suteikti įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma teiginių atitikties sertifikato forma.

11 straipsnyje nustatyta, kad tikrintojas turi būti oficialiai akredituota[66] nepriklausoma įstaiga, kurioje nekyla interesų konfliktų, taip užtikrinant teismo sprendimų nepriklausomumą ir aukščiausio lygio profesinį sąžiningumą. Jis turi turėti patikrinimams atlikti reikalingą kompetenciją, įrangą ir infrastruktūrą, taip pat pakankamai tinkamų darbuotojų, kurie laikosi profesinės paslapties reikalavimų.

6.6. Mažosios ir vidutinės įmonės

Atsižvelgiant į programų, kurios gali būti naudingos mažosioms ir vidutinėms įmonėms, pobūdį, 12 straipsniu užtikrinama, kad būtų atsižvelgiama į tokias iniciatyvas ir būtų imtasi tinkamų priemonių joms padėti, įskaitant finansinę paramą, galimybes gauti finansavimą, specializuotą valdymą ir darbuotojų mokymą, taip pat organizacinio ir techninio pobūdžio pagalbą.

6.7. Nuostatų vykdymo užtikrinimas

13 straipsnyje numatyta, kad kiekviena valstybė narė paskiria vieną ar daugiau atitinkamų kompetentingų institucijų, atsakingų už pasiūlyme išdėstytų nuostatų vykdymą. Kadangi vartotojų apsaugos mechanizmai kiekvienoje valstybėje narėje skiriasi, tikslingiau leisti joms paskirti veiksmingiausią kompetentingą instituciją, kuri vykdytų vykdymo užtikrinimo veiklą, įskaitant patikrinimus, sankcijų taikymą ir teisminį persekiojimą. Taip šiame pasiūlyme valstybėms narėms paliekama galimybė pasirinkti šiuo metu taikomus vartotojų apsaugos teisės mechanizmus.

Jeigu jų teritorijoje paskiriama daugiau nei viena kompetentinga institucija, valstybės narės turi patikslinti kiekvienos iš jų pareigas ir nustatyti tinkamus komunikacijos ir veiksmų koordinavimo mechanizmus, kuriais būtų užtikrinamas šių institucijų veiklos efektyvumas.

14 straipsnyje apibrėžti kompetentingų institucijų įgaliojimai tirti reikalavimus ir užtikrinti jų vykdymą. Tai, be kita ko, įgaliojimai susipažinti su svarbia informacija, susijusia su pažeidimu, reikalauti prieigos prie atitinkamos informacijos, kad būtų galima nustatyti, ar buvo padarytas pažeidimas, pradėti tyrimus ar procedūras, reikalauti, kad prekybininkai pritaikytų taisomąsias priemones ir imtųsi veiksmų pažeidimui nutraukti, prireikus sustabdyti veiksmus ir skirti sankcija.

15 straipsnyje nustatyta, kad kompetentingoms institucijoms taip pat suteikiama atsakomybė stebėti, ar pasiūlymas atitinka vidaus rinkos reikalavimus. Tikimasi, kad jos reguliariai tikrins teiginius ir ženklinimo sistemas (remdamosi viešai prieinamomis ataskaitomis), taip pat vertins teiginius ir ženklinimo sistemas, dėl kurių kyla pažeidimų rizika. 16 straipsnyje išsamiai aprašomi skundų nagrinėjimo mechanizmai ir teisės kreiptis į teismą reikalavimai.

Kalbant apie pažeidimų nagrinėjimą, 17 straipsnyje apibrėžiamos valstybių narių pareigos, kurių jos turi laikytis nustatydamos savo sankcijų skyrimo tvarką. Sankcija turi priklausyti nuo pažeidimo pobūdžio, sunkumo, masto ir trukmės, nuo to, kaip jis buvo padarytas (t. y. tyčia ar dėl neatsargumo), atsakingos šalies finansinio patikimumo, padarius pažeidimą gautos ekonominės naudos, taip pat nuo ankstesnių pažeidimų ar kitų sunkinančių aplinkybių. Taip pat turi būti atsižvelgiama į kitose valstybėse narėse už tą patį pažeidimą jau paskirtas sankcijas.

---

[66] Pagal 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 765/2008, nustatantį su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 (OL L 218, 2008 8 13, p. 30).

18 straipsnyje aprašytas įgaliojimų delegavimas. Komiteto procedūra išdėstyta 19 straipsnyje.

20 straipsnyje nustatyti stebėsenos reikalavimai, kurie turi būti grindžiami valstybių narių pateikta netinkamų ekologiškumo teiginių ir ženklų apžvalga. EAA du kartus per metus skelbia ataskaitą, kurioje įvertinama ekologiškumo teiginių raida kiekvienoje valstybėje narėje ir visoje Sąjungoje. Nuostatose taip pat numatytas direktyvos vertinimas.

2023/0085 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo ir pranešimo apie juos (Ekologiškumo teiginių direktyva)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę[1],

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) teiginiai, kad produktai yra ekologiški ir tvarūs, tapo konkurencingumo veiksniu, o ekologiškų produktų daugėja sparčiau nei standartinių produktų. Jeigu vidaus rinkoje siūlomos ir perkamos prekės ir paslaugos nėra tokios aplinką tausojančios, kaip nurodoma, tai gali klaidinti vartotojus, trukdyti įgyvendinti žaliąją pertvarką ir neleisti sumažinti neigiamo poveikio aplinkai. Žaliųjų rinkų potencialas nėra visiškai išnaudojamas. Dėl skirtingų reikalavimų, nustatytų nacionalinės teisės aktuose arba privačiose iniciatyvose dėl ekologiškumo teiginių, sukuriama našta bendrovėms, prekiaujančioms tarpvalstybiniu mastu (nes jos turi laikytis kiekvienoje valstybėje narėje taikomų skirtingų reikalavimų). Tai daro poveikį jų gebėjimui veikti vidaus rinkoje ir ja naudotis. Be to, rinkos dalyviams sunku nustatyti patikimus ekologiškumo teiginius ir priimti optimalius sprendimus dėl pirkimo vidaus rinkoje. Rinkoje vis daugėjant įvairių ženklų ir skaičiavimo metodų, vartotojams, įmonėms, investuotojams ir suinteresuotiesiems subjektams tampa sunku nustatyti, ar teiginiai yra patikimi;

(2) jeigu ekologiškumo teiginiai nėra patikimi, palyginami ir patikrinami, vartotojai ir kiti rinkos dalyviai negali visapusiškai pasinaudoti savo įtaka priimdami tokius pirkimo sprendimus, kad atlygintų už geresnį aplinkosauginį veiksmingumą. Be to, dėl patikimos, palyginamos ir patikrinamos informacijos trūkumo sunku skatinti aplinkosauginio veiksmingumo optimizavimą, kuris paprastai būtų neatsiejamas nuo didesnio veiklos efektyvumo ir mažesnių visos tiekimo grandinės įmonių išlaidų. Šias pasekmes dar labiau apsunkina tai, kad nėra visoje vidaus rinkoje bendrai taikomų reikalavimų ir dėl to atsiranda painiava;

(3) į ekologiškumo teiginius įtraukiamos aplinkosauginės informacijos naudotojams (vartotojams, įmonėms, investuotojams, viešojo administravimo institucijoms, NVO) trūksta patikimumo, galimybių palyginti ir patikrinti informaciją, todėl atsiranda

[1] OL C , , p. .

nepasitikėjimas aplinkosaugine informacija ir painiava, kai mėginama aiškinti skirtingus, vienas kitam prieštaraujančius teiginius. Tai kenkia vartotojams ir kitiems rinkos dalyviams, nes remdamiesi klaidinančia informacija jie gali pasirinkti tam tikrą produktą ar verslo sandorį, o ne kitas alternatyvas;

(4) todėl būtina dar labiau suderinti ekologiškumo teiginių reglamentavimą. Toks suderinimas sustiprins tvaresnių produktų ir prekybininkų rinką, nes bus išvengta dėl skirtingų nacionalinių požiūrių atsirandančio rinkos susiskaidymo. Taip pat bus nustatytas lyginamasis standartas, galintis paskatinti visuotinį perėjimą prie teisingos, neutralaus poveikio klimatui, efektyvaus išteklių naudojimo ir žiedinės ekonomikos[2];

(5) Sąjungos rinkoje veikiančių įmonių vartotojams teikiamai informacijai taikomos išsamios Sąjungos taisyklės dėl aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo padės vykdant Sąjungos perėjimą prie žaliosios žiedinės, neutralaus poveikio klimatui ir švarios ekonomikos, nes vartotojai galės priimti pagrįstus sprendimus dėl pirkimo, ir padės sukurti vienodas sąlygas tokius teiginius skelbiantiems rinkos dalyviams;

(6) ekologiškumo teiginių reglamentavimo sistema yra vienas iš Komisijos pasiūlytų Europos žaliojo kurso įgyvendinimo veiksmų[3], ir ją taikant pripažįstama, kad patikima, palyginama ir patikrinama informacija yra svarbi sudarant sąlygas pirkėjams priimti tvaresnius sprendimus ir mažinant ekologinio manipuliavimo riziką, ir apima įsipareigojimus stiprinti reglamentavimo ir su reglamentavimu nesusijusias pastangas kovojant su melagingais ekologiškumo teiginiais. Kartu su kitomis galiojančiomis Sąjungos reglamentavimo sistemomis, įskaitant Direktyvos, kuria vartotojams suteikiama daugiau galių dalyvauti žaliojoje pertvarkoje, pasiūlymą[4], kuriuo iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/29/EB[5], kurią šiuo pasiūlymu siekiama papildyti, nustatoma aiški ekologiškumo teiginių, įskaitant aplinkosauginius ženklus, naudojimo tvarka;

(7) ši direktyva yra viena iš tarpusavyje susijusių iniciatyvų, kuriomis siekiama sukurti tvirtą ir nuoseklią gaminių politikos sistemą, pagal kurią aplinkos atžvilgiu tvarūs gaminiai ir verslo modeliai taptų norma, o ne išimtimi, ir pakeisti vartojimo modelius taip, kad visų pirma būtų išvengiama atliekų susidarymo. Direktyva, be kita ko, papildoma intervencinėmis priemonėmis, susijusiomis su žiediniu gaminių projektavimu, naujų verslo modelių skatinimu ir būtiniausių reikalavimų nustatymu siekiant užkirsti kelią aplinkai kenksmingų gaminių pateikimui ES rinkai, pateikiant pasiūlymą dėl tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamento[6];

---

2 Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui. „Naujas žiedinės ekonomikos veiksmų planas, kuriuo siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos“ (COM(2020) 98 *final*).

3 Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui. Europos žaliasis kursas (COM(2019) 640 *final*).

4 Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria, siekiant geresne apsauga nuo nesąžiningos veiklos ir geresniu informavimu suteikti vartotojams daugiau galių dalyvauti žaliojoje pertvarkoje, iš dalies keičiamos direktyvos 2005/29/EB ir 2011/83/ES (COM(2022) 143 *final*).

5 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 (Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva) (OL L 149, 2005 6 11, p. 22).

6 Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma tvarių gaminių ekologinio projektavimo reikalavimų nustatymo sistema ir panaikinama Direktyva 2009/125/EB (COM(2022) 132 *final*).

(8) turėtų būti pripažįstami konkretūs atskirų ekonomikos sektorių poreikiai, todėl ši direktyva turėtų būti taikoma savanoriškiems aiškiems ekologiškumo teiginiams ir aplinkosauginio ženklinimo sistemoms, kurie nėra reglamentuojami jokiais kitais Sąjungos teisės aktais, susijusiais su jų pagrindimu, pranešimu apie juos ar tikrinimu. Todėl ši direktyva neturėtų būti taikoma aiškiems ekologiškumo teiginiams, dėl kurių Sąjungos teisės aktuose nustatytos konkrečios taisyklės, be kita ko, dėl metodinių sistemų, vertinimo ar apskaitos taisyklių, susijusių su poveikio aplinkai, aplinkosaugos aspektų arba produktų ar prekybininkų aplinkosauginio veiksmingumo matavimu ir skaičiavimu, arba privalomos ir neprivalomos informacijos apie produktų ir prekybininkų aplinkosauginį veiksmingumą teikimo arba informacijos apie tvarumą, įskaitant pranešimus ar pareiškimus, kurie pagal Sąjungos taisykles gali būti privalomi arba savanoriški;

(9) atsižvelgiant į Europos žaliąjį kursą, strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ ir Biologinės įvairovės strategiją, taip pat į tikslą iki 2030 m. pasiekti, kad 25 proc. ES žemės ūkio paskirties žemės būtų naudojama ekologiniam ūkininkavimui ir gerokai padidinti ekologinės akvakultūros mastą, taip pat į Ekologinės gamybos plėtros veiksmų planą (COM(2021) 141), reikia toliau plėtoti ekologinį ūkininkavimą ir ekologinę gamybą. Kalbant apie Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/848[7], ši direktyva neturėtų būti taikoma ekologiškumo teiginiams dėl produktų, kuriems remiantis tuo reglamentu suteikti ekologiškumo sertifikatai, susijusiems, pavyzdžiui, su pesticidų, trąšų ir antimikrobinių medžiagų naudojimu arba, pavyzdžiui, su teigiamu ekologinio ūkininkavimo poveikiu biologinei įvairovei, dirvožemiui ar vandeniui[8]. Jis taip pat padeda išsaugoti biologinę įvairovę, kurti darbo vietas ir yra patrauklus jauniems ūkininkams. Vartotojai pripažįsta jo vertę. Pagal Reglamentą (ES) 2018/848 terminai „bio“ ir „eko“ ir jų vediniai, tiek atskirai, tiek kartu, Sąjungoje turi būti vartojami tik apibūdinant produktus, jų sudedamąsias dalis arba pašarines žaliavas, kuriems taikomas tas reglamentas, jeigu jie buvo pagaminti pagal Reglamentą (ES) 2018/848. Pavyzdžiui, norint medvilnę vadinti ekologiška, ji turi būti sertifikuota kaip ekologiška, nes jai taikomas Reglamentas (ES) 2018/848. Ir priešingai, jeigu indaplovėse naudojamas ploviklis vadinamas „eko“, jam netaikomas Reglamentas (ES) 2018/848, bet šis produktas reglamentuojamas Direktyvos 2005/29/EB nuostatomis;

(10) be to, ši direktyva netaikoma informacijai apie tvarumą, susijusiai su pranešimais arba pareiškimais, kurie gali būti privalomi arba savanoriški pagal Sąjungos arba nacionalines finansinių paslaugų taisykles, kaip antai taisykles, susijusias su bankininkyste, kreditais, draudimu ir perdraudimu, profesinėmis ar asmeninėmis pensijomis, vertybiniais popieriais, investiciniais fondais, investicinėmis įmonėmis, mokėjimais, portfelių valdymu ir konsultacijomis dėl investicijų, įskaitant paslaugas, išvardytas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/36[9] I priede, taip pat atsiskaitymo ir tarpuskaitos veikla ir konsultavimo, tarpininkavimo ir kitomis

---

7 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/848 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 (OL L 150, 2018 6 14, p. 1).

8 https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2023-01/agri-market-brief-20-organic-farming-eu_en_1.pdf

9 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338).

papildomomis finansinėmis paslaugomis, įskaitant standartus arba sertifikavimo sistemas, susijusias su tokiomis finansinėmis paslaugomis;

(11) be to, ši direktyva neturėtų būti taikoma aplinkosauginei informacijai, kurią pagal Direktyvą 2013/34/ES[10] privalomai arba savanoriškai teikia įmonės, taikančios Europos informacijos apie tvarumą teikimo standartus, ir informacijai apie tvarumą, kurią savanoriškai teikia šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje, 3 straipsnio 2 dalyje arba 3 straipsnio 3 dalyje apibrėžtos įmonės, kai ta informacija teikiama pagal Direktyvos 2013/34/ES 29b arba 29c straipsnyje nurodytus standartus arba pagal kitus tarptautinius, Europos ar nacionalinius informacijos apie tvarumą teikimo standartus arba gaires;

(12) šios direktyvos taisyklės neturėtų būti taikomos pasiūlymams įsigyti prekes arba gauti paslaugas su sąlyga, kad įvykdomi pardavėjo ar paslaugų teikėjo nustatyti aplinkosaugos kriterijai, arba pasiūlymams, kai vartotojai, atitinkantys tokius kriterijus, gauna palankesnes sutarčių sąlygas ar kainas, pavyzdžiui, vadinamąsias žaliąsias paskolas, žaliąjį būsto draudimą arba finansinių paslaugų produktus kartu su panašiu atlygiu už aplinkosaugos veiksmus arba elgesį;

(13) jeigu taisyklės dėl ekologiškumo teiginių, aplinkosauginių ženklų arba dėl tam tikrų produktų ar prekybininkų konkrečiuose sektoriuose poveikio aplinkai, aplinkosaugos aspektų arba aplinkosauginio veiksmingumo vertinimo ar pranešimo apie juos ateityje bus nustatytos kituose Sąjungos teisės aktuose, pavyzdžiui, paskelbtame pasiūlyme dėl reglamento „CountEmissions EU“, rengiamame Komisijos pasiūlyme dėl Sąjungos tvarios maisto sistemos teisės aktų sistemos, Tvarių produktų ekologinio projektavimo reglamente[11] arba Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1007/2011[12], atitinkamiems aiškiems ekologiškumo teiginiams turėtų būti taikomos tos taisyklės, o ne šioje direktyvoje nustatytos taisyklės;

(14) Direktyvos, kuria vartotojams suteikiama daugiau galių dalyvauti žaliojoje pertvarkoje, pasiūlyme, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2005/29/EB, nustatomi tam tikri konkretūs reikalavimai dėl ekologiškumo teiginių ir uždraudžiama naudoti bendro pobūdžio ekologiškumo teiginius, kurie nėra grindžiami su teiginiu susijusiu pripažintu puikiu aplinkosauginiu veiksmingumu. Tokių bendro pobūdžio ekologiškumo teiginių pavyzdžiai yra „ekologiškas“, „eko“, „žalias“, „gamtos bičiulis“, „aplinkosauginis“ ir „aplinkos požiūriu teisingas“. Šia direktyva nustatant konkrečius aiškių ekologiškumo teiginių aspektus ir reikalavimus, susijusius su jų pagrindimu, pranešimu apie juos ir tikrinimu, turėtų būti papildyti tame pasiūlyme nustatyti reikalavimai. Šioje direktyvoje nustatyti reikalavimai turėtų būti taikomi konkretiems aiškių ekologiškumo teiginių aspektams ir pagal Direktyvos 2005/29/EB 3 straipsnio 4 dalį bus viršesni už toje direktyvoje nustatytus reikalavimus, kiek tai bus susiję su tais aspektais prieštaravimų atveju;

---

10 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (OL L 182, 2013 6 29, p. 19).

11 COM(2022) 132 *final*.

12 2011 m. rugsėjo 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1007/2011 dėl tekstilės pluoštų pavadinimų ir susijusio tekstilės gaminių pluoštų sudėties ženklinimo ir žymėjimo, kuriuo panaikinamos Tarybos direktyva 73/44/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 96/73/EB bei 2008/121/EB (OL L 272, 2011 10 18, p. 1).

(15) siekiant užtikrinti, kad vartotojams būtų teikiama patikima, palyginama ir patikrinama informacija, kuria vadovaudamiesi jie galėtų priimti aplinkos atžvilgiu tvaresnius sprendimus ir sumažinti ekologinio manipuliavimo riziką, būtina nustatyti aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo reikalavimus. Tokiu pagrindimu turėtų būti atsižvelgiama į tarptautiniu mastu pripažintus produktų arba prekybininkų poveikio aplinkai, aplinkosaugos aspektų ir aplinkosauginio veiksmingumo nustatymo ir vertinimo metodus ir taip vartotojui turėtų būti pateikiama patikima, skaidri, palyginama ir patikrinama informacija;

(16) atliekant vertinimą, kuriuo siekiama pagrįsti aiškius ekologiškumo teiginius, reikia atsižvelgti į produkto gyvavimo ciklą arba bendrą prekybininko veiklą ir neturėtų būti praleidžiami jokie svarbūs aplinkosaugos arba poveikio aplinkai aspektai. Dėl skelbiamos naudos neigiamas poveikis neturėtų būti nepagrįstai perkeliamas į kitus produkto ar prekybininko gyvavimo ciklo etapus arba tapti kitokio neigiamo poveikio aplinkai atsiradimo ar padidėjimo priežastimi;

(17) vertinimas, kuriuo pagrindžiamas aiškus ekologiškumo teiginys, turėtų padėti nustatyti produkto arba prekybininko poveikį aplinkai ir aplinkosaugos aspektus, kuriais kartu reikšmingai prisidedama prie bendro produkto arba prekybininko aplinkosauginio veiksmingumo (toliau – svarbus poveikis aplinkai ir svarbūs aplinkosaugos aspektai). Poveikio aplinkai ir aplinkosaugos aspektų aktualumas gali būti nustatytas atlikus vertinimus, kuriuose atsižvelgiama į gyvavimo ciklą, be kita ko, remiantis tyrimais, grindžiamais aplinkosauginio pėdsako metodais, su sąlyga, kad jie yra išsamūs poveikio, susijusio su produkto kategorija, atžvilgiu ir kad nepraleidžiamas joks svarbus poveikis aplinkai. Pavyzdžiui, Komisijos rekomendacijoje dėl aplinkosauginio pėdsako metodų[13] taikymo nustatytų svarbiausių kategorijų poveikis kartu sudėjus turėtų sudaryti ne mažiau kaip 80 proc. bendrojo rezultato balo. Šie poveikio aplinkai arba aplinkosaugos aspektų svarbumo požymiai taip pat gali būti nustatomi remiantis įvairių I tipo ekologinių ženklų kriterijais, pavyzdžiui, ES ekologiniu ženklu, arba Sąjungos žaliųjų viešųjų pirkimų kriterijais, Taksonomijos reglamente[14] nustatytais reikalavimais, konkretiems produktams taikomomis taisyklėmis, priimtomis pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą ..../...., kuriuo nustatoma tvarių gaminių ekologinio projektavimo reikalavimų nustatymo sistema[15], arba kitomis atitinkamomis Sąjungos taisyklėmis;

(18) pagal Direktyvą 2005/29/EB su pakeitimais, padarytais Direktyvos, kuria vartotojams suteikiama daugiau galių dalyvauti žaliojoje pertvarkoje, pasiūlymu, prekybininkas neturėtų skelbti tam tikros kategorijos produktams teisės aktais nustatytų teiginių kaip išskirtinių prekybininko pasiūlymo savybių arba reklamuoti naudą vartotojams, kuri laikomi įprasta atitinkamoje rinkoje. Todėl informacija, naudojama aiškiems ekologiškumo teiginiams pagrįsti, turėtų padėti nustatyti produkto arba prekybininko aplinkosauginį veiksmingumą, palyginti su įprastais atitinkamos produktų grupės produktais, kaip antai maisto produktais, arba su atitinkamo sektoriaus produktais. Tai būtina siekiant pagrįsti vertinimą, ar dėl konkretaus produkto ar prekybininko galima

---

13 2021 m. gruodžio 15 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2021/2279 dėl aplinkosauginio pėdsako metodų naudojimo produktų ir organizacijų gyvavimo ciklo aplinkosauginiam veiksmingumui matuoti ir apie jį informuoti (OL L 471, 2021 12 30, p. 1.).

14 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

15 […]

skelbti aiškius ekologiškumo teiginius, atsižvelgiant į ekologiškumo teiginio funkciją, t. y. siekiant įrodyti, kad produktas ar prekybininkas daro teigiamą poveikį aplinkai arba jo nedaro, arba kad produktas ar prekybininkas daro mažesnę žalą aplinkai nei kiti produktai ar prekybininkai. Įprasta praktika galėtų būti lygiavertė būtiniausiems teisiniams reikalavimams, taikomiems konkrečiam aplinkos aspektui arba aplinkosauginiam veiksmingumui, pavyzdžiui, kiek tai susiję su produkto sudėtimi, privalomąja perdirbtųjų medžiagų dalimi arba tvarkymu gyvavimo ciklo pabaigoje. Tačiau tuo atveju, kai dauguma produktų grupei priskiriamų produktų arba dauguma sektoriaus prekybininkų pasiekia geresnių rezultatų nei nustatyta teisiniuose reikalavimuose, būtiniausi teisiniai reikalavimai neturėtų būti laikomi įprastais reikalavimais;

(19) vartotojai būtų klaidinami, jeigu aiškiame ekologiškumo teiginyje būtų nurodoma nauda, susijusi su poveikiu aplinkai arba aplinkosaugos aspektais, bet praleidžiama informacija apie tai, kad dėl tos naudos reikėtų padaryti neigiamų kompromisų, susijusių su kitokiu poveikiu aplinkai ar aplinkosaugos aspektais. Šiuo tikslu informacija, naudojama aiškiems ekologiškumo teiginiams pagrįsti, turėtų būti tokia, kad būtų galima nustatyti sąsajas tarp svarbaus poveikio aplinkai ir aplinkos aspektų, o poveikį aplinkai būtų galima nustatyti kartu su galimais kompromisais. Atliekant vertinimą, kuriuo metu siekiama pagrįsti aiškius ekologiškumo teiginius, turėtų būti nustatoma, ar pagerinus poveikį aplinkai arba aplinkosaugos aspektus reikėtų padaryti tam tikrų kompromisų, dėl kurių gerokai pablogėtų veiksmingumas, susijęs su kitu poveikiu aplinkai arba aplinkosaugos aspektais, – pavyzdžiui, dėl suvartojamo vandens taupymo labai padidėja išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, arba toks pats poveikis aplinkai daromas kitame produkto gyvavimo ciklo etape, pavyzdžiui, gamybos etape sumažinamas CO2 kiekis, bet dėl to išmetamas CO2 kiekis labai padidėja naudojimo etape. Pavyzdžiui, teiginys apie teigiamą efektyvaus išteklių naudojimo intensyviai ūkininkaujant poveikį gali klaidinti vartotojus, nes nenurodomi kompromisai, susiję su poveikiu biologinei įvairovei, ekosistemoms arba gyvūnų gerovei. Ekologiškumo teiginys apie tekstilės gaminius, kurių sudėtyje yra plastiko polimero iš perdirbtų PET butelių, taip pat gali klaidinti vartotojus kalbant apie aplinkosauginę naudą, jeigu naudoti šį perdirbtą polimerą pasirenkama vietoje uždarojo ciklo su maistu besiliečiančių medžiagų grąžinamojo perdirbimo sistemos, kuri laikoma naudingesne žiediškumo požiūriu;

(20) siekiant, kad ekologiškumo teiginys būtų laikomas patikimu, jis turėtų kuo tiksliau atspindėti konkretaus produkto arba prekybininko aplinkosauginį veiksmingumą. Todėl informacija, naudojama aiškiems ekologiškumo teiginiams pagrįsti, turi apimti pirminius konkrečios įmonės duomenis, susijusius su atitinkamais aspektais, dėl kurių labai prisidedama prie teiginyje nurodyto produkto arba prekybininko aplinkosauginio veiksmingumo. Būtina rasti tinkamą pusiausvyrą tarp tinkamos ir patikimos informacijos, reikalingos ekologiškumo teiginiams pagrįsti, užtikrinimo ir pastangų, reikalingų pirminei informacijai surinkti. Svarstant dėl reikalavimo naudoti pirminę informaciją reikėtų atsižvelgti į tai, kokią įtaką teiginį skelbiantis prekybininkas daro atitinkamam procesui ir ar turima pirminės informacijos. Jeigu proceso nevykdo teiginį skelbiantis prekybininkas ir pirminės informacijos nėra, turėtų būti leidžiama naudoti tikslią antrinę informaciją – net ir procesų, kuriais labai prisidedama prie produkto arba prekybininko aplinkosauginio veiksmingumo, atvejais. Tai ypač svarbu siekiant, kad MVĮ neatsidurtų nepalankioje padėtyje, ir siekiant išlaikyti proporcingas pastangas gauti pirminius duomenis. Be to, kiekvienos rūšies ekologiškumo teiginiams svarbūs skirtingi aplinkosaugos aspektai. Pavyzdžiui, kalbant apie teiginius apie perdirbtųjų arba biologinės kilmės medžiagų dalį, produkto sudėtis turėtų būti

priskiriama pirminiams duomenims. Teiginių, kuriuose nurodoma, kad tam tikru gyvavimo ciklo etapu mažiau teršiama aplinka, atveju informacija apie išmetamą teršalų kiekį ir poveikį aplinkai, susijusį su tuo gyvavimo ciklo etapu, taip pat turėtų būti priskiriama pirminiams duomenims. Ir pirminiai, ir antriniai duomenys, t. y. vidutiniai duomenys, turėtų būti labai kokybiški ir tikslūs;

(21) nustatyta, kad su klimatu susiję teiginiai ypač dažnai būna neaiškūs, dviprasmiški ir klaidina vartotojus. Tai visų pirma pasakytina apie ekologiškumo teiginius, kuriuose nurodoma, kad produktai arba subjektai yra „neutralaus poveikio klimatui“, „neutralaus anglies dioksido poveikio“, „išmestas CO2 kiekis kompensuojamas 100 proc.“ arba „grynasis anglies dioksido kiekis bus nulinis“ tam tikrais metais ir pan. Tokie teiginiai dažnai grindžiami išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio „kompensavimu“ naudojant anglies dioksido kreditus, sukuriamus už bendrovės vertės grandinės ribų, pavyzdžiui, vykdant miškininkystės arba atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus. Metodikos, kuriomis grindžiamas kompensavimas, labai skiriasi ir ne visada yra skaidrios, tikslios ar nuoseklios. Dėl to atsiranda didelė rizika, kad dėl nepakankamo papildomumo ir pastovumo, plačių užmojų ir dinamiškų kreditavimo bazinių verčių, kurios skiriasi nuo verčių, pasiekiamų vykdant įprastą veiklą, ir dėl nepakankamai tikslios apskaitos išmetamųjų teršalų kiekis, kurio pavyko išvengti arba kuris buvo sumažintas, bus pervertinamas ir skaičiuojamas dvigubai. Dėl šių veiksnių atsiranda žemo aplinkosauginio naudingumo ir patikimumo kompensacijų kreditai, ir kai jais remiantis skelbiami aiškūs ekologiškumo teiginiai, vartotojai suklaidinami. Kompensavimas taip pat gali atbaidyti prekybininkus nuo išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo savo veikloje ir vertės grandinėse. Siekdami tinkamai prisidėti prie pasaulinių klimato kaitos švelninimo tikslų įgyvendinimo, prekybininkai turėtų teikti pirmenybę veiksmingam išmetamųjų teršalų kiekio mažinimui visose savo veiklos srityse ir vertės grandinėse, o ne kliautis kompensacijomis. Bet koks dėl jų susidarantis likutinis išmetamas ŠESD kiekis skirsis priklausomai nuo konkretaus sektoriaus trajektorijos, atsižvelgiant į pasaulinius klimato srities tikslus, ir jis turės būti sprendžiamas didinant absorbuojamą anglies dioksido kiekį. Kai vis dėlto taikomos kompensacijos, manoma, kad tikslinga nagrinėti su klimatu susijusius teiginius, įtraukiant teiginius apie būsimą aplinkosauginį veiksmingumą, grindžiamą skaidriomis kompensacijomis. Todėl pagrindžiant su klimatu susijusius teiginius visos prekybininkų naudojamos šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio kompensavimo priemonės turėtų būti vertinamos atskirai nuo prekybininko arba produkto išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio. Be to, taip pat turėtų būti nurodoma bendro išmetamo ŠESD kiekio, kurio problema sprendžiama taikant kompensavimo priemones, dalis, nepriklausomai nuo to, ar šios kompensacijos yra susijusios su išmetamo ŠESD kiekio mažinimu ar absorbuojamo kiekio didinimu, ir taikoma metodika. Su klimatu susiję teiginiai, apimantys kompensavimo priemonių naudojimą, turi būti grindžiami metodika, kuria užtikrinamas šių kompensacijų vientisumas ir teisinga apskaita, taip nuosekliai ir skaidriai atspindint dėl jų atsirandantį poveikį klimatui;

(22) prekybininkai vis labiau domisi ekologiškumo teiginiais, susijusiais su būsimu produkto arba prekybininko aplinkosauginiu veiksmingumu, be kita ko, prisijungdami prie iniciatyvų, kuriomis skatinama veikla, galinti padėti sumažinti poveikį aplinkai arba užtikrinti didesnį žiediškumą. Šie teiginiai turėtų būti grindžiami laikantis taisyklių, taikomų visiems aiškiems ekologiškumo teiginiams;

(23) informacija, naudojama aiškiems ekologiškumo teiginiams pagrįsti, turėtų būti moksliškai pagrįsta ir turėtų būti atidžiai apsvarstyti bet kokius atvejus, kai gali būti neatsižvelgiama į tam tikrą poveikį aplinkai ar tam tikrus aplinkosaugos aspektus;

(24) aplinkosauginio pėdsako metodai gali padėti pagrįsti aiškius ekologiškumo teiginius apie konkretų poveikį aplinkai gyvavimo ciklo metu, su kuriuo yra susiję tie metodai, su sąlyga, kad jie yra išsamūs poveikio, susijusio su produkto kategorija, atžvilgiu ir kad nepraleidžiamas joks svarbus poveikis aplinkai. Šie metodai apima 16 poveikio aplinkai rūšių, įskaitant klimato kaitą, ir poveikį vandeniui, orui, dirvožemiui, ištekliams, taip pat žemės naudojimo ir toksiškumo poveikį;

(25) tai, kad reikšmingas produkto poveikis aplinkai nepriskiriamas nė vienai iš 16 aplinkosauginio pėdsako metodų poveikio kategorijų, neturėtų būti laikoma pateisinama priežastimi neatsižvelgti į tokį poveikį. Ekonominės veiklos vykdytojas, skelbiantis aiškų ekologiškumo teiginį dėl tokios produktų grupės, turėtų būti įpareigotas rasti deramai tokį teiginį pagrindžiančių įrodymų. Pavyzdžiui, ekonominės veiklos vykdytojas, pateikiantis aiškų ekologiškumo teiginį apie žuvininkystės produktą, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1379/2013[16] 5 straipsnyje, turėtų būti įpareigotas rūpestingai rasti įrodymų, pagrindžiančių naudojamų žuvų išteklių tvarumą. Tuo tikslu gali būti naudojami Tarptautinės jūrų tyrinėjimo tarybos ir panašių išteklių vertinimo įstaigų atlikti išteklių įvertinimai;

(26) be to, dar nėra patikimos gyvavimo ciklo poveikio aplinkai, susijusio su mikroplastiko dalelių atsiskyrimu, vertinimo metodikos. Tačiau tuo atveju, jeigu toks dalelių atsiskyrimas prisideda prie reikšmingo poveikio aplinkai, dėl kurio teiginys neskelbiamas, teiginį dėl kito aspekto skelbiančiam prekybininkui neturėtų būti leidžiama jo nepaisyti, tačiau jis turėtų atsižvelgti į turimą informaciją ir atnaujinti vertinimą, gavęs visuotinai pripažintų mokslinių įrodymų;

(27) vartotojai taip pat gali būti klaidinami aiškiais ekologiškumo teiginiais, kuriais pareiškiama arba leidžiama manyti, kad produktas arba prekybininkas daro mažesnį ar didesnį poveikį aplinkai nei kiti produktai ar prekybininkai arba kad jo aplinkosauginis veiksmingumas yra geresnis arba prastesnis nei kitų produktų ar prekybininkų (toliau – lyginamieji ekologiškumo teiginiai). Tam tikrais atvejais, nepažeidžiant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/114/EB[17] taikymo, siekiant, kad vartotojai galėtų gauti patikimą informaciją, būtina užtikrinti, kad lyginamuosius ekologiškumo teiginius būtų galima tinkamai palyginti. Pavyzdžiui, pasirinkus rodiklius, susijusius su tais pačiais aplinkosaugos aspektais, tačiau naudojant kitokią tokių rodiklių kiekybinio įvertinimo formulę, šių teiginių palyginti neįmanoma, todėl kyla pavojus, kad vartotojai bus klaidinami. Jeigu du prekybininkai paskelbia ekologiškumo teiginį dėl klimato kaitos, ir vienas iš jų yra įvertinęs tik tiesioginį poveikį aplinkai, o kitas yra įvertinęs ir tiesioginį, ir netiesioginį poveikį aplinkai, šių rezultatų palyginti negalima. Be to, dėl sprendimo atlikti palyginimą tik tam tikrais produktų gyvavimo ciklo etapais, jeigu toks palyginimas nėra skaidrus, gali būti skelbiami klaidinantys teiginiai. Lyginamojo ekologiškumo teiginio atveju reikia užtikrinti, kad ir produktų,

---

16 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1379/2013 dėl bendro žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1184/2006 ir (EB) Nr. 1224/2009 ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 104/2000 (OL L 354, 2013 12 28, p. 1).

17 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/114/EB dėl klaidinančios ir lyginamosios reklamos (OL L 376, 2006 12 27, p. 21).

kurių žaliavos, naudojimo būdai ir proceso grandinės labai skiriasi, pvz., biologinio plastiko ir naudojant iškastinį kurą gaminamo plastiko, atvejais būtų atsižvelgiama į svarbiausius visų produktų gyvavimo ciklo etapus. Pavyzdžiui, žemės ūkis arba miškininkystė yra svarbūs biologinio plastiko šaltiniai, o žalios naftos gavyba yra svarbus naudojant iškastinį kurą gaminamo plastiko šaltinis, todėl klausimas, ar atitinkama produkto dalis patenka į sąvartynus, yra labai aktualus plastiko, kuris gerai biologiškai skaidomas sąvartynuose, atveju, tačiau gali būti mažiau aktualus plastiko, kuris tokiomis sąlygomis biologiškai neskaidomas, atveju;

(28) nustatant aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo ir pranešimo apie juos reikalavimus, be kita ko, Komisijos priimtais deleguotaisiais aktais, reikėtų atsižvelgti į sunkumus, su kuriais prekybininkai gali susidurti rinkdami informaciją iš visos savo vertės grandinės dalyvių arba informaciją apie visą produkto gyvavimo ciklą, ypač paslaugų atveju arba tais atvejais, kai nepakanka mokslinių įrodymų; Tai svarbu, pavyzdžiui, tokių paslaugų, kaip antai elektroninių ryšių paslaugos, atveju, nes jų aprėptį ir sistemos ribas gali būti sunku apibrėžti – pvz., kur prasideda ir baigiasi jų gyvavimo ciklas, ir dar svarbiau, kai tiekimo grandinės yra sudėtingos ir nepastovios, pvz., tais atvejais, kai daug įrangos arba sudedamųjų dalių gamina daugybė įmonių, įsikūrusių už ES ribų, todėl atitinkamiems ES prekybininkams gali būti nelengva gauti su tvarumu susijusią informaciją;

(29) kai kuriuose sektoriuose arba tam tikrų produktų ar prekybininkų atvejais gali būti įtariamas reikšmingas poveikis aplinkai arba aplinkosaugos aspektai, tačiau dar gali nebūti pripažinto mokslinio metodo, pagal kurį būtų galima visapusiškai įvertinti tą poveikį aplinkai ir aplinkosaugos aspektus. Tokiais atvejais, nors dedamos pastangos kurti metodus ir rinkti įrodymus, kad būtų galima įvertinti atitinkamą tų sektorių, prekybininkų ar produktų poveikį aplinkai arba aplinkosaugos aspektą, prekybininkai turėtų turėti galimybę informuoti apie savo pastangas tvarumo srityje, skelbdami bendrovių tvarumo ataskaitas, faktines ataskaitas apie bendrovių veiklos rezultatų rodiklius ir informaciją apie pastangas sumažinti energijos suvartojimą, be kita ko, savo interneto svetainėse. Užtikrinant tokį lankstumą būtų išlaikomos tų sektorių arba prekybininkų paskatos ir jie būtų skatinami toliau dėti pastangas rengiant bendrus poveikio aplinkai vertinimus pagal šią direktyvą, kartu numatant tokiam darbui atlikti būtiną laiką;

(30) nors pagal Direktyvą 2005/29/EB[18] visiems prekybininkams draudžiama vykdyti nesąžiningą komercinę veiklą, įskaitant klaidinančių ekologiškumo teiginių skelbimą, mažiausioms įmonėms tenkanti administracinė našta, susijusi su ekologiškumo teiginių pagrindimu ir tikrinimu, gali būti neproporcinga ir jos reikėtų vengti. Šiuo tikslu labai mažoms įmonėms turėtų būti netaikomi 3 ir 4 straipsniuose nustatyti pagrindimo reikalavimai, išskyrus atvejus, kai šios įmonės nori gauti aiškių ekologiškumo teiginių atitikties sertifikatą, pripažįstamą visos Sąjungos kompetentingų institucijų;

(31) siekdama patenkinti prekybininkų poreikius, susijusius su dinamiškos rinkodaros strategijomis, ir vartotojų poreikius, susijusius su išsamesne ir tikslesne aplinkosaugine informacija, Komisija gali priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų

[18] 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 („Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva“) (OL L 149, 2005 6 11, p. 22) su pakeitimais.

papildomos nuostatos dėl aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo išsamiau nustatydama tokio pagrindimo kriterijus, susijusius su tam tikrais teiginiais (pvz., su klimatu susijusiais teiginiais, įskaitant teiginius apie kompensavimo priemones, poveikio klimatui neutralumą ar panašius teiginius, galimybę perdirbti ir perdirbtųjų medžiagų dalį). Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai toliau nustatyti poveikio aplinkai, aplinkosaugos aspektų ir aplinkosauginio veiksmingumo matavimo ir apskaičiavimo taisykles , nustatant, kuri veikla, procesai, medžiagos, išmetamieji teršalai ar produkto ar prekybininko naudojimu labai prisidedama arba negali būti prisidedama prie atitinkamo poveikio aplinkai ir aplinkosaugos aspektų; nustatant, kurių aplinkos aspektų ir poveikio aplinkai atvejais turėtų būti naudojama pirminė informacija ir nustatant pirminės ir antrinės informacijos tikslumo vertinimo kriterijus. Nors daugeliu atvejų Komisija svarstytų poreikį priimti šias taisykles tik gavusi ekologiškumo teiginių raidos Sąjungos rinkoje stebėsenos rezultatus, dėl kai kurių rūšių teiginių gali prireikti priimti papildomas taisykles prieš gaunant šios stebėsenos rezultatus. Pavyzdžiui, su klimatu susijusių teiginių atveju gali prireikti priimti tokius papildomus aktus, kuriais būtų galima įgyvendinti nuostatas dėl teiginių, grindžiamų kompensavimo priemonėmis, pagrindimo;

(32) Komisijos rekomendacijoje (ES) 2021/2279 pateikiamos gairės, kaip įvertinti konkrečių produktų arba organizacijų gyvavimo ciklo aplinkosauginį veiksmingumą ir kaip parengti produkto aplinkosauginio pėdsako kategorijos taisykles (PAPKT) ir organizacijos aplinkosauginio pėdsako sektoriaus taisykles (OAPST), pagal kurias produktus būtų galima palyginti su lyginamuoju standartu. Tokios kategorijos taisyklės, taikomos konkretiems produktams arba prekybininkams, gali būti naudojamos pagrįsti teiginiams pagal šios direktyvos reikalavimus. Todėl Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos konkrečios produktų grupės arba sektoriaus taisyklės, kai jos gali turėti pridėtinės vertės. Tačiau jeigu produkto aplinkosauginio pėdsako metodas dar neapima poveikio kategorijos, kuri yra svarbi produktų grupei, PAPKT gali būti priimamos tik įtraukus šias naujas atitinkamas poveikio aplinkai kategorijas. Pavyzdžiui, kalbant apie jūrų žuvininkystę, PAPKT turėtų atspindėti, pavyzdžiui, konkrečias žuvininkystės poveikio aplinkai kategorijas, visų pirma naudojamų išteklių tvarumą. Kalbant apie kosmosą, PAPKT turėtų atspindėti gynybos ir konkrečias su kosmosu susijusias poveikio aplinkai kategorijas, įskaitant orbitos erdvės naudojimą. Kalbant apie maisto ir žemės ūkio produktus, biologinės įvairovės ir gamtos apsaugos, taip pat ūkininkavimo praktikos, įskaitant teigiamą ekstensyviojo ūkininkavimo išorinį poveikį ir gyvūnų gerovę, aspektai taip pat turėtų būti integruojami prieš priimant PAPKT. Kalbant apie tekstilės gaminius, prieš priimant PAPKT turėtų atsižvelgiama, pavyzdžiui, į mikroplastiko dalelių atsiskyrimo aspektą;

(33) kadangi Direktyva 2005/29/EB jau taikoma klaidinančių ekologiškumo teiginių atvejais, šia direktyva nacionaliniams teismams ir administracinėms institucijoms suteikiama galimybė sustabdyti ir uždrausti tokių teiginių naudojimą. Pavyzdžiui, siekiant laikytis Direktyvos 2005/29/EB, ekologiškumo teiginiai turėtų būti susiję tik su aspektais, kurie yra reikšmingi produkto arba prekybininko poveikio aplinkai požiūriu. Ekologiškumo teiginiai taip pat turėtų būti aiškūs ir nedviprasmiški nurodant, su kuriais produkto ar prekybininko aspektais jie yra susiję, ir neturėtų būti praleidžiama arba nuslepiama svarbi informacija apie produkto ar prekybininko aplinkosauginį veiksmingumą, reikalinga vartotojams, kad jie galėtų priimti pagrįstus sprendimus. Ekologiškumo teiginyje naudojamos formuluotės, atvaizdai ir bendras produkto pateikimas, įskaitant išdėstymą, spalvų pasirinkimą, atvaizdus, paveikslėlius, garsus, simbolius ar ženklus, turėtų teisingai ir tiksliai atspindėti pasiektos

aplinkosauginės naudos mastą ir juos naudojant neturėtų būti pervertinama pasiekta aplinkosauginė nauda;

(34) jeigu aiškus ekologiškumo teiginys yra susijęs su galutiniu produktu, o atitinkamas tokio produkto poveikis aplinkai arba aplinkosauginiai aspektai atsiranda jo naudojimo etapu ir vartotojai gali daryti poveikį tokiam poveikiui aplinkai arba aplinkos aspektams tinkamai elgdamiesi, pvz., teisingai rūšiuodami atliekas arba naudodami produktą taip, kad būtų užtikrinamas jo ilgaamžiškumas, tokiame teiginyje taip pat turėtų būti pateikiami paaiškinimai vartotojams, kaip savo elgesiu jie gali teigiamai prisidėti prie aplinkos apsaugos;

(35) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas vartotojams rinktis tvaresnius produktus ir paskatinti prekybininkus dėti pastangas mažinti savo poveikį aplinkai, jeigu teiginys, apie kurį pranešama, yra susijęs su būsimu aplinkosauginiu veiksmingumu, jis pirmiausia turėtų būti grindžiamas paties prekybininko veiklos ir vertės grandinių patobulinimais, o ne išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio kompensavimo priemonėmis ar kitokiu poveikiu aplinkai;

(36) vartotojai turėtų turėti galimybę lengvai gauti informaciją apie produktą arba prekybininką, su kuriuo yra susijęs aiškus ekologiškumo teiginys, ir informaciją, kuria pagrindžiamas tas teiginys. Teikiant šią informaciją taip pat turėtų būti atsižvelgiama į vyresnio amžiaus vartotojų poreikius. Tuo tikslu prekybininkai turėtų pateikti šią informaciją fizine forma arba pateikti interneto nuorodą, QR kodą arba lygiavertę priemonę, kurią naudojant galima pasiekti interneto svetainę, kurioje pateikiama išsamesnė informacija apie aiškaus ekologiškumo teiginio pagrindimą, skelbiama bent viena iš oficialių valstybės narės, kurioje skelbiamas teiginys, kalbų. Siekiant palengvinti šios direktyvos vykdymą, interneto nuoroda, QR kodas arba lygiavertė priemonė taip pat turėtų užtikrinti galimybę lengvai susipažinti su atitikties sertifikatu, susijusiu su aiškaus aplinkosaugos teiginio pagrindimu, ir tą sertifikatą parengusio vertintojo kontaktine informacija;

(37) siekiant išvengti galimo neproporcingo poveikio labai mažoms įmonėms, mažiausioms įmonėms turėtų būti netaikomi 5 straipsnio reikalavimai, susiję su informacija apie aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimą, išskyrus atvejus, kai šios įmonės nori gauti aiškaus ekologiškumo teiginio atitikties sertifikatą, pripažįstamą visos Sąjungos kompetentingų institucijų;

(38) Komisijai priėmus deleguotuosius aktus, kuriais papildomos nuostatos dėl aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo, taip pat gali prireikti papildyti nuostatas dėl pranešimo apie tokius teiginius. Pavyzdžiui, jeigu nustatomos konkrečios gyvavimo ciklu grindžiamos taisyklės dėl aiškių teiginių apie tam tikrų produktų grupės ar sektoriaus ekologiškumą pagrindimo, gali prireikti įtraukti papildomas taisykles dėl poveikio aplinkai, įvertinto remiantis šiomis taisyklėmis, pateikimo, reikalaujant, kad kartu su bendru aplinkosauginio veiksmingumo rodikliu būtų nurodomas trijų pagrindinių rūšių poveikis aplinkai. Šiuo tikslu Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildomos nuostatos dėl pranešimo apie aiškius ekologiškumo teiginius;

(39) šiuo metu Sąjungos rinkoje naudojama daugiau kaip 200 aplinkosauginių ženklų. Labai skiriasi jų veikimo principai, pavyzdžiui, taikomų standartų ar metodų skaidrumas ir išsamumas, peržiūrų dažnumas arba audito ar tikrinimo lygis. Šie skirtumai turi įtakos informacijos, pateikiamos aplinkosauginiuose ženkluose, patikimumui. Nors teiginiai, grindžiami ES ekologiniu ženklu arba jo nacionaliniais atitikmenimis, grindžiami patikimais moksliniais duomenimis, jų kriterijai rengiami

skaidriai, dėl jų turi būti atliekami bandymai ir trečiųjų šalių patikrinimai ir vykdoma reguliari stebėsena, iš įrodymų matyti, kad daugelis šiuo metu ES rinkoje esančių ekologinių ženklų yra klaidinantys. Visų pirma, daugeliui aplinkosauginių ženklų atžvilgiu taikoma nepakankamai tikrinimo procedūrų. Todėl aplinkosaugos ženkluose naudojami aiškūs ekologiškumo teiginiai turėtų būti grindžiami sertifikavimo sistema;

(40) jeigu nurodant aplinkosauginį ženklą daromas komercinis pranešimas vartotojams, kuriame teigiama arba kuriuo sukuriamas įspūdis, kad produktas aplinkai daro teigiamą poveikį arba nedaro jokio poveikio, arba aplinkai kenkia mažiau nei konkurentų produktai, toks aplinkosauginis ženklas taip pat laikomas ekologiškumo teiginiu. Todėl tokio aplinkosauginio ženklo turiniui taikomi reikalavimai dėl aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo ir pranešimo apie juos;

(41) aplinkosauginiuose ženkluose dažnai siekiama vartotojams nurodyti bendrus balus, rodančius bendrą produktų arba prekybininkų poveikį aplinkai, kad būtų galima tiesiogiai palyginti produktus ar prekybininkus. Tačiau dėl tokių bendrų balų atsiranda vartotojų klaidinimo rizika, nes bendras rodiklis gali sumenkinti tam tikrų produkto aspektų neigiamą poveikį aplinkai, o kitų produkto aspektų teigiamas poveikis aplinkai gali atrodyti didesnis. Be to, kai tokius ženklus kuria skirtingi veiklos vykdytojai, jie paprastai taiko skirtingas specifines bendro balo nustatymo metodikas – t. y. atsižvelgiama į skirtingų rūšių poveikį aplinkai arba šiam poveikiui aplinkai priskiriami skirtingi svertiniai koeficientai. Dėl to tam pačiam produktui, priklausomai nuo sistemos, gali būti nustatomi skirtingi balai arba įvertinimai. Tai pasakytina apie Sąjungoje ir trečiosiose šalyse taikomas sistemas. Dėl to didėja vidaus rinkos susiskaidymas, atsiranda rizika, kad mažesnės įmonės atsidurs nepalankioje padėtyje, ir tikimybė, kad vartotojai bus dar labiau klaidinami, o jų pasitikėjimas aplinkosauginiais ženklais toliau mažės. Siekiant išvengti tokios rizikos ir užtikrinti geresnį suderinimą bendrojoje rinkoje, aiškūs ekologiškumo teiginiai, įskaitant aplinkosauginius ženklus, grindžiami bendru balu, atspindinčiu bendrą produktų ar prekybininkų poveikį aplinkai, neturėtų būti laikomi pakankamai pagrįstais, išskyrus atvejus, kai tie bendri balai nustatomi pagal Sąjungos taisykles, įskaitant deleguotuosius aktus, kuriuos Komisija įgaliota priimti pagal šią direktyvą, ir dėl to visiems produktams arba konkrečiai produktų grupei taikomos Sąjungos mastu suderintos sistemos, grindžiamos viena metodika, taip užtikrinant nuoseklumą ir palyginamumą;

(42) pagal Direktyvos, kuria vartotojams suteikiama daugiau galių dalyvauti žaliojoje pertvarkoje, pasiūlymą, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2005/29/EB, tvarumo ženklas, kuris nėra grindžiamas sertifikavimo sistema arba nėra nustatytas valdžios institucijų, visomis aplinkybėmis laikomas nesąžininga komercine veikla. Tai reiškia, kad draudžiama naudoti savarankiškai patvirtintus tvarumo ženklus, jeigu trečiosios šalys nėra atlikusios jų atitikties pagrindiniams tvarumo ženklo reikalavimams patikros ir nevykdo reguliarios jų stebėsenos;

(43) siekiant kovoti su klaidinančiais aiškiais ekologiškumo teiginiais, pateikiamais aplinkosauginių ženklų forma, ir didinti vartotojų pasitikėjimą aplinkosauginiais ženklais, šioje direktyvoje turėtų būti nustatyti valdymo kriterijai, kuriuos turi atitikti visos aplinkosauginio ženklinimo sistemos, taip papildant minėtame pasiūlyme, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2005/29/EB, nustatytus reikalavimus;

(44) siekiant išvengti tolesnio nacionaliniu ar regioniniu mastu oficialiai pripažintų EN ISO 14024 I tipo aplinkosauginio ženklinimo (ekologinio ženklinimo) sistemų ir kitų aplinkosauginio ženklinimo sistemų skaičiaus didėjimo ir užtikrinti didesnį vidaus

rinkos suderinimą, naujos nacionalinės arba regioninės aplinkosauginio ženklinimo sistemos turėtų būti kuriamos tik vadovaujantis Sąjungos teisės aktais; Vis dėlto valstybės narės gali prašyti Komisijos apsvarstyti galimybę Sąjungos lygmeniu parengti viešai valdomas ženklinimo sistemas, skirtas gaminių grupėms arba sektoriams, kurių atveju dėl tokių ženklų dar nėra paskelbti Sąjungos teisės aktai ir kuriuose toks suderinimas padėtų veiksmingai siekti tvarumo ir vidaus rinkos tikslų;

(45) siekiant nesudaryti nereikalingų kliūčių tarptautinei prekybai ir užtikrinti tokias pačias sąlygas, kaip dėl ir Sąjungoje nustatytų viešai valdomų sistemų, naujas ženklinimo sistemas nustatančioms už Sąjungos ribų esančioms valdžios institucijoms turėtų būti leidžiama prašyti Komisijos leidimo naudoti ženklą Sąjungos rinkoje; Šis leidimas turėtų priklausyti nuo sistemos indėlio siekiant šios direktyvos tikslų ir turėtų būti suteikiamas su sąlyga, kad įrodoma tokių sistemų sukuriama pridėtinė vertė, susijusi su aplinkos apsaugos užmojais, poveikio aplinkai aprėptimi, produktų grupe ar sektoriumi, ir kad jos atitinka visus šios direktyvos reikalavimus;

(46) dėl privačių veiklos vykdytojų nustatomų aplinkosauginio ženklinimo sistemų, jeigu jų yra per daug ir jų taikymo sritis sutampa, vartotojai gali patirti painiavą arba mažiau pasitikėti aplinkosauginiais ženklais. Todėl valstybės narės turėtų leisti privatiems veiklos vykdytojams kurti naujas aplinkosauginio ženklinimo sistemas tik tuo atveju, jeigu jos turi didelę pridėtinę vertę, palyginti su esamomis nacionalinėmis ar regioninėmis sistemomis, atsižvelgiant į aplinkosauginio ženklo suteikimo kriterijų užmojį, atitinkamo poveikio aplinkai aprėptį ir pagrindinio vertinimo išsamumą. Valstybės narės turėtų nustatyti naujų aplinkosauginio ženklinimo sistemų patvirtinimo tvarką, grindžiamą nepriklausomo vertintojo parengtu atitikties sertifikatu. Ši tvarka turėtų būti taikoma Sąjungoje ir už jos ribų nustatomoms sistemoms;

(47) siekdama užtikrinti teisinį tikrumą ir palengvinti nuostatų dėl naujų nacionalinių ir regioninių oficialiai pripažintų aplinkosauginio ženklinimo sistemų ir naujų privačių ženklinimo sistemų vykdymo užtikrinimą, Komisija turėtų paskelbti tokių sistemų, kurios gali būti toliau taikomos Sąjungos rinkoje arba galėtų būti diegiamos Sąjungos rinkoje, sąrašą;

(48) siekiant užtikrinti, kad valstybės narės vienodai vertintų ir tvirtintų privačių veiklos vykdytojų rengiamas aplinkosauginio ženklinimo sistemas, ir nustatyti Komisijos tvirtinimo procedūrą, taikomą už Sąjungos ribų veikiančių valdžios institucijų nustatomoms siūlomoms sistemoms, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai priimti bendras taisykles, kuriomis nustatomi išsamūs tokių aplinkosauginio ženklinimo sistemų patvirtinimo reikalavimai, patvirtinamųjų dokumentų forma ir turinys ir tokių sistemų patvirtinimo darbo tvarkos taisyklės. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 182/2011[19];

(49) labai svarbu, kad aiškūs ekologiškumo teiginiai teisingai atspindėtų teiginyje nurodytą aplinkosauginį veiksmingumą ir poveikį aplinkai ir kad juos rengiant būtų atsižvelgiama į naujausius mokslinius įrodymus. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad teiginį skelbiantis prekybininkas bent kas penkerius metus atnaujintų

[19] 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

savo teiginių pagrindimo ir pranešimo apie juos procedūras, taip užtikrindami, kad būtų laikomasi šios direktyvos reikalavimų;

(50) siekiant užtikrinti, kad aiškūs ekologiškumo teiginiai būtų patikimi, būtina, kad valstybės narės nustatytų procedūrą, pagal kurią būtų tikrinama, ar aiškių ekologiškumo teiginių, įskaitant aplinkosauginius ženklus, arba aplinkosauginio ženklinimo sistemų pagrindimas ir pranešimas apie juos atitinka šioje direktyvoje nustatytus reikalavimus;

(51) siekiant užtikrinti, kad kompetentingos institucijos galėtų veiksmingiau kontroliuoti, kaip įgyvendinamos šios direktyvos nuostatos, ir kuo labiau užkirsti kelią nepagrįstų aiškių ekologiškumo teiginių, įskaitant aplinkosauginius ženklus, pateikimui į rinką, vertintojai, atitinkantys direktyvoje nustatytus suderintus reikalavimus, turėtų tikrinti, ar informacija, naudojama aiškiems ekologiškumo teiginiams pagrįsti ir apie juos pranešant, atitinka šios direktyvos reikalavimus. Siekiant neklaidinti vartotojų, šis patikrinimas bet kuriuo atveju turėtų būti atliekamas prieš paskelbiant ekologiškumo teiginius arba prieš pradedant demonstruoti aplinkosauginius ženklus. Prireikus vertintojas gali nurodyti kelis būdus, kaip pateikti aiškų ekologiškumo teiginį, atitinkantį šios direktyvos reikalavimus, kad būtų išvengta nuolatinio pakartotinio sertifikavimo, jeigu pranešimo būdas šiek tiek pakeičiamas, bet dėl tokių pakeitimų nedaromas poveikis atitikčiai šios direktyvos reikalavimams. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas prekybininkams laikytis taisyklių dėl aiškių ekologiškumo teiginių, įskaitant aplinkosauginius ženklus, pagrindimo ir pranešimo apie juos, atliekant patikrinimą turėtų būti atsižvelgiama į teiginio arba aplinkosauginio ženklo pobūdį ir turinį, įskaitant tai, ar jie neatrodo nesąžiningi vertinant pagal Direktyvą 2005/29/EB;

(52) siekiant suteikti prekybininkams teisinį tikrumą visoje vidaus rinkoje dėl aiškių ekologiškumo teiginių atitikties šios direktyvos reikalavimams, atitikties sertifikatą turėtų pripažinti visos Sąjungos kompetentingos institucijos. Labai mažoms įmonėms turėtų būti leidžiama prašyti tokio sertifikato, jeigu jos pageidauja patvirtinti savo teiginius pagal šios direktyvos reikalavimus ir pasinaudoti galimybe turėti visoje Sąjungoje pripažįstamą sertifikatą. Tačiau toks atitikties sertifikatas neturėtų daryti poveikio valstybinių institucijų ar teismų, užtikrinančių Direktyvos 2005/29/EB vykdymą, atliekamam ekologiškumo teiginio vertinimui;

(53) siekiant užtikrinti vienodas nuostatų dėl aiškių ekologiškumo teiginių ir aplinkosauginio ženklinimo sistemų tikrinimo sąlygas ir palengvinti šios direktyvos nuostatų dėl tikrinimo vykdymą, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai patvirtinti bendrą atitikties sertifikatų formą ir technines tokių sertifikatų išdavimo priemones. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 182/2011[20];

(54) mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ) turėtų turėti galimybę pasinaudoti tvaresnių produktų rinkos teikiamomis galimybėmis, tačiau jos galėtų patirti proporcingai didesnes išlaidas ir sunkumus, susijusius su kai kuriais reikalavimais pagrįsti ir patikrinti aiškius ekologiškumo teiginius. Valstybės narės turėtų teikti tinkamą informaciją ir didinti informuotumą apie būdus, kaip galima laikytis šios direktyvos reikalavimų, užtikrinti tikslinį ir specializuotą mokymą, taip pat teikti konkrečią

[20] 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

pagalbą ir paramą, įskaitant finansinę, MVĮ, norinčioms skelbti aiškius ekologiškumo teiginius, susijusius su jų produktais arba veikla. Valstybės narės turėtų imtis veiksmų taikytinų valstybės pagalbos taisyklių atžvilgiu;

(55) siekiant užtikrinti vienodas sąlygas Sąjungos rinkoje, kai teiginiai apie produkto arba prekybininko aplinkosauginį veiksmingumą grindžiami patikima, palyginama ir patikrinama informacija, būtina nustatyti bendras vykdymo užtikrinimo ir atitikties taisykles;

(56) siekdamos užtikrinti, kad šios direktyvos tikslai būtų pasiekti ir kad reikalavimai būtų veiksmingai vykdomi, valstybės narės turėtų paskirti savo kompetentingas institucijas, atsakingas už šios direktyvos taikymą ir vykdymo užtikrinimą. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad šios direktyvos 5 ir 6 straipsniais glaudžiai papildomos Direktyvos 2005/29/EB nuostatos, valstybėms narėms taip pat turėtų būti leidžiama paskirti tas pačias kompetentingas institucijas, kurios yra atsakingos už Direktyvos 2005/29/EB vykdymo užtikrinimą. Siekiant nuoseklumo, valstybės narės, priimdamos tokį sprendimą, turėtų turėti galimybę remtis vykdymo užtikrinimo priemonėmis ir įgaliojimais, kuriuos jos nustatė pagal Direktyvos 2005/29/EB 11 straipsnį, nukrypdamos nuo šioje direktyvoje nustatytų vykdymo užtikrinimo taisyklių. Tais atvejais, kai jų teritorijoje veikia daugiau nei viena paskirta kompetentinga institucija ir siekiant užtikrinti veiksmingą kompetentingų institucijų pareigų vykdymą, valstybė narė turėtų užtikrinti glaudų visų paskirtų kompetentingų institucijų bendradarbiavimą;

(57) nedarant poveikio Reglamentu (ES) 2017/2394[21] vartotojų apsaugos institucijoms jau suteiktiems įgaliojimams, kompetentingoms institucijoms turėtų būti suteikti būtiniausi tyrimo ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimai, kuriais remdamosi jos galėtų užtikrinti, kad būtų laikomasi šios direktyvos, greičiau ir veiksmingiau bendradarbiauti tarpusavyje ir atbaidyti rinkos dalyvius nuo mėginimų pažeisti šią direktyvą. Tie įgaliojimai turėtų būti pakankami, kad būtų galima veiksmingai spręsti vykdymo užtikrinimo problemas elektroninės prekybos srityje ir skaitmeninėje aplinkoje bei užkirsti kelią tam, kad reikalavimų nesilaikantys rinkos dalyviai pasinaudotų spragomis vykdymo užtikrinimo sistemoje persikeldami į valstybes nares, kurių kompetentingos institucijos gali būti mažiau pasirengusios kovoti su neteisėta praktika;

(58) kompetentingos institucijos turėtų turėti galimybę naudoti visus bylos faktus ir aplinkybes kaip įrodymus savo tyrimų tikslais;

(59) siekdamos užkirsti kelią klaidinančių ir nepagrįstų aiškių ekologiškumo teiginių skelbimui Sąjungos rinkoje, kompetentingos institucijos turėtų reguliariai tikrinti skelbiamus aiškius ekologiškumo teiginius ir taikomas aplinkosauginio ženklinimo sistemas ir vertinti, ar laikomasi šioje direktyvoje nustatytų reikalavimų;

(60) nustačiusios šios direktyvos reikalavimų pažeidimą, kompetentingos institucijos turėtų atlikti vertinimą ir, remdamosi jo rezultatais, pranešti prekybininkui apie nustatytą pažeidimą ir reikalauti, kad prekybininkas imtųsi taisomųjų veiksmų. Siekdamos kuo labiau sumažinti reikalavimų neatitinkančio aiškaus ekologiškumo teiginio arba reikalavimų neatitinkančios aplinkosauginio ženklinimo sistemos klaidinantį poveikį vartotojams, kompetentingos institucijos turėtų reikalauti, kad prekybininkas imtųsi

[21] 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES)2017/2394 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymo užtikrinimą, bendradarbiavimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (OL L 345, 2017 12 27, p. 1).

veiksmingų ir skubių veiksmų tam pažeidimui pašalinti. Reikalaujami taisomieji veiksmai turėtų būti proporcingi nustatytam pažeidimui ir tikėtinam žalingam jo poveikiui vartotojams;

(61) tais atvejais, kai pažeidimas buvo padarytas ne tik nacionalinėje teritorijoje ir prekybininkai buvo paskelbę aiškų ekologiškumo teiginį, kompetentingos institucijos turėtų informuoti kitas valstybes nares apie jų atlikto vertinimo rezultatus ir apie visus veiksmus, kurių jos pareikalavo imtis už tokį pažeidimą atsakingo prekybininko;

(62) kompetentingos institucijos taip pat turėtų tikrinti aiškius ekologiškumo teiginius Sąjungos rinkoje, jeigu jos turi atitinkamos informacijos, įskaitant pagrįstus trečiųjų šalių pateiktus skundus, ir gali jais remtis. Apie susirūpinimą pranešančios trečiosios šalys turėtų sugebėti įrodyti, kad jos yra pakankamai suinteresuotos arba pareikšti apie teisės pažeidimą;

(63) siekdamos užtikrinti, kad prekybininkai būtų veiksmingai atgrasomi nuo šios direktyvos reikalavimų nesilaikymo, valstybės narės turėtų nustatyti taisykles dėl sankcijų, taikytinų už šios direktyvos pažeidimus, ir užtikrinti, kad tos taisyklės būtų įgyvendinamos. Numatomos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas nuosekliau taikyti sankcijas, būtina nustatyti bendrus nebaigtinius sankcijų, kurios turėtų būti taikomos pažeidimų atveju, rūšių ir dydžių nustatymo kriterijus. Tie kriterijai turėtų būti susiję su, *inter alia,* pažeidimo pobūdžiu ir sunkumu, taip pat padarius pažeidimą gauta ekonomine nauda, siekiant užtikrinti, kad už pažeidimą atsakingi asmenys netektų tokios naudos;

(64) nustatydamos sankcijas ir priemones už pažeidimus, valstybės narės turėtų numatyti, kad, atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą, dėl baudų dydžio reikalavimų nesilaikantis prekybininkas turėtų faktiškai netekti ekonominės naudos, gautos naudojant klaidinantį ar nepagrįstą aiškų ekologiškumo teiginį arba reikalavimų neatitinkančią aplinkosauginio ženklinimo sistemą, įskaitant pakartotinių pažeidimų atvejais gautą naudą. Todėl valstybių narių numatomos priemonės, taikomos pažeidimų atveju, taip pat turėtų apimti atitinkamo produkto arba pajamų, gautų iš sandorių, kuriems šis pažeidimas padarė poveikį, konfiskavimą iš komercinės veiklos subjekto arba laikinus draudimus teikti produktus arba paslaugas Sąjungos rinkai. Pažeidimo sunkumas turėtų būti pagrindinis vykdymo užtikrinimo institucijų taikomų priemonių kriterijus. Didžiausia baudų suma turėtų būti atgrasanti ir jos dydis turėtų siekti ne mažiau kaip 4 proc. prekybininko bendros metinės apyvartos atitinkamoje valstybėje narėje arba valstybėse narėse, jeigu buvo padaryti Sąjungos mastu plačiai paplitę pažeidimai, dėl kurių pagal Reglamentą (ES) 2017/2394[22] turi būti taikomos suderintos tyrimo ir vykdymo užtikrinimo priemonės;

(65) priimant deleguotuosius aktus pagal SESV 290 straipsnį ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos vyktų vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais[23]. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama

[22] 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2394 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymo užtikrinimą, bendradarbiavimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (OL L 345, 2017 12 27, p. 1).

[23] OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

(66) siekdama įvertinti teisės aktų veiksmingumą atsižvelgiant į tikslus, kurių jais siekiama, Komisija turėtų atlikti šios direktyvos vertinimą ir jo pagrindinių išvadų ataskaitą pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai. Siekdamos pagrįsti šios direktyvos vertinimą, valstybės narės turėtų reguliariai rinkti informaciją apie šios direktyvos taikymą ir kasmet ją teikti Komisijai;

(67) tais atvejais, kai Komisija, remdamasi šios direktyvos stebėsenos ir vertinimo rezultatais, mano esant tikslinga pasiūlyti peržiūrėti šią direktyvą, taip pat reikėtų apsvarstyti papildomų nuostatų dėl įpareigojimo naudoti bendrą aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo metodą įgyvendinamumą ir tinkamumą, produktų, kurių sudėtyje yra pavojingų medžiagų, ekologiškumo teiginių draudimo išplėtimą, išskyrus atvejus, kai jų naudojimas laikomas būtinu visuomenei, arba tolesnį konkrečių ekologiškumo teiginių pagrindimo reikalavimų, susijusių su aplinkosaugos aspektais arba poveikiu aplinkai, suderinimą;

(68) siekiant išvengti didelės žalos žmonių sveikatai ir aplinkai, Sąjungoje galiausiai turėtų būti laipsniškai atsisakyta kenksmingiausių medžiagų naudojimo, visų pirma vartojimo prekėse. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1272/2008[24] draudžiama mišinius ir chemines medžiagas, kurių sudėtyje yra pavojingų cheminių medžiagų, žymėti ženklais „netoksiškas“, „nekenksmingas“, „švarus“, „ekologiškas“ ar naudoti bet kokius kitus teiginius, kad cheminė medžiaga ar mišinys nėra pavojingi, arba teiginius, neatitinkančius tos cheminės medžiagos ar mišinio klasifikacijos. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad ši pareiga būtų vykdoma. Kaip įsipareigota Cheminių medžiagų strategijoje tvarumui užtikrinti, Komisija nustatys svarbiausių reikmių kriterijus, kuriais vadovaudamasi taikys atitinkamus Sąjungos teisės aktus ;

(69) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. gerinti vidaus rinkoje veikiančių ekonominės veiklos vykdytojų ir vartotojų, kurie vadovaujasi ekologiškumo teiginiais, vidaus rinkos veikimą, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl jų masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama tai, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

(70) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų[25], valstybės narės pagrįstais atvejais įsipareigojo prie pranešimų apie perkėlimo priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudedamųjų dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas;

---

[24] 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (OL L 353, 2008 12 31, p. 1).

[25] OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

(71) Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 1024/2012[26] priedas turėtų būti iš dalies pakeistas įtraukiant nuorodą į šią direktyvą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos kompetentingų institucijų administraciniam bendradarbiavimui per Vidaus rinkos informacinę sistemą;

(72) Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/2394[27] priedas turėtų būti iš dalies pakeistas įtraukiant nuorodą į šią direktyvą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos tarpvalstybiniam bendradarbiavimui užtikrinant šios direktyvos vykdymo užtikrinimą;

(73) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2020/1828[28] I priedas turėtų būti iš dalies pakeistas įtraukiant nuorodą į šią direktyvą, kad būtų užtikrinta šioje direktyvoje nustatytų vartotojų kolektyvinių interesų apsauga,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma prekybininkų aiškiems ekologiškumo teiginiams apie produktus arba aiškiems ekologiškumo teiginiams apie prekybininkus, teikiamiems vykdant komercinę praktiką vartotojų atžvilgiu.

2. Ši direktyva netaikoma aplinkosauginio ženklinimo sistemoms arba aiškiems ekologiškumo teiginiams, reglamentuojamiems arba pagrįstiems taisyklėmis, nustatytomis:

   a) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 66/2010[29],

   b) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/848[30];

   c) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/1369[31];

   d) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/125/EB[32];

   e) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 305/2011[33];

---

26 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą, kuriuo panaikinamas Komisijos sprendimas 2008/49/EB (VRI reglamentas) (OL L 316, 2012 11 14, p. 1).

27 OL L 345, 2017 12 27, p. 1.

28 2020 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2020/1828 dėl atstovaujamųjų ieškinių siekiant apsaugoti vartotojų kolektyvinius interesus, kuria panaikinama Direktyva 2009/22/EB (OL L 409, 2020 12 4, p. 1).

29 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 66/2010 dėl ES ekologinio ženklo (OL L 27, 2010 1 30, p. 1).

30 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/848 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 (OL L 150, 2018 6 14, p. 1).

31 2017 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1369, kuriuo nustatoma energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo sistema ir panaikinama Direktyva 2010/30/ES (OL L 198, 2017 7 28, p. 1).

32 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/125/EB, nustatanti ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemą (OL L 285, 2009 10 31, p. 10).

f) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 765/2008[34];

g) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1221/2009[35];

h) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/94/EB[36];

i) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 305/2011[37];

j) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/66/EB[38];

k) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB[39];

l) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2020/852[40];

m) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) .../...[41];

n) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES[42];

o) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES[43] ir kitomis Sąjungos, nacionalinėmis ar tarptautinėmis finansinėms paslaugoms, finansinėms priemonėms ir finansiniams produktams taikomomis taisyklėmis, standartais ar gairėmis;

p) kitomis galiojančiomis ar būsimomis Sąjungos taisyklėmis, kuriomis nustatomos sąlygos, kuriomis gali būti arba turi būti teikiami tam tikri aiškūs ekologiškumo teiginiai apie tam tikrus produktus ar prekybininkus, arba Sąjungos taisyklėmis, kuriomis nustatomi reikalavimai dėl tam tikrų produktų

---

33 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 305/2011, kuriuo nustatomos suderintos statybos produktų rinkodaros sąlygos ir panaikinama Tarybos direktyva 89/106/EEB (OL L 88, 2011 4 4, p. 5).

34 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 765/2008 nustatantis su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 (OL L 218, 2008 8 13, p. 30).

35 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1221/2009 dėl organizacijų savanoriško Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) taikymo, panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 761/2001 ir Komisijos sprendimus 2001/681/EB bei 2006/193/EB (OL L 342, 2009 12 22, p. 1).

36 1999 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/94/EB dėl vartotojų galimybės gauti informaciją apie degalų taupymą ir išmetamųjų CO2 dujų kiekį parduodant naujus keleivinius automobilius (OL L 12, 2000 1 18, p. 16).

37 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 305/2011, kuriuo nustatomos suderintos statybos produktų rinkodaros sąlygos ir panaikinama Tarybos direktyva 89/106/EEB (OL L 88, 2011 4 4, p. 5).

38 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir Direktyvos 91/157/EEB panaikinimo (OL L 266, 2006 9 26, p. 1).

39 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakavimo atliekų (OL L 365, 1994 12 31, p. 10).

40 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

41 Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES).../..., kuriuo sukuriama Sąjungos anglies dioksido absorbavimo sertifikavimo sistema (OL L …).

42 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

43 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (OL L 182, 2013 6 29, p. 19).

arba prekybininkų poveikio aplinkai, aplinkosaugos aspektų arba aplinkosauginio veiksmingumo vertinimo ar pranešimo apie juos arba aplinkosauginio ženklinimo sistemų sąlygos.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

(1) ekologiškumo teiginys – Direktyvos 2005/29/EB 2 straipsnio o punkte apibrėžtas ekologiškumo teiginys;

(2) aiškus ekologiškumo teiginys – teksto pavidalo arba ant aplinkosauginio ženklo pateikiamas ekologiškumo teiginys;

(3) prekybininkas – Direktyvos 2005/29/EB 2 straipsnio b punkte apibrėžtas prekybininkas;

(4) produktas – Direktyvos 2005/29/EB 2 straipsnio c punkte apibrėžtas produktas;

(5) vartotojas – Direktyvos 2005/29/EB 2 straipsnio a punkte apibrėžtas vartotojas;

(6) įmonių komercinė praktika vartotojų atžvilgiu – Direktyvos 2005/29/EB 2 straipsnio d punkte apibrėžta įmonių komercinė veikla vartotojų atžvilgiu;

(7) tvarumo ženklas – Direktyvos 2005/29/EB 2 straipsnio r punkte apibrėžtas tvarumo ženklas;

(8) aplinkosauginis ženklas – tvarumo ženklas, susijęs tik arba daugiausia su produkto, proceso arba prekybininko aplinkosauginiais aspektais;

(9) produktų grupė – produktų, kurie naudojami panašiais tikslais, yra panašūs naudojimo požiūriu arba turi panašias funkcines savybes, rinkinys;

(10) sertifikavimo schema – Direktyvos 2005/29/EB 2 straipsnio s punkte apibrėžta sertifikavimo schema;

(11) tikrinimas – tikrintojo atliekamas atitikties vertinimo procesas siekiant patikrinti, ar aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimas ir pranešimas apie juos atitinka šioje direktyvoje nustatytus reikalavimus arba ar aplinkosauginio ženklinimo sistemos atitinka šią direktyvą;

(12) vertės grandinė – visa veikla ir procesai, kurie yra produkto gyvavimo ciklo arba prekybininko veiklos, įskaitant perdarymą, dalis;

(13) gyvavimo ciklas – nuoseklūs ir tarpusavyje susiję produkto gyvavimo etapai, kuriuos sudaro žaliavų įsigijimas arba gavyba iš gamtinių išteklių, parengiamasis apdorojimas, gamyba, sandėliavimas, paskirstymas, įrengimas, naudojimas, techninė priežiūra, remontas, modernizavimas, atnaujinimas ir pakartotinis naudojimas bei gyvavimo ciklo pabaiga;

(14) pirminė informacija – informacija, prekybininko tiesiogiai surinkta iš vieno ar daugiau jo veiklą reprezentuojančių objektų arba jo gauta tiesioginių matavimų tuose objektuose būdu;

(15) antrinė informacija – informacija, pagrįsta kitais nei pirminė informacija šaltiniais, įskaitant literatūros tyrimus, inžinerinius tyrimus ir patentus;

(16) visuomenė – vienas ar daugiau fizinių ar juridinių asmenų ir jų asociacijų, prekybininkų ar grupių;

(17) aplinkosauginis veiksmingumas – tam tikro produkto, produktų grupės, prekybininko ar sektoriaus veiksmingumas, susijęs su to produkto ar produktų grupės aplinkosaugos aspektais arba poveikiu aplinkai arba to prekybininko ar sektoriaus veikla;

(18) aplinkosauginis aspektas – su aplinka sąveikaujantis arba galintis sąveikauti prekybininko ar sektoriaus veiklos arba produktų ar produktų grupių elementas;

(19) poveikis aplinkai – bet koks teigiamas arba neigiamas aplinkos pokytis, atsirandantis visiškai arba iš dalies dėl prekybininko ar sektoriaus veiklos arba produkto ar produktų grupės per jų gyvavimo ciklą.

3 straipsnis

Aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad prekybininkai atliktų vertinimą siekdami pagrįsti aiškius ekologiškumo teiginius. Atliekant šį vertinimą:

– nurodoma, ar teiginys yra susijęs su visu produktu, produkto dalimi ar tam tikrais produkto aspektais arba su visa prekybininko veikla arba tam tikra šios veiklos dalimi ar aspektu, kiek tai susiję su teiginiu;

– remiamasi plačiai pripažintais moksliniais įrodymais, naudojamasi tikslia informacija ir atsižvelgiama į atitinkamus tarptautinius standartus;

– įrodoma, kad teiginiu apibūdinamas poveikis aplinkai, aplinkosaugos aspektai arba aplinkosauginis veiksmingumas yra reikšmingi gyvavimo ciklo požiūriu;

– jei pateikiamas teiginys apie aplinkosauginį veiksmingumą, atsižvelgiama į visus aplinkosauginius aspektus arba visą poveikį aplinkai, kurie yra svarbūs vertinant aplinkosauginį veiksmingumą;

– įrodoma, kad teiginys nėra lygiavertis teisės aktuose nustatytiems reikalavimams, taikomiems tam tikrai produktų grupei priklausantiems produktams arba sektoriaus prekybininkams;

– pateikiama informacija apie tai, ar produkto arba prekybininko, dėl kurio teikiamas teiginys, poveikio aplinkai, aplinkosaugos aspektų arba aplinkosauginio veiksmingumo rezultatai, apibūdinami tuo teiginiu, yra daug geresni nei įprasta praktika, susijusi su atitinkamos produktų grupės produktais arba taikoma atitinkamo sektoriaus prekybininkų;

– nustatoma, ar gerinant poveikį aplinkai, aplinkosaugos aspektus arba aplinkosauginį veiksmingumą, dėl kurio teikiamas teiginys, turi didelių su poveikiu aplinkai susijusių neigiamų padarinių klimato kaitai, išteklių naudojimui ir žiediškumui, tausiam vandens ir jūrų išteklių naudojimui ir apsaugai, taršos mažinimui, biologinei įvairovei, gyvūnų gerovei ir ekosistemoms;

– informacija apie išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio kompensavimo priemones atskiriama nuo informacijos apie išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį kaip papildoma aplinkosauginė informacija, nurodoma, ar tos kompensavimo priemonės yra susijusios su išmetamųjų teršalų kiekio mažinimu ar absorbavimu, ir aprašoma, kaip

užtikrinama, jog kompensavimo priemonės, kuriomis remiamasi, būtų itin sąžiningos ir tinkamai apskaitomos, kad būtų galima teisingai atspindėti deklaruojamą poveikį klimatui;

– įtraukiama prekybininko turima pirminė informacija apie poveikį aplinkai, aplinkosaugos aspektus arba aplinkosauginį veiksmingumą, dėl kurių teikiamas teiginys;

– kai pirminė informacija neprieinama, įtraukiama atitinkama antrinė informacija apie poveikį aplinkai, aplinkosaugos aspektus arba aplinkosauginį veiksmingumą, atspindinti konkrečią produkto vertės grandinę arba prekybininką, apie kurį teikiamas teiginys.

2. Jei įrodoma, kad yra reikšmingas poveikis aplinkai, dėl kurio nepateiktas teiginys, tačiau nėra plačiai pripažintų mokslinių įrodymų 1 dalies c punkte nurodytam vertinimui atlikti, prekybininkas, teikdamas teiginį dėl kito aspekto, atsižvelgia į turimą informaciją ir prireikus atnaujina 1 dalyje nurodytą vertinimą, kai tik gaunama visuotinai pripažintų mokslinių įrodymų.

3. 1 ir 2 dalyse nustatyti reikalavimai netaikomi prekybininkams, kurie yra labai mažos įmonės, apibrėžtos Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB[44], išskyrus atvejus, kai jie paprašo atlikti patikrinimą siekdami gauti atitikties sertifikatą pagal 10 straipsnį.

4. Kai vykdant 20 straipsnyje nurodytą reguliarią ekologiškumo teiginių raidos stebėseną nustatoma 1 dalyje nustatytų reikalavimų taikymo konkretiems teiginiams skirtumų ir dėl tokių skirtumų kyla kliūčių vidaus rinkos veikimui, arba jei Komisija nustato, kad dėl konkretiems teiginiams taikomų reikalavimų nebuvimo vartotojai dideliu mastu klaidinami, Komisija pagal 18 straipsnį gali priimti deleguotuosius aktus, kad papildytų 1 dalyje nustatytus aiškius ekologiškumo teiginių pagrindimo reikalavimus:

– nustatydama aplinkosaugos aspektų, poveikio aplinkai ir aplinkosauginio veiksmingumo vertinimo taisykles, be kita ko, nustatydama veiklą, procesus, medžiagas, išmetamus teršalus ar produkto naudojimą, kurie labai prisideda arba negali prisidėti prie atitinkamo poveikio aplinkai, aplinkosaugos aspektų ar aplinkosauginio veiksmingumo;

– nustatydama, apie kuriuos aplinkosaugos aspektus ar poveikį aplinkai turi būti teikiama pirminė informacija, ir nustatydama kriterijus, kuriais remiantis būtų galima įvertinti pirminės ir antrinės informacijos tikslumą, arba

– nustatydama konkrečias gyvavimo ciklu grindžiamas taisykles dėl aiškių ekologiškumo teiginių, skirtų tam tikroms produktų grupėms ir sektoriams, pagrindimo.

5. Nustatydama išsamesnius aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo reikalavimus pagal pirmesnę dalį Komisija atsižvelgia į mokslinę ar kitą turimą techninę informaciją, be kita ko, į atitinkamus tarptautinius standartus, ir prireikus atsižvelgia į šiuos aspektus:

(a) sektorių ir produktų, kuriems turi būti taikomas specialus metodinis požiūris, specifiką;

[44] 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

(b) galimą konkrečių produktų grupių ar sektorių indėlį siekiant Sąjungos klimato ir aplinkos tikslų;

– visą iš Sąjungos teisės aktų gautą susijusią informaciją;

– kaip lengvai galima gauti prieigą prie informacijos ir duomenų vertinimui atlikti ir kaip lengvai šia informaciją gali panaudoti mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ).

4 straipsnis

Lyginamųjų aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimas

1. Aiškių ekologiškumo teiginių, kuriais pareiškiama arba leidžiama manyti, kad produktas arba prekybininkas daro mažesnį poveikį aplinkai nei kiti produktai ar prekybininkai arba kad jo aplinkosauginis veiksmingumas yra didesnis nei kitų produktų ar prekybininkų (toliau – lyginamieji ekologiškumo teiginiai), pagrindimas turi atitikti ne tik 3 straipsnyje nustatytus reikalavimus, bet ir šiuos reikalavimus:

– informacija ir duomenys, naudojami vertinant produktų arba prekybininkų, su kuriais atliekamas palyginimas, poveikį aplinkai, aplinkosaugos aspektus arba aplinkosauginį veiksmingumą, yra lygiaverčiai informacijai ir duomenims, naudojamiems vertinant produkto arba prekybininko, dėl kurių teikiamas teiginys, poveikį aplinkai, aplinkosaugos aspektus arba aplinkosauginį veiksmingumą;

– duomenys, naudojami vertinant produktų arba prekybininkų poveikį aplinkai, aplinkosaugos aspektus arba aplinkosauginį veiksmingumą, yra surenkami arba gaunami lygiaverčiu būdu duomenims, naudojamiems vertinant produktų arba prekybininkų, su kuriais atliekamas palyginimas, poveikį aplinkai, aplinkosaugos aspektus arba aplinkosauginį veiksmingumą;

– lyginamų produktų ir prekybininkų vertės grandinės etapų aprėptis yra lygiavertė ir užtikrina, kad būtų atsižvelgiama į svarbiausius kiekvieno produkto arba prekybininko veiklos etapus;

– lyginamų produktų ir prekybininkų poveikio aplinkai, aplinkosaugos aspektų arba aplinkosauginio veiksmingumo vertinimo aprėptis yra lygiavertė ir užtikrinama, kad visų produktų ir prekybininkų atveju būtų atsižvelgiama į reikšmingiausią poveikį aplinkai, aplinkosaugos aspektus arba aplinkosauginį veiksmingumą;

– palyginimui naudojamos prielaidos nustatomos lyginamų produktų ir prekybininkų atžvilgiu lygiaverčiu būdu.

2. Jei lyginamasis ekologiškumo teiginys yra susijęs su produkto, dėl kurio teikiamas teiginys, poveikio aplinkai, aplinkosaugos aspektų arba aplinkosauginio veiksmingumo pagerinimu, palyginti su kito to paties prekybininko, konkuruojančio prekybininko, kuris nebevykdo veiklos rinkoje, arba prekybininko, kuris nebeužsiima pardavimu vartotojams, produkto poveikiu aplinkai, aplinkosaugos aspektais arba aplinkosauginiu veiksmingumu, teiginio pagrindime paaiškinama, kaip tas pagerinimas daro poveikį kitam svarbiam produkto, dėl kurio teikiamas teiginys, poveikiui aplinkai, aplinkosaugos aspektams arba aplinkosauginiam veiksmingumui, ir aiškiai nurodomi metai, su kuriais lyginama.

3. Šiame straipsnyje nustatyti reikalavimai netaikomi prekybininkams, kurie yra labai mažos įmonės, apibrėžtos Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB[45], išskyrus atvejus, kai jie paprašo atlikti patikrinimą siekdami gauti atitikties sertifikatą pagal 10 straipsnį.

5 straipsnis

Pranešimas apie aiškius ekologiškumo teiginius

1. Valstybės narės užtikrina, kad iš prekybininko būtų reikalaujama pranešti apie aiškų ekologiškumo teiginį pagal šiame straipsnyje nustatytus reikalavimus.

2. Aiškūs ekologiškumo teiginiai gali apimti tik poveikį aplinkai, aplinkosauginius aspektus arba aplinkosauginį veiksmingumą, kurie yra pagrįsti remiantis 3, 4 ir 5 straipsniuose nustatytais reikalavimais ir kurie pagal 3 straipsnio 1 dalies c arba d punktus laikomi reikšmingais atitinkamo produkto ar prekybininko atveju.

3. Jei aiškus ekologiškumo teiginys yra susijęs su galutiniu produktu, o naudojimo etapas yra vienas svarbiausių to produkto gyvavimo ciklo etapų, teiginyje pateikiama informacija apie tai, kaip vartotojas turėtų naudoti produktą, kad pasiektų numatomą to produkto aplinkosauginį veiksmingumą. Ta informacija pateikiama kartu su teiginiu.

4. Jei aiškus ekologiškumo teiginys yra susijęs su būsimu produkto ar prekybininko aplinkosauginiu veiksmingumu, jis apima įsipareigojimą dėl per nustatytą laiką atliktinų su jais susijusios veiklos ir vertės grandinių patobulinimų.

5. Aiškūs ekologiškumo teiginiai apie suminį produkto ar prekybininko poveikį aplinkai, pagrįsti suvestiniu poveikio aplinkai rodikliu, gali būti pateikiami tik remiantis Sąjungos teisėje nustatytomis tokio suvestinio rodiklio apskaičiavimo taisyklėmis.

6. Informacija apie produktą arba prekybininką, dėl kurio teikiamas aiškus ekologiškumo teiginys, ir apie pagrindimą pateikiama kartu su teiginiu fizine forma arba pateikiant interneto nuorodą, QR kodą arba lygiavertę priemonę.

   Ta informacija apima bent:

   – aplinkosaugos aspektus, poveikį aplinkai arba aplinkosauginį veiksmingumą, su kuriais yra susijęs teiginys,

   – kai tinkama, atitinkamus Sąjungos arba tarptautinius standartus;

   – pagrindinius tyrimus ar skaičiavimus, naudojamus vertinant, matuojant ir stebint teiginyje nurodytą poveikį aplinkai, aplinkosaugos aspektus arba aplinkosauginį veiksmingumą, neatmetant tokių tyrimų ar skaičiavimų rezultatų ir jų apimties, prielaidų ir apribojimų paaiškinimų, išskyrus atvejus, kai informacija yra komercinė paslaptis pagal Direktyvos (ES) 2016/943[46] 2 straipsnio 1 dalį;

---

[45] 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

[46] 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/943 dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių) apsaugos nuo neteisėto jų gavimo, naudojimo ir atskleidimo (OL L 157, 2016 6 15, p. 1).

– trumpą paaiškinimą, kaip pasiekiamas teiginyje nurodytas pagerinimas,

– 10 straipsnyje nurodytą atitikties sertifikatą, susijusį su teiginio pagrindimu, ir atitikties sertifikatą parengusio tikrintojo kontaktinius duomenis;

– su klimatu susijusių aiškių ekologiškumo teiginių, kurie grindžiami išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio kompensavimo priemonėmis, atveju – informaciją apie tai, kokiu mastu jie grindžiami kompensavimo priemonėmis ir ar jos susijusios su išmetamųjų teršalų kiekio mažinimu ar absorbavimu;

– vertinimo santrauką, įskaitant šioje dalyje išvardytus elementus, kuri yra aiški ir suprantama vartotojams, kuriems skirtas teiginys, ir kuri pateikiama bent viena iš valstybės narės, kurioje pateikiamas teiginys, oficialiųjų kalbų.

7. 2, 3 ir 6 dalyse nustatyti reikalavimai netaikomi prekybininkams, kurie yra labai mažos įmonės, apibrėžtos Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB, išskyrus atvejus, kai jie paprašo atlikti patikrinimą siekdami gauti atitikties sertifikatą pagal 10 straipsnį.

8. Jei tam tikro poveikio aplinkai, aplinkosaugos aspektų arba aplinkosauginio veiksmingumo pagrindimui taikomos 3 straipsnio 4 dalies a ir c punktuose nurodytuose deleguotuosiuose aktuose nustatytos taisyklės, Komisija pagal 18 straipsnį gali priimti deleguotuosius aktus, kad papildytų 5 straipsnyje nustatytus pranešimo apie aiškius ekologiškumo teiginius reikalavimus, išsamiau nurodydama informaciją, kuri gali arba turi būti teikiama apie tokį poveikį aplinkai, aplinkosaugos aspektus arba aplinkosauginį veiksmingumą, siekiant užtikrinti, kad vartotojai nebūtų klaidinami.

6 straipsnis

Pranešimas apie lyginamuosius ekologiškumo teiginius

Lyginamieji ekologiškumo teiginiai neturi būti susiję su produkto, dėl kurio teikiamas teiginys, poveikio aplinkai, aplinkosaugos aspektų ar aplinkosauginio veiksmingumo pagerinimu, palyginti su kito to paties prekybininko, konkuruojančio prekybininko, kuris nebevykdo veiklos rinkoje, arba prekybininko, kuris nebeužsiima pardavimu vartotojams, produkto poveikiu aplinkai, aplinkosaugos aspektais ar aplinkosauginiu veiksmingumu, išskyrus atvejus, kai jie grindžiami įrodymais, kad pagerinimas yra reikšmingas ir pasiektas per pastaruosius penkerius metus.

7 straipsnis

Aplinkosauginiai ženklai

1. Valstybės narės užtikrina, kad aplinkosauginiai ženklai atitiktų 3–6 straipsniuose nustatytus reikalavimus ir būtų tikrinami pagal 10 straipsnį.

2. Produkto ar prekybininko reitingas arba balas, pagrįstas suvestiniu produkto ar prekybininko poveikio aplinkai rodikliu, gali būti nurodytas tik pagal Sąjungos teisėje nustatytas aplinkosauginio ženklinimo sistemas suteiktuose aplinkosauginiuose ženkluose.

8 straipsnis

Aplinkosauginio ženklinimo sistemoms taikomi reikalavimai

1. Aplinkosauginio ženklinimo sistema – sertifikavimo sistema, pagal kurią patvirtinama, kad produktas, procesas arba prekybininkas atitinka aplinkosauginio ženklo reikalavimus.

2. Aplinkosauginio ženklinimo sistemos atitinka šiuos reikalavimus:

   – informacija apie aplinkosauginio ženklinimo sistemos nuosavybę ir sprendimus priimančius organus yra skaidri, prieinama nemokamai, lengvai suprantama ir pakankamai išsami;

   – informacija apie aplinkosauginio ženklinimo sistemos tikslus ir aplinkosauginio ženklinimo sistemos atitikties stebėsenos reikalavimus ir procedūras yra skaidri, prieinama nemokamai, lengvai suprantama ir pakankamai išsami;

   – prisijungimo prie aplinkosauginio ženklinimo sistemų sąlygos yra proporcingos įmonių dydžiui ir apyvartai, kad nebūtų atstumtos mažosios ir vidutinės įmonės;

   – aplinkosauginio ženklinimo sistemos reikalavimus parengė ekspertai, galintys užtikrinti jų mokslinį patikimumą, ir jie buvo pateikti konsultacijoms nevienalytei suinteresuotųjų subjektų grupei, kuri juos peržiūrėjo ir patikino dėl jų aktualumo visuomenei;

   – aplinkosauginio ženklinimo sistemoje nustatytas skundų ir ginčų sprendimo mechanizmas;

   – aplinkosauginio ženklinimo sistemoje nustatytos procedūros, taikomos reikalavimų nesilaikymo atvejais, ir numatyta galimybė aplinkosauginį ženklą iš sistemos pašalinti arba laikinai sustabdyti jo naudojimą sistemoje, jei nuolat ir akivaizdžiai nesilaikoma sistemos reikalavimų.

3. Nuo [*Leidinių biuro* prašoma įrašyti datą – *šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę datą*] valstybių narių valdžios institucijos nenustato naujų nacionalinių ar regioninių aplinkosauginio ženklinimo sistemų. Tačiau pagal iki tos datos nustatytas nacionalines arba regionines aplinkosauginio ženklinimo sistemas aplinkosauginiai ženklai Sąjungos rinkoje gali ir toliau būti suteikiami, jei tos sistemos ir ženklai atitinka šios direktyvos reikalavimus.

   Nuo pirmoje pastraipoje nurodytos datos aplinkosauginio ženklinimo sistemos gali būti nustatomos tik pagal Sąjungos teisę.

4. Nuo [*Leidinių biuro* prašoma įrašyti datą – *šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę datą*] Komisija turi patvirtinti bet kokias naujas trečiųjų šalių valdžios institucijų nustatytas aplinkosauginio ženklinimo sistemas, pagal kurias suteikiami Sąjungos rinkoje naudosimi ekologiniai ženklai, prieš joms patenkant į Sąjungos rinką, siekiant užtikrinti, kad šie ženklai suteiktų pridėtinės vertės, susijusios su užmojais aplinkosaugos srityje, visų pirma poveikio aplinkai, aplinkosaugos aspektų ar aplinkosauginio veiksmingumo aprėptimi, arba susijusios su tam tikra produktų grupe ar sektoriumi, palyginti su esamomis 3 dalyje nurodytomis Sąjungos, nacionalinėmis ar regioninėmis sistemomis, ir atitiktų šios direktyvos reikalavimus. Pagal iki tos datos trečiųjų šalių valdžios institucijų nustatytas aplinkosauginio

ženklinimo sistemas gali toliau būti suteikiami Sąjungos rinkoje naudosimi aplinkosauginiai ženklai, jei tos sistemos ir ženklai atitinka šios direktyvos reikalavimus.

5. Valstybės narės užtikrina, kad privačių veiklos vykdytojų po [*Leidinių biuro* prašoma įrašyti datą – *šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę datą*] nustatytos aplinkosauginio ženklinimo sistemos būtų patvirtinamos tik tuo atveju, jei tos sistemos suteikia pridėtinės vertės, susijusios su užmojais aplinkosaugos srityje, visų pirma poveikio aplinkai, aplinkosaugos aspektų ar aplinkosauginio veiksmingumo aprėptimi, arba susijusios su tam tikra produktų grupe ar sektoriumi ir jų indėliu į MVĮ žaliąją pertvarką, palyginti su esamomis 3 dalyje nurodytomis Sąjungos, nacionalinėmis ar regioninėmis sistemomis, ir atitinka šios direktyvos reikalavimus.

Ši naujų aplinkosauginio ženklinimo sistemų patvirtinimo procedūra taikoma privačių veiklos vykdytojų Sąjungoje ir trečiosiose šalyse nustatytoms sistemoms.

Valstybės narės praneša Komisijai, kai patvirtinamos naujos privačios sistemos.

6. Norėdami gauti 4 ir 5 dalyse nurodytus patvirtinimus, naujas aplinkosauginio ženklinimo sistemas parengę veiklos vykdytojai pateikia patvirtinamuosius dokumentus, kuriuose pateikiama:

– sistemos sukūrimo pagrindas,

– siūloma sistemos taikymo sritis,

– įrodymai, kad sistema suteiks pridėtinės vertės, kaip nustatyta 4 dalyje dėl trečiųjų šalių valdžios institucijų nustatytų aplinkosauginio ženklinimo sistemų arba 5 dalyje dėl privačių veiklos vykdytojų nustatytų aplinkosauginio ženklinimo sistemų;

– pasiūlymas dėl kriterijų projekto ir metodikos, naudotos nustatant ir naudosimos suteikiant ekologinį ženklą, ir numatomas poveikis rinkai;

– išsamus aplinkosauginio ženklinimo sistemos nuosavybės ir sprendimus priimančių organų aprašymas.

Pirmoje pastraipoje nurodyti dokumentai 4 dalyje nurodytų sistemų atveju pateikiami Komisijai, o 5 dalyje nurodytų sistemų atveju – valstybių narių institucijoms, kartu su aplinkosaugos ženklinimo sistemų atitikties sertifikatu, parengtu pagal 10 straipsnį.

7. Komisija paskelbia ir nuolat atnaujina oficialiai pripažintų aplinkosauginių ženklų, kuriuos leidžiama naudoti Sąjungos rinkoje po [Leidinių biuro prašoma įrašyti datą – *šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę datą*] pagal 3, 4 ir 5 dalis, sąrašą.

8. Siekdama užtikrinti vienodą taikymą visoje Sąjungoje, Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais:

– nustato išsamius aplinkosauginio ženklinimo sistemų patvirtinimo reikalavimus pagal 4 ir 5 dalyse nurodytus kriterijus;

– išsamiau nurodo 6 dalyje nurodytų patvirtinamųjų dokumentų formą ir turinį;

– nustato išsamias 4 dalyje nurodytos patvirtinimo procedūros taisykles.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 19 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

9 straipsnis

Aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo peržiūra

Valstybės narės užtikrina, kad prekybininkai peržiūrėtų ir atnaujintų informaciją, naudojamą aiškiems ekologiškumo teiginiams pagrįsti, kai yra aplinkybių, kurios gali turėti įtakos teiginio tikslumui, ir ne vėliau kaip per 5 metus nuo 5 straipsnio 6 dalyje nurodytos informacijos pateikimo dienos. Atlikdamas peržiūrą prekybininkas patikslina naudotą pagrindinę informaciją, siekdamas užtikrinti, kad būtų visapusiškai laikomasi 3 ir 4 straipsniuose nustatytų reikalavimų.

Atnaujintas aiškus ekologiškumo teiginys tikrinamas pagal 10 straipsnį.

10 straipsnis

Ekologiškumo teiginių ir aplinkosauginio ženklinimo sistemų pagrindimo ir pranešimo apie juos tikrinimas ir sertifikavimas

1. Valstybės narės nustato procedūras, skirtas patikrinti, ar aiškūs ekologiškumo teiginiai pagrindžiami ir apie juos pranešama laikantis 3–7 straipsniuose nustatytų reikalavimų.

2. Valstybės narės nustato aplinkosauginio ženklinimo sistemų atitikties 8 straipsnyje nustatytiems reikalavimams tikrinimo procedūras.

3. Tikrinimo ir sertifikavimo reikalavimai prekybininkams, kurie yra Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB apibrėžtos labai mažos įmonės, taikomi tik jiems paprašius.

4. Vertinimą atlieka 11 straipsnyje nustatytus reikalavimus atitinkantis vertintojas, laikydamasis 1 ir 2 dalyse nurodytų procedūrų, prieš prekybininkui viešai paskelbiant ekologiškumo teiginį arba prieš pristatant aplinkosauginį ženklą.

5. Atlikdamas vertinimą vertintojas atsižvelgia į aiškaus ekologiškumo teiginio arba aplinkosauginio ženklo pobūdį ir turinį.

6. Užbaigęs vertinimą, vertintojas, kai tinkama, parengia atitikties sertifikatą, kuriuo patvirtinama, kad aiškus ekologiškumo teiginys arba aplinkosauginis ženklas atitinka šioje direktyvoje nustatytus reikalavimus.

7. Atitikties sertifikatą pripažįsta kompetentingos institucijos, atsakingos už šios direktyvos taikymą ir vykdymo užtikrinimą. Valstybės narės atitikties sertifikatų sąrašą pateikia per Vidaus rinkos informacinę sistemą, sukurtą Reglamentu (ES) Nr. 1024/2012.

8. Toks atitikties sertifikatas nedaro poveikio ekologiškumo teiginio vertinimui, atliekamam nacionalinių institucijų ar teismų pagal Direktyvą 2005/29/EB.

9. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma išsami informacija, susijusi su 5 dalyje nurodyto sertifikato forma ir jo išdavimo techninėmis priemonėmis. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 19 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

11 straipsnis

Tikrintojas

1. Tikrintojas yra trečiosios šalies atitikties vertinimo įstaiga, akredituota pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008[47].

2. Akreditavimas visų pirma apima atitikties 3 dalyje nustatytiems reikalavimams vertinimą.

3. Tikrintojas atitinka šiuos reikalavimus:

   (a) tikrintojas yra nepriklausomas nuo produkto, dėl kurio pateiktas ekologiškumo teiginys, arba nuo su ekologiškumo teiginiu susijusio prekybininko;

   (b) tikrintojas, jo vyresnioji vadovybė ir už tikrinimo užduočių atlikimą atsakingi darbuotojai nedalyvauja jokioje veikloje, kuri galėtų prieštarauti jų sprendimų nepriklausomumui ar sąžiningumui tikrinimo veiklos atžvilgiu;

   (c) tikrintojas ir jo darbuotojai tikrinimo veiklą vykdo laikydamiesi griežčiausių profesinio sąžiningumo reikalavimų ir turėdami reikiamą techninę kompetenciją, be jokio spaudimo ir paskatų, ypač finansinių, kurie galėtų paveikti jų sprendimą ar tikrinimo veiklos rezultatus;

   (d) tikrintojas turi ekspertinių žinių, įrangą ir infrastruktūrą, kurių reikia tikrinimo veiklai, dėl kurios jis buvo akredituotas, atlikti;

   (e) tikrintojas turi pakankamą skaičių tinkamai kvalifikuotų ir patyrusių darbuotojų, atsakingų už tikrinimo užduočių atlikimą;

   (f) tikrintojo darbuotojai laikosi profesinės paslapties reikalavimo, taikomo visai informacijai, gautai atliekant tikrinimo užduotis;

   (g) jeigu tikrintojas konkrečias užduotis, susijusias su tikrinimu, paveda atlikti subrangovui arba naudojasi patronuojamosios įmonės paslaugomis, jis prisiima visą atsakomybę už subrangovų ar patronuojamųjų įmonių atliekamas užduotis ir vertina bei stebi subrangovo arba patronuojamosios įmonės kvalifikaciją ir jų atliekamą darbą.

12 straipsnis

Mažosios ir vidutinės įmonės

Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kad padėtų mažosioms ir vidutinėms įmonėms laikytis šioje direktyvoje nustatytų reikalavimų. Tos priemonės apima bent jau gaires ar panašius mechanizmus, skirtus informuotumui apie tai, kaip laikytis reikalavimų dėl aiškių ekologiškumo teiginių, didinti. Be to, nedarant poveikio taikytinoms valstybės pagalbos taisyklėms, tokios priemonės gali apimti:

   a) finansinę paramą;

   b) galimybę gauti finansavimą;

[47] 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 765/2008, nustatantis su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 (OL L 218, 2008 8 13, p. 30).

c) specializuotą vadovų ir darbuotojų mokymą;

d) organizacinę ir techninę paramą.

13 straipsnis

Kompetentingų institucijų paskyrimas ir koordinavimo mechanizmai

1. Valstybės narės paskiria vieną ar kelias už šios direktyvos taikymą ir vykdymo užtikrinimą atsakingas kompetentingas institucijas.

2. Siekdamos užtikrinti 5 ir 6 straipsnių vykdymą valstybės narės gali paskirti nacionalines institucijas arba teismus, atsakingus už Direktyvos 2005/29/EB vykdymo užtikrinimą. Tokiu atveju valstybės narės gali nukrypti nuo šios direktyvos 14–17 straipsnių ir taikyti vykdymo užtikrinimo taisykles, priimtas pagal Direktyvos 2005/29/EB 11–13 straipsnius.

3. Jei valstybių narių teritorijose yra daugiau nei viena kompetentinga institucija, valstybės narės užtikrina, kad atitinkamos tų institucijų pareigos būtų aiškiai apibrėžtos ir būtų nustatyti tinkami komunikacijos ir veiksmų koordinavimo mechanizmai.

4. Valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai ir kitoms valstybėms narėms savo valstybės narės kompetentingų institucijų pavadinimą ir kompetencijos sritis.

14 straipsnis

Kompetentingų institucijų įgaliojimai

1. Valstybės narės savo kompetentingoms institucijoms suteikia tikrinimo ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimus, būtinus siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šios direktyvos.

2. Pagal 1 dalį kompetentingoms institucijoms suteikiami bent šie įgaliojimai:

a) įgaliojimai susipažinti su bet kokios formos ar formato visais atitinkamais dokumentais, duomenimis ar informacija, susijusiais su šios direktyvos pažeidimais, nepriklausomai nuo jų laikmenos ar saugojimo vietos, ir įgaliojimai paimti ar gauti jų kopijas;

b) įgaliojimai reikalauti, kad bet kuris fizinis ar juridinis asmuo pateiktų bet kokia forma ar formatu visą atitinkamą informaciją, duomenis ar dokumentus, nepriklausomai nuo jų laikmenos ar saugojimo vietos, siekiant nustatyti, ar nėra padarytas arba daromas šios direktyvos pažeidimas, ir tokio pažeidimo detales;

c) įgaliojimai savo pačių iniciatyva pradėti tyrimus arba procedūras, kad nutrauktų ar uždraustų šios direktyvos pažeidimus;

d) įgaliojimai reikalauti, kad prekybininkai imtųsi tinkamų ir veiksmingų teisių gynimo priemonių ir tinkamų veiksmų šios direktyvos pažeidimui nutraukti;

e) įgaliojimai atitinkamais atvejais dėl šios direktyvos pažeidimo imtis veiksmų sustabdymo priemonių;

f) įgaliojimai skirti sankcijas už šios direktyvos pažeidimus pagal 17 straipsnį.

3. Kompetentingos institucijos gali naudotis visa informacija, dokumentais, išvadomis, pareiškimais ar žvalgybine informacija kaip įrodymais savo tyrimų reikmėms, nepriklausomai nuo jų saugojimo formato ar laikmenos.

15 straipsnis

Atitikties stebėsenos priemonės

1. Pagal 13 straipsnį paskirtos valstybių narių kompetentingos institucijos reguliariai tikrina Sąjungos rinkoje pateiktus aiškius ekologiškumo teiginius ir taikomas aplinkosauginio ženklinimo sistemas. Ataskaitos, kuriose išsamiai išdėstomi tų patikrų rezultatai, viešai skelbiamos internete.

2. Jeigu valstybės narės kompetentingos institucijos nustato, kad buvo pažeistas šioje direktyvoje nustatytas įpareigojimas, jos atlieka vertinimą, apimantį visus atitinkamus šioje direktyvoje nustatytus reikalavimus.

3. Jeigu atlikusios pirmoje pastraipoje nurodytą vertinimą kompetentingos institucijos nustato, kad aiškaus ekologiškumo teiginio arba aplinkosauginio ženklinimo sistemos pagrindimas ir pranešimas apie juos neatitinka šioje direktyvoje nustatytų reikalavimų, jos praneša teiginį pateikusiam prekybininkui apie neatitiktį ir reikalauja, kad tas prekybininkas per 30 dienų imtųsi visų reikiamų taisomųjų veiksmų, kad aiškus ekologiškumo teiginys arba aplinkosauginio ženklinimo sistema atitiktų šią direktyvą arba kad reikalavimų neatitinkantis aiškus ekologiškumo teiginys nebebūtų naudojamas ir nebebūtų daromos nuorodos į jį. Tokie veiksmai turi būti kuo veiksmingesni ir greitesni, kartu laikantis proporcingumo principo ir teisės būti išklausytam.

16 straipsnis

Skundų nagrinėjimas ir teisė kreiptis į teismą

1. Fiziniai ar juridiniai asmenys arba organizacijos, kurie pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę laikomi turinčiais teisėtą interesą, turi teisę pateikti pagrįstus skundus kompetentingoms institucijoms, kai jie, remdamiesi objektyviomis aplinkybėmis, mano, kad prekybininkas nesilaiko šios direktyvos nuostatų.

2. Taikant pirmą pastraipą, turinčiais pakankamą interesą laikomi žmonių sveikatą, aplinkos arba vartotojų apsaugą propaguojantys nevyriausybiniai subjektai arba organizacijos, atitinkantys nacionalinės teisės reikalavimus.

3. Kompetentingos institucijos įvertina 1 dalyje nurodytą pagrįstą skundą ir prireikus imasi būtinų veiksmų, kad patikrintų tuos skundus, be kita ko, vykdo asmens ar organizacijos patikrinimus ir klausymus. Jei skundas patvirtinamas, kompetentingos institucijos imasi būtinų veiksmų pagal 15 straipsnį.

4. Nedelsdamos ir visais atvejais laikydamosi nacionalinės teisės aktų atitinkamų nuostatų, kompetentingos institucijos praneša 1 dalyje nurodytam asmeniui ar organizacijai, pateikusiems skundą, apie savo sprendimą patenkinti arba atmesti skunde pateiktą prašymą imtis veiksmų ir pateikia tokio sprendimo motyvus.

5. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytas asmuo ar organizacija, teikiantys pagrįstą skundą, turėtų teisę kreiptis į teismą ar kitą nepriklausomą ir nešališką viešąją įstaigą, kompetentingą peržiūrėti kompetentingos institucijos sprendimų, aktų

ar neveikimo procesinį ir materialinį teisėtumą pagal šią direktyvą, nepažeidžiant jokių nacionalinės teisės nuostatų, pagal kurias reikalaujama, kad prieš pradedant teismo procesą būtų išnaudotos visos administracinės peržiūros procedūros. Tos teisminės peržiūros procedūros turi būti sąžiningos, nešališkos, savalaikės ir nemokamos arba ne pernelyg brangios, taip pat turi būti numatytos tinkamos ir veiksmingos teisių gynimo priemonės, įskaitant, kai būtina, įpareigojimą sustabdyti veiksmus.

6. Valstybės narės užtikrina, kad visuomenei būtų prieinama praktinė informacija apie galimybę pasinaudoti šiame straipsnyje nurodytomis administracinės ir teisminės peržiūros procedūromis.

17 straipsnis

Sankcijos

1. Nepažeidžiant Direktyvoje 2008/99/EB[48] nustatytų įpareigojimų, valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikomų už nacionalinių nuostatų, priimtų remiantis šia direktyva, pažeidimus ir imasi visų būtinų priemonių jų įgyvendinimui užtikrinti. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.

2. Nustatydamos už pažeidimus taikytinų sankcijų rūšį ir dydį, valstybių narių kompetentingos institucijos tinkamai atsižvelgia į:

   a) pažeidimo pobūdį, sunkumą, mastą ir trukmę;

   b) tai, ar pažeidimas padarytas tyčia ar dėl aplaidumo ir, kai taikoma, į visus veiksmus, kurių prekybininkas ėmėsi, kad sumažintų arba atlygintų vartotojų patirtą žalą;

   c) atsakingu laikomo fizinio ar juridinio asmens finansinį pajėgumą, kuris nustatomas, pavyzdžiui, pagal bendrą atsakingu laikomo juridinio asmens apyvartą arba atsakingu laikomo fizinio asmens metines pajamas;

   d) ekonominę naudą, kurią pažeidėjai gavo iš pažeidimo;

   e) bet kokius atsakingu laikomo fizinio ar juridinio asmens anksčiau padarytus pažeidimus;

   f) kitas tuo konkrečiu atveju atsakomybę sunkinančias ar lengvinančias aplinkybes;

   g) sankcijas tarpvalstybinėse bylose, taikomas prekybininkui už tą patį pažeidimą kitose valstybėse narėse, kai informacija apie tokias sankcijas, kai taikytina, yra prieinama naudojantis Reglamentu (ES) 2017/2394 nustatytu mechanizmu.

3. Valstybės narės numato, kad sankcijos ir priemonės už šios direktyvos pažeidimus apima:

   (a) baudas, dėl kurių už pažeidimą atsakingi asmenys faktiškai netektų ekonominės naudos, gautos už padarytus pažeidimus, ir tokių baudų padidinimą už pakartotinius pažeidimus;

[48] 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/99/EB dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę (OL L 328, 2008 12 6, p. 28).

(b) pajamų, prekybininko gautų iš sandorio dėl atitinkamų produktų, konfiskavimą;

(c) laikiną draudimą ne ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį dalyvauti viešųjų pirkimų procesuose ir gauti viešąjį finansavimą, įskaitant viešųjų pirkimų procedūras, dotacijas ir koncesijas.

Taikydamos a punktą, valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai turi būti skiriamos sankcijos pagal Reglamento (ES) 2017/2394[49] 21 straipsnį, didžiausias tokių baudų dydis būtų ne mažesnis kaip 4 proc. prekybininko metinės apyvartos atitinkamoje valstybėje narėje ar valstybėse narėse.

18 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

2. 3 straipsnio 4 dalyje ir 5 straipsnio 8 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo [*Leidinių biuro prašoma įrašyti datą – šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę data*]. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 3 straipsnio 4 dalyje ir 5 straipsnio 8 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai. Pagal 3 straipsnio 4 dalį ir 5 straipsnio 8 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas [dviem mėnesiais].

19 straipsnis

[49] OL L 345, 2017 12 27, p. 1.

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

20 straipsnis

Stebėsena

1. Valstybės narės reguliariai stebi, kaip taikoma ši direktyva, remdamosi:

   a) aiškių ekologiškumo teiginių ir aplinkosauginio ženklinimo sistemų, dėl kurių pateikti pagrįsti skundai pagal 16 straipsnį, rūšių apžvalga;

   b) aiškių ekologiškumo teiginių ir aplinkosauginio ženklinimo sistemų, dėl kurių kompetentingos institucijos pareikalavo, kad prekybininkas imtųsi taisomųjų veiksmų pagal 15 straipsnį arba skyrė sankcijas pagal 17 straipsnį, apžvalga.

2. 1 dalyje nurodytoje informacijoje nurodomas aiškus ekologiškumo teiginys arba aplinkosauginio ženklinimo sistema, įtariamo pažeidimo pobūdis, taisomųjų veiksmų pobūdis ir trukmė ir, jei taikoma, skirta sankcija.

3. Valstybės narės kasmet teikia Komisijai 1 dalyje nurodytą informaciją.

4. Remdamasi pagal 3 dalį surinkta informacija ir informacija, kurią valstybės narės pateikė pagal 15 straipsnio 1 dalį, ir prireikus papildomomis konsultacijomis su kompetentingomis institucijomis, Europos aplinkos agentūra kas dvejus metus skelbia ataskaitą, kurioje pateikiamas aiškių ekologiškumo teiginių ir aplinkosauginio ženklinimo sistemų raidos kiekvienoje valstybėje narėje ir visoje Sąjungoje vertinimas. Ataskaita suteikia galimybę diferencijuoti pagal skundą teikiančio prekybininko dydį ir pagal pagrindimo kokybę.

21 straipsnis

Vertinimas ir peržiūra

1. Komisija ne vėliau kaip [*Leidinių biuro prašoma įrašyti datą – 5 metai po šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę*] atlieka šios direktyvos vertinimą pagal jos tikslus ir jo pagrindinių išvadų ataskaitą pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai.

2. 1 dalyje nurodytoje ataskaitoje įvertinama, ar pasiekti šios direktyvos tikslai, visų pirma susiję su:

   a) užtikrinimu, kad aiškūs ekologiškumo teiginiai apie produkto ar prekybininko aplinkosauginį veiksmingumą būtų grindžiami patikima, palyginama ir patikrinama informacija;

   b) užtikrinimu, kad aplinkosauginio ženklinimo sistemos būtų grindžiamos sertifikavimo sistemomis ir atitiktų atitinkamus 8 straipsnyje nustatytus reikalavimus;

   c) užtikrinimu, kad naujas privačias aplinkosauginio ženklinimo sistemas, skirtas produktams arba prekybininkams, kuriems jau taikomos esamos sistemos,

valstybės narės patvirtintų tik tuo atveju, jei jos suteikia pridėtinės vertės, palyginti su esamomis sistemomis;

d) taisyklių, pagal kurias pranešama apie aiškius ekologiškumo teiginius Sąjungos rinkoje ir vengiama pranešimo apie tokius teiginius išlaidų dubliavimo, nustatymu;

e) vidaus rinkos veikimo stiprinimu.

3. Jei Komisija mano, kad tai tikslinga, prie 1 dalyje nurodytos ataskaitos pridedamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiamos atitinkamos šios direktyvos nuostatos, be kita ko, apsvarstant tolesnes nuostatas dėl:

a) galimybių žiedinei, biologinei ir žaliajai ekonomikai atvėrimo, įvertinant, ar tikslinga ir įmanoma įpareigoti naudoti bendrus ir, kai tinkama, gyvavimo ciklu grindžiamus ekologiškumo teiginių pagrindimo metodus;

b) palankesnių sąlygų pereiti prie aplinkos be toksinių medžiagų sudarymo, apsvarstant galimybę uždrausti teikti ekologiškumo teiginius dėl produktų, kurių sudėtyje yra pavojingųjų medžiagų, išskyrus atvejus, kai jų naudojimas laikomas būtinu visuomenei pagal kriterijus, kuriuos turi parengti Komisija;

c) tolesnio konkrečių ekologiškumo teiginių dėl aplinkosaugos aspektų ar poveikio, kaip antai patvarumo, galimybės pakartotinai naudoti, remontuoti, perdirbti, perdirbtosios medžiagos dalies, natūralių medžiagų, įskaitant skaidulas, naudojimo, aplinkosauginio veiksmingumo ar tvarumo, biologinių elementų, biologinio skaidumo, biologinės įvairovės, atliekų prevencijos ir mažinimo, pagrindimo reikalavimų suderinimo.

22 straipsnis

Reglamento (ES) 1024/2012 dalinis pakeitimas

Reglamento (ES) 1024/2012 priedas papildomas šiuo punktu:

„X. [*Leidinių biuro* prašoma įrašyti kitą eilės numerį] ... m..... d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES)... dėl aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo ir pranešimo apie juos (OL L ..., data, p. ...) 13 straipsnio 3 dalis ir 15 straipsnis“.

23 straipsnis

Reglamento (ES) 2017/2394 daliniai pakeitimai

Reglamento (ES) 2017/2394 priedas papildomas šiuo punktu:

„X. [*Leidinių biuro* prašoma įrašyti kitą eilės numerį] ... m..... d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES)... dėl aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo ir pranešimo apie juos (OL L ..., data, p. ...)“.

24 straipsnis

Direktyvos (ES) 2020/1828 dalinis pakeitimas

Direktyvos (ES) 2020/1828 I priedas papildomas šiuo punktu:

„X. [Leidinių biuro prašoma įrašyti kitą eilės numerį] ... m..... d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES)... dėl aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo ir pranešimo apie juos (OL L ..., data, p. ...)

25 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės ne vėliau kaip [*Leidinių biuro* prašoma įrašyti datą – *18 mėnesių po šios direktyvos įsigaliojimo datos*] priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

   Tas nuostatas jos taiko nuo [*Leidinių biuro* prašoma įrašyti datą – *24 mėnesių po šios direktyvos įsigaliojimo*].

   Valstybėms narėms priėmus tas priemones, jose turi būti nuoroda į šią direktyvą arba tokia nuoroda turi būti pateikta oficialaus tų priemonių paskelbimo metu. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės pagrindinių priemonių tekstus.

26 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

27 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva yra skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkas / Pirmininkė	*Pirmininkas / Pirmininkė*

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Ekologiškumo teiginiai. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo ir pranešimo apie juos

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

09 – Aplinkos ir klimato politikos veiksmai[116]

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

☒ **nauju veiksmu**

☐ **nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai[117]**

☐ **esamo veiksmo galiojimo pratęsimu**

☐ **vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują veiksmą**

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

Šios iniciatyvos tikslas – padidinti aplinkos apsaugos lygį ir padėti spartinti žaliąją pertvarką ES pereinant prie žiedinės, švarios ir neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, apsaugoti vartotojus ir įmones nuo ekologinio manipuliavimo ir sudaryti sąlygas vartotojams prisidėti prie žaliosios pertvarkos spartinimo priimant informacija paremtus pirkimo sprendimus, pagrįstus patikimais ekologiškumo teiginiais ir ženklais, didinti teisinį tikrumą dėl ekologiškumo teiginių ir vienodų sąlygų vidaus rinkoje, skatinti ekonominės veiklos vykdytojų, dedančių pastangas didinti savo produktų ir veiklos aplinkosauginį tvarumą, konkurencingumą ir sudaryti galimybes sutaupyti lėšų tarpvalstybiniu mastu prekiaujantiems veiklos vykdytojams.
Ja papildomi siūlomi pasiūlytos Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos pakeitimai.

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

Nustatyti Europos Sąjungoje veikiantiems prekybininkams (išskyrus kai kurias nuostatas dėl labai mažų įmonių) taikomas ES taisykles dėl savanoriškų ekologiškumo teiginių, dėl ekologiškumo teiginių ir (arba) aplinkosauginio ženklinimo sistemų pagrindimo, pranešimo apie juos ir tikrinimo.

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Pasiekus konkrečius tikslus, daugiau rinkos dalyvių galėtų įtraukti patikimą aplinkosauginę informaciją į savo sprendimų priėmimo procesą (pvz., sprendimus dėl pirkimo, tiekėjų pasirinkimą arba bendradarbiavimą su tiekėjais ir verslo partneriais, produktų projektavimą, viešųjų pirkimų pasirinkimą).

---

116 Iniciatyvos dėl ekologiškumo teiginių teisinis pagrindas yra bendroji rinka, tačiau biudžeto ištekliai skiriami iš 09 antraštinės dalies „Aplinkos ir klimato politikos veiksmai“.

117 Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

Vartotojai galėtų pasitikėti ekologiškumo teiginiais apie perkamus produktus, o tai leistų jiems sistemingiau savo pirkimo sprendimuose atsižvelgti į aplinkosaugos aspektus.

Tai paskatintų ekologiškesnių produktų ir sprendimų paklausą ir paskatintų žaliųjų rinkų augimą. Tai atvertų galimybių užtikrinti didesnį veiksmingumą tiekimo grandinėje ir didesnį aplinkosauginį veiksmingumą. Tai savo ruožtu padėtų siekti bendrojo tikslo išnaudoti žiedinės ir žaliosios ekonomikos galimybes. ES požiūris į ekologiškumo teiginius leistų siekti bendrojo tikslo stiprinti vidaus rinkos, visų pirma žaliųjų rinkų, veikimą.

Bendras ES požiūris, kuriuo atsižvelgiama į patikimumo, palyginamumo ir patikrinamumo tikslą, sudarytų palankesnes sąlygas vykdymo užtikrinimo institucijoms tikrinti teiginius, taip dar labiau padidinant jų poveikį. Tai dar labiau sustiprintų produktų ir prekybininkų aplinkosauginio veiksmingumo didinimo veiksnius ir padėtų siekti Europos žaliojo kurso tikslų.

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir laimėjimų stebėsenos rodiklius.

1. Ekologiškumo teiginiai apie produktus ir įmones yra patikimi, palyginami ir patikrinami. Patikimų ekologiškumo teiginių dalies didinimas ir atitinkamai klaidinančių ekologiškumo teiginių dalies mažinimas, atsižvelgiant į:

o ekologiškumo teiginių, kurie atitinka (arba ne) Ekologiškumo teiginių iniciatyvos reikalavimus, skaičių;

o veiksmingą Ekologiškumo teiginių iniciatyvos įgyvendinimą;

o nacionalinių institucijų, manančių, kad direktyva padėjo spręsti ekomanipuliavimo problemą, dalis.

2. **Informacijos naudotojai pasitiki aplinkosaugine informacija.** Informacijos naudotojų (vartotojų, įmonių, investuotojų, viešojo administravimo institucijų ir NVO) pasitikėjimo teiginiais apie ekologiškumą didinimas, atsižvelgiant į:

o vartotojų pasitikėjimo ekologiškumo teiginiais lygį;

o vartotojų pasitikėjimo tvarumo ženklais lygį;

o kitų informacijos naudotojų (įmonių, investuotojų, viešojo administravimo institucijų, NVO) pasitikėjimo ekologiškumo teiginiais lygį.

3. Gerėjantys produktų ir organizacijų aplinkosauginio veiksmingumo rezultatai. Teigiama lyginamųjų standartų verčių produkto aplinkosauginio pėdsako kategorijos taisyklėse (PAPKT) ir produkto aplinkosauginio pėdsako bei organizacijos aplinkosauginio pėdsako profilio rezultatų raida, iš kurių matyti produktų ir organizacijų žalėjimo tendencija; mažėjantis ES vartojimo pėdsakas (pagal JRC parengtą vartojimo pėdsako rodiklį), apimantis visus 16 aplinkosauginio pėdsako metodų poveikio aplinkai aspektus. Tai bus stebima atsižvelgiant į šiuos rodiklius:

o PAPKT lyginamųjų standartų verčių raidą;

o produkto aplinkosauginio pėdsako ir organizacijos aplinkosauginio pėdsako profilio rezultatų raidą per tam tikrą laiką;

o vartojimo pėdsako ES raidą.

4. **Sumažintos kliūtys žaliosiose rinkose.** Sumažintos kliūtys, susijusios su įvairių metodų laikymusi ir aplinkosauginės informacijos teikimu. Tai bus stebima atsižvelgiant į šiuos rodiklius:

o įmonių suvokimą žaliųjų produktų vidaus rinkoje.

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Trumpalaikiai reikalavimai

Valstybės narės turės per dvejus metus perkelti direktyvą į nacionalinę teisę. Šis pasiūlymas yra glaudžiai susijęs su Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos peržiūra, kurią Komisija pasiūlė 2022 m. kovo mėn., ir tikimasi, kad abi direktyvos gali būti perkeltos į nacionalinę teisę kartu.

Be taisyklių, susijusių su ekologiškumo teiginių pagrindimu ir pranešimu apie juos, perkėlimu į nacionalinę teisę, valstybės narės turės nustatyti į rinką pateiktų produktų ir (arba) prekybininkų ekologiškumo teiginių pagrindimo tikrinimo procedūrą ir ekologinio ženklinimo sistemas, paskirti kompetentingas institucijas ir sukurti koordinavimo mechanizmą.

Pasiūlyme numatyta, kad savanoriški ekologiškumo teiginiai turi būti pagrįsti vertinimu, atitinkančiu konkrečius 3 straipsnyje nustatytus reikalavimus. Tais atvejais, kai Komisija priima deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos konkrečioms gaminių grupėms ar sektoriams taikomos gyvavimo ciklu grindžiamos taisyklės, ekonominės veiklos vykdytojai galės jais remdamosi pagrįsti konkrečius teiginius apie poveikį aplinkai.

Siekdama paremti šios direktyvos įgyvendinimą ir netrukus po jos įsigaliojimo Komisija priims įgyvendinimo aktą, kuriame bus pateikta išsami informacija apie sertifikato, kurį pagal 12 straipsnį turi išduoti ekologiškumo teiginių tikrintojas, formą.

Nuolatiniai reikalavimai

Kompetentingos institucijos privalės reguliariai tikrinti ES rinkoje teikiamus ekologiškumo teiginius.

Valstybės narės turės reguliariai stebėti, kaip taikoma ši direktyva, remdamosi ekologiškumo teiginių, apie kuriuos pranešta vykdymo užtikrinimo institucijoms, apžvalga, ir ekologiškumo teiginių, kurių atžvilgiu vykdymo užtikrinimo institucijos pareikalavo, kad atsakinga organizacija imtųsi taisomųjų veiksmų, ir prireikus ėmėsi vykdymo užtikrinimo priemonių, apžvalga. Valstybės narės šią informaciją Komisijai teiks kasmet.

Praėjus penkeriems metams nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos Komisija atlieka šios direktyvos vertinimą, atsižvelgdama į jos siekiamus tikslus, ir pateikia pagrindinių išvadų ataskaitą ir prireikus pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl atitinkamų šios direktyvos nuostatų pakeitimo.

Komisijai pagal 3 straipsnio 4 dalį bus suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais išsamiau nustatomi aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo reikalavimai. Tai bus nuolatinis tolesnių pagrindimo metodų kūrimo procesas.

Komisijai taip pat bus suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus, kuriais papildomi aplinkosaugos ženklinimo sistemų reikalavimai pagal 8 straipsnio 8 ir 9 dalis.

1.5.2. *Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais.*

Labai svarbu užtikrinti vienodas sąlygas ekonominės veiklos vykdytojams, atsižvelgiant į reikalavimus, kuriuos reikia įvykdyti teikiant ekologiškumo teiginį, įskaitant reikalavimus dėl naudotinos informacijos ir duomenų, nustatant bendrą taisyklių rinkinį ES vidaus rinkoje.

Status quo atveju ir jei valstybės narės veiktų pavieniui, kiltų didelis pavojus, kad gali atsirasti daug skirtingų sistemų, pagrįstų skirtingais ir nepalyginamais metodais ir požiūriais ir tai lemtų vidaus rinkos susiskaidymą, visų pirma tarpvalstybinių produktų, kuriais prekiaujama vidaus rinkoje, atveju, didinant riziką, kad visoje ES bus pateikiama nevienoda informacija apie produktų ir organizacijų aplinkosauginį veiksmingumą, taip pat lemiant papildomas išlaidas tarpvalstybiniu mastu prekiaujančioms įmonėms (ypač jei jos turi taikyti skirtingus metodus arba laikytis skirtingų ženklinimo sistemų reikalavimų).

Jei nebus imtasi ES lygmens veiksmų, rinkos operatoriai ir toliau susidurs su klaidinančia informacija apie aplinkosaugos aspektus, o kliūtys vidaus rinkoje trukdytų įmonėms vykdyti veiklą lygiavertėmis sąlygomis. Be to, nacionaliniu lygmeniu negali būti įgyvendinti tam tikri aspektai, pavyzdžiui, susiję su konkrečių teiginių pagrindimo metodų kūrimu ir prireikus susijusių duomenų bazių nustatymu, atsižvelgiant į jų taikymo sritį produktų, sektorių ar geografinių regionų atžvilgiu.

ES lygmeniu nustatytais bendrais reikalavimais sukuriama akivaizdi pridėtinė vertė, nes dėl suderintos ir gerai veikiančios ES vidaus rinkos ES veikiančios įmonės veiktų vienodomis sąlygomis.

Manoma, kad įgyvendinus ES lygmens veiksmus valstybėms narėms bus užkirstas kelias vienašališkai nustatyti specialias priemones ir direktyva padės sumažinti bendrosios rinkos teisinio susiskaidymo riziką, o valdžios sektorius ir privatusis sektorius sutaupys lėšų.

1.5.3. Panašios patirties išvados

Šia iniciatyva papildomi pasiūlyti Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos pakeitimai, kuriuos Europos Komisija pateikė Europos Parlamentui ir Tarybai. Ji grindžiama patirtimi, įgyta įgyvendinant Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvą, ir poreikiu nustatyti konkrečias taisykles dėl aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo, pranešimo apie juos ir tikrinimo. Taip pat atsižvelgiama į patirtį, susijusia su ekologinio ženklinimo sistemų gausėjimu. Kita įgyta patirtis susijusi su ES ekologinio ženklo, EMAS ir aplinkosauginio pėdsako metodų kūrimu.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Šios iniciatyvos priklauso Europos žaliojo kurso, kuriuo grindžiama ES ekonomikos gaivinimo strategija, sričiai. Žaliajame kurse pripažįstami investavimo į mūsų

konkurencingą tvarumą kuriant teisingesnę, žalesnę ir labiau skaitmeninę Europą pranašumai.

Ši iniciatyva finansuojama iš daugiametės finansinės programos 3 išlaidų kategorijos (gamtos ištekliai ir aplinka) 9 antraštinės dalies (aplinkos ir klimato politikos veiksmai) lėšų. Kaip nurodyta toliau, įgyvendinimui reikės papildomų žmogiškųjų išteklių, išlaidų pagal programą LIFE ir tam tikrų rėmimo išlaidų EAA. Atitinkamas EAA subsidijos padidinimas bus kompensuotas iš ES aplinkos ir klimato politikos programos (LIFE).

Parama įmonėms įgyvendinti ekologiškumo teiginių pagrindimo ir pranešimo apie juos reikalavimus galėtų būti teikiama ir kitose politikos srityse, pvz., kaip nustatyta deleguotuosiuose aktuose pagal 3 straipsnį, visų pirma ES finansavimas, skirtas inovacijoms ir investicijoms į įmones, visų pirma MVĮ. Europos regioninės plėtros fondas (pažangiosios specializacijos priemonėmis), LIFE ir „Europos horizontas“ papildys privatųjį inovacijų finansavimą ir rems visą inovacijų ciklą, kad sprendimai pasiektų rinką. Pagal Skaitmeninės Europos programą 2022 m. pradėti įgyvendinti Suderinti veiksmai CIRPASS, siekiant atverti galimybes inovatyviems darbo srautams, visų pirma siekiant skatinti materialiųjų prekių srauto žiediškumą, taip pat vartotojų informavimui, nustatant tarpsektorinį gaminių duomenų modelį, skirtą skaitmeniniam gaminio pasui, kurio nauda žiedinei ekonomikai įrodyta.

Inovacijų fondas yra viena didžiausių pasaulyje novatoriškų mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir sprendimų finansavimo programų. 2020–2030 m. iš jo bus skirta apie 10 mlrd. EUR parama, kuria siekiama pateikti rinkai pramoninius sprendimus, kuriais siekiama sumažinti Europos priklausomybę nuo iškastinio kuro ir remti jos perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui.

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

Buvo įvertintos kelios galimybės, be kita ko, duomenų rinkinių pirkimas naudojantis vien Aplinkos GD tarnybų paslaugomis, ir bendradarbiavimo su kitomis tarnybomis ir agentūromis galimybių nagrinėjimas. Geriausia pasirinkta galimybe derinamas duomenų rinkinių paslaugų pirkimas naudojantis Aplinkos GD ir įnašas EAA siekiant pasinaudoti jos darbuotojų ekspertinėmis žiniomis.

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

☐ **trukmė ribota**

– ☐ galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD],

– ☐ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM, o mokėjimų asignavimų – nuo MMMM iki MMMM;

☒ **trukmė neribota**

– įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo 2024 iki 2027 m.,

– vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)[118]

☒ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos:

– ☒ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;

– ☐ vykdomųjų įstaigų.

☐ **Pasidalijamasis valdymas** su valstybėmis narėmis

☒ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

– ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;

– ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);

– ☐ EIB ir Europos investicijų fondui;

– ☒ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;

– ☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;

– ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, tiek, kiek joms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;

– ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurioms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;

– ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytiems asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.

[118] Informacija apie biudžeto valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Iniciatyvos apima viešuosius pirkimus, administracinį susitarimą su JRC, EEA skirto įnašo didinimą ir poveikį Komisijos Žmogiškųjų išteklių ir saugumo GD. Šios rūšies išlaidoms taikomos standartinės taisyklės.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

Netaikoma, žr. pirmiau pateiktą informaciją.

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

Netaikoma, žr. pirmiau pateiktą informaciją.

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

Netaikoma, žr. pirmiau pateiktą informaciją.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Netaikoma, žr. pirmiau pateiktą informaciją.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA[119]	ELPA šalių[120]	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių [121]	kitų trečiųjų valstybių	kitų asignuotųjų pajamų
3	09 02 02 – Žiedinė ekonomika ir gyvenimo kokybė	DA	TAIP	NE	TAIP	NE
3	09 10 02 – Europos aplinkos agentūra	DA	TAIP	TAIP	NE	NE
7	20 01 02 01 – Darbo užmokestis ir išmokos	NDA	NE	NE	NE	NE
7	20 02 01 03 – Laikinai į instituciją paskirti nacionaliniai valstybės tarnautojai	NDA	NE	NE	NE	NE
7	20 02 06 02 – Posėdžiai, ekspertų grupės	NDA	NE	NE	NE	NE

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės

Netaikoma

[119] DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.
[120] ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.
[121] Valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidačių.

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami

– ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	**3**	Gamtos ištekliai ir aplinka

GD: Aplinkos			**2024**	**2025**	**2026**	**2027 m. ir vėliau**	**IŠ VISO**
○ Veiklos asignavimai							
09 02 02 – Žiedinė ekonomika ir gyvenimo kokybė	Įsipareigojimai	(1)	2,540	6,964	5,264	5,214	**19,982**
	Mokėjimai	(2)	2,540	6,964	5,264	5,214	**19,982**
IŠ VISO asignavimų Aplinkos GD	Įsipareigojimai	=(1)	2,540	**6,964**	**5**,264	**5,214**	**19,982**
	Mokėjimai	=(2)	2,540	**6,964**	**5**,264	**5,214**	**19,982**

Pirmiau nurodyta suma bus reikalinga šiems veiksmams finansuoti:

- Antrinių aplinkosauginio pėdsako duomenų rinkinių, kuriuose pateikiami pagrindiniai vidutiniai išteklių naudojimo ir išmetamųjų teršalų kiekio pagrindiniuose procesuose duomenys, kuriuos daugelis įmonių gali naudoti savo vertės grandinėms vertinti, įsigijimui finansuoti, duomenų galimoms duomenų spragoms užpildyti įsigijimui ir plėtojimui finansuoti, aplinkosauginio pėdsako duomenų bazės IT platformos kūrimo išlaidoms, taip pat 2026–2027 m. laikotarpio duomenų bazės priežiūrai finansuoti (10,095 mln. EUR). Prieiga prie aplinkosauginio pėdsako duomenų rinkinių padės įmonėms, visų pirma MVĮ, ekonomiškai efektyviau ir lengviau laikytis Ekologiškumo teiginių direktyvos. Lengva prieiga prie aukštos kokybės duomenų apie produktų aplinkosauginį veiksmingumą sudarys sąlygas visoms įmonėms, ypač MVĮ, patikimai pagrįsti savo ekologiškumo teiginius, nepriklausomai nuo to, ar priimti deleguotieji aktai, grindžiami šio pasiūlymo 3 straipsniu dėl ekologiškumo teiginių, ar ne. Galimybė naudotis aplinkosauginio pėdsako duomenų rinkiniais taip pat padės

įgyvendinti kitas ES aplinkos tvarumo politikos priemones, kuriomis vadovaudamiesi vartotojai galės priimti tinkamus sprendimus (pavyzdžiui, Pasiūlymą dėl tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamento (toliau – TGEPR))[122]. TGEPR numatyta galimybė nustatyti privalomus informacijos reikalavimus, kurie taip pat gali būti susiejami su ženklinimo reikalavimais, ir dėl to naudojantis skaitmeniniais gaminių pasais pagerės informacijos srautai. Aplinkosauginio pėdsako duomenų rinkiniai padės apskaičiuoti ir nustatyti informacijos ir veiksmingumo reikalavimus, pvz., susijusius su anglies dioksido išmetimo rodikliu ir aplinkosauginiu pėdsaku, kaip numatyta pasiūlyme dėl TGEPR, remiantis suderintu aukštos kokybės antrinių duomenų rinkiniu.

- Tyrimų ir apklausų, susijusių su suinteresuotųjų subjektų pagrindimui naudojamais metodais ir direktyvos dėl ekologiškumo teiginių vertinimu, pirkimu (0,150 mln. EUR).
- JRC atliks svarbų vaidmenį padėdamas Komisijai atlikti dalį reikiamo techninio darbo. Manoma, kad administracinis susitarimas sudarys apie 1,700 mln. EUR išlaidas.
- Daug išlaidų taip pat pareikalaus administracinė ir techninė parama rengiant deleguotuosius aktus pagal 3 straipsnio 4 dalį, kuriais nustatomi išsamesni aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo reikalavimai siekiant reglamentuoti konkrečius teiginius, nustatant gyvavimo ciklu grindžiamas taisykles tam tikroms produktų grupėms ir sektoriams. Pagal šią biudžeto eilutę rengiami 6 tokie deleguotieji aktai (6,827 mln. EUR).
- Paramos priemonės, skirtos padėti MVĮ prisitaikyti prie šios direktyvos, įskaitant apskaičiavimo priemonių kūrimą remiantis deleguotuosiuose aktuose aprašytais reikalavimais pagal 3 straipsnio 4 dalį (1,210 mln. EUR).

Agentūra: EAA			**2025**	**2026**	**2027**	**IŠ VISO**
1 antraštinė dalis. Personalo išlaidos	Įsipareigojimai	1a	0,180	0,367	0,375	**0,922**
	Mokėjimai	2a	0,180	0,367	0,375	0,922
2 antraštinė dalis. Infrastruktūra	Įsipareigojimai	1b				
	Mokėjimai	2b				
3 antraštinė dalis. Veiklos išlaidos	Įsipareigojimai	1c	0,095	0,065	0,065	**0,225**

[122] Jį galima rasti adresu https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-ecodesign-sustainable-products-regulation_en

	Mokėjimai	2c	0,095	0,065	0,065	**0,225**
IŠ VISO asignavimų EAA	Įsipareigojimai	=1a+1b +1c	**0,275**	**0,432**	**0,440**	**1,147**
	Mokėjimai	=2a+2b +2c	**0,275**	**0,432**	**0,440**	**1,147**

EAA išlaidos apima išlaidas, susijusias su 2 papildomais etato ekvivalentais (1 TP ir 1 CA), taip pat veiklos išlaidas, skirtas įgyvendinus direktyvą pagal 20 straipsnio 4 dalį stebėti ES rinkoje pateiktus ekologiškumo teiginius. Agentūrai bus pavesta atlikti išsamią valstybių narių pagal 20 straipsnio 1–3 dalis pateiktos informacijos analizę ir kas dvejus metus skelbti ataskaitas su ekologiškumo teiginių raidos visoje ES vertinimu. Šis įvertis apima daugumą duomenų, susijusių su valstybių narių kas dvejus metus rengiamomis ataskaitomis, apie kurias Europos lygmeniu pranešama naudojant klausimynus. EAA, sutarusi su Aplinkos GD, siūlys šiuos klausimynus ir sudarys sąlygas juos naudoti naudojantis standartine elektronine priemone. Valstybių narių teikiama informacija bus susijusi su statistiniais duomenimis apie jų nacionalinėse rinkose pateiktus teiginius ir kokybiniu melagingų teiginių pobūdžio aprašymu bei įgyvendintais taisomaisiais veiksmais. Šių darbuotojų nuolatinio pobūdžio užduotys apims šalių duomenų pranešimą ir analitinės ataskaitos rengimą kas dvejus metus; jie taip pat vykdys paramos užduotis, kurios yra būtinos atsižvelgiant į aplinkybes (administravimo, komunikacijos, IT vystymo, paramos verslui ir kt.).

□ IŠ VISO veiklos asignavimų			**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**IŠ VISO**
	Įsipareigojimai	(4)	**2,540**	**7,239**	**5,696**	**5,654**	**21,129**
	Mokėjimai	(5)	**2,540**	**7,239**	**5,696**	**5,654**	**21,129**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos **1–3 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS**	Įsipareigojimai	=4	**2,540**	**7,239**	**5,696**	**5,654**	**21,129**

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	**7**	„Administracinės išlaidos“

Šią dalį pildyti naudojant administracinio pobūdžio biudžeto duomenų lentelę, kuri pirmiausia bus pateikta finansinės teisės akto pasiūlymo pažymos priede (Vidaus taisyklių V priedas) ir įkelta į DECIDE tarnybų tarpusavio konsultacijoms.

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2024	2025	2026	2027 m. ir vėliau	IŠ VISO
GD: Aplinkos						
□ Žmogiškieji ištekliai		0,606	0,606	0,606	0,606	**2,424**
□ Kitos administracinės išlaidos		0,180	0,180	0,180	0,180	**0,720**
IŠ VISO Aplinkos GD	Asignavimai	**0,786**	**0,786**	**0,786**	**0,786**	**3,144**

Dabartinius Aplinkos GD darbuotojus sudaro 2 etato ekvivalentų pareigūnai (AD), atsakingi už su politika susijusius klausimus, ir 2 etato ekvivalentų pareigūnų (AD), atsakingi už metodinius klausimus. Šių darbuotojų vaidmuo bus labai svarbus ir ateityje; jų veikla apims:

- veiklą, susijusią su ekologiškumo teiginių iniciatyva, kaip antai politikos koordinavimo veiklą, užduotis, susijusias su ekologiškumo teiginių iniciatyvos darbo planu (įskaitant dalies papildomų reikalavimų, susijusių su konkrečiais teiginiais, rengimą), grupės veiklos koordinavimo, stebėsenos, ryšių su suinteresuotaisiais subjektais veiklą. Šiai veiklai vykdyti reikalingi 2 etato ekvivalentų pareigūnai;
- tolesnį aplinkosauginio pėdsako ir kitų ekologiškumo teiginių pagrindimo metodų pagal 3 straipsnį rengimą: ekspertų grupių valdymą, pereinamojo etapo PAPKT ir (arba) OAPST valdymą (įskaitant papildomą Europos Komisijos priėmimo užduotį, jei tam tikros dalys yra įtrauktos į deleguotuosius aktus pagal 3 straipsnio 4 dalį, kuriomis išsamiau nustatomi reikalavimai dėl aiškaus ekologiškumo teiginio pagrindimo ateityje). Šiai veiklai vykdyti reikalingas 1 etato ekvivalento pareigūnas;
- antrinių aplinkosauginio pėdsako duomenų tvarkymą: sutarčių valdymą, duomenų tikrinimą, duomenų bazės kūrimą ir kt. Šiai veiklai vykdyti reikalingas 1 etato ekvivalento pareigūnas.

Apskritai su gyvavimo ciklo analize susijusioms užduotims (pvz., metodų ir duomenų kūrimui) atlikti ir užduočiai, susijusiai su metodų ir duomenų kūrimų ekologiškumo teiginiams pagrįsti reikalingos specializuotos techninės ir (arba) mokslinės žinios, įskaitant doktorantūros lygio išsilavinimą gamtos mokslų srityje ir kelerių metų patirtį šioje srityje. Pritraukti tokius darbuotojus pasiūlius sutartininkams taikomas sąlygas neįmanoma. Todėl šias užduotis turėtų atlikti pareigūnai; jei tie etatai negali būti užpildyti vidaus specializuotų darbuotojų, jie turėtų būti atverti laikiniesiems darbuotojams.

Todėl Aplinkos GD prašo papildomų darbuotojų (**3 AD ir 1 END** pagal toliau nurodytų pareigų paskirstymą). Tie darbuotojai:

- pagal 3 straipsnio 4 dalį parengs maždaug 6–7 deleguotuosius aktus, kuriais nustatomi išsamesni aiškių ekologiškumo teiginių pagrindimo reikalavimai siekiant reglamentuoti konkrečius teiginius, pvz., dėl galimybės remontuoti, perdirbti ar dėl patvarumo arba kuriais nustatomos konkrečios gyvavimo ciklu grindžiamos taisyklės tam tikroms produktų grupėms ir sektoriams;
- rengs įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos atitinkamos procedūros, pagal kurias nacionalinės institucijos tvirtina naujas privačias ženklinimo sistemas, ir teiginių bei ženklinimo sistemų atitikties sertifikato formą;
- siekiant užtikrinti vienodą taikymą visoje Sąjungoje rengs deleguotuosius aktus, kuriais išsamiau nustatomi 8 straipsnyje nurodytų aplinkosauginio ženklinimo sistemų patvirtinimo kriterijai;
- vertins trečiųjų šalių, siekiančių vykdyti veiklą Sąjungos rinkoje, valdžios institucijų nustatytas aplinkosaugos ženklinimo sistemas, apie kurias pranešta, ir rengs atitinkamus Komisijos patvirtinimo sprendimus, siekiant užtikrinti, kad šios sistemos teiktų pridėtinės vertės, susijusios su užmojais aplinkosaugos srityje, jų poveikio aplinkai, aplinkosaugos aspektų ar aplinkosauginio veiksmingumo aprėptimi, ir atitiktų šios direktyvos reikalavimus;
- prižiūrės parengiamuosius, peržiūros ir kitus tyrimus rengiant deleguotuosius aktus;
- kurs ir valdys šiai ir kitoms politikos sritims, pavyzdžiui, TGEPR, baterijų ar taksonomijos reglamentams aktualią aplinkosauginio pėdsako duomenų bazę.

Be to, su šia politikos sritimi susijusios dvi ekspertų grupės; biudžetas turėtų apimti tris kiekvienos ekspertų grupės posėdžius per metus.

IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos **7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ**	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	**0,786**	**0,786**	**0,786**	**0,786**	**3,144**

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2024	**2025**	**2026**	**2027 m. ir vėliau**	**IŠ VISO**
IŠ VISO asignavimų	Įsipareigojimai	**3,326**	**8,025**	**6,482**	**6,440**	**24,273**

pagal daugiametės finansinės programos **1–7 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS**	Mokėjimai	**3,326**	**8,025**	**6,482**	**6,440**	**24,273**

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus ⇩			**N** metai		**N + 1** metai		**N + 2** metai		**N + 3** metai		Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)						**IŠ VISO**	
	ATLIKTI DARBAI																	
	Rūšis[123]	Viduti nės sąnau dos	Skaičius	Sąnau dos	Skaičius	Sąnau dos	Skaičius	Sąnau dos	Skaičius	Sąnau dos	Skaičius	Sąna udos	Skaičius	Sąnau dos	Skaičius	Sąnau dos	Bendr as skaiči us	Iš viso sąnaudų
1 KONKRETUS TIKSLAS[124] ...																		
– Atliktas darbas																		
– Atliktas darbas																		
– Atliktas darbas																		
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
2 KONKRETUS TIKSLAS ...																		
– Atliktas darbas																		
2 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
IŠ VISO																		

123 Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

124 Kaip apibūdinta 1.4.2 skirsnyje „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ...“.

3.2.3. Numatomas poveikis EAA ir Komisijos administraciniams asignavimams

3.2.3.1. Numatomas poveikis EAA žmogiškiesiems ištekliams

☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama

☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2025	**2026**	**2027**	**IŠ VISO**
Laikinieji darbuotojai (AD lygio)	0,117	0,240	0,244	**0,602**
Laikinieji darbuotojai (AST lygio)				
Sutartininkai	0,063	0,128	0,130	**0,320**
Deleguotieji nacionaliniai ekspertai				
IŠ VISO	**0,180**	**0,367**	**0,375**	**0,922**

Personalo poreikiai (etatų vienetais):

	2025	**2026**	**2027**	**IŠ VISO**
Laikinieji darbuotojai (AD lygio)	1	1	1	
Laikinieji darbuotojai (AST lygio)				
Sutartininkai	1	1	1	
Deleguotieji nacionaliniai ekspertai				
IŠ VISO	**2**	**2**	**2**	

3.2.3.2. Numatomi Komisijos administracinių asignavimų poreikiai

3.2.3.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka

☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama

☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2024	**2025**	**2026**	**2027 m. ir vėliau**	**IŠ VISO**
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA					
Žmogiškieji ištekliai	0,606	0,606	0,606	0,606	**2,424**
Kitos administracinės išlaidos	0,180	0,180	0,180	0,180	**0,720**
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	0,786	0,786	0,786	0,786	**3,144**
Neįtraukta į daugiametės finansinės programos[125] 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma
Žmogiškieji ištekliai					
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos					
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma
IŠ VISO	0,786	0,786	0,786	0,786	**3,144**

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

[125] Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

3.2.3.4. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.

– ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą surašyti etatų vienetais

		2024	**2025**	**2026**	**2027 m. ir vėliau**
20 01 02 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)		3	3	3	3
20 01 02 03 (Delegacijos)					
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)					
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)					
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)					
20 02 01 (AC, END, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto)		1	1	1	1
20 02 03 (AC, AL, END, INT ir JPD delegacijose)					
XX 01 xx **yy zz** 126	- būstinėje				
	- delegacijose				
01 01 01 02 (AC, END, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)					
01 01 01 12 (AC, END, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)					
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)					
IŠ VISO		4	4	4	4

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	Žr. 3.2.1 skirsnyje pateiktą paaiškinimą dėl H7.
Išorės darbuotojai	Žr. 3.2.1 skirsnyje pateiktą paaiškinimą dėl H7.

126 Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Pasiūlymas (iniciatyva)

– ☒ Galima visiškai finansuoti perskirstant asignavimą atitinkamoje daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijoje.

LIFE finansinis paketas (biudžeto eilutė 09.02.02) bus naudojamas EAA subsidijos padidėjimui kompensuoti.

– ☐ Reikia panaudoti nepaskirstytą maržą pagal atitinkamą DFP išlaidų kategoriją ir (arba) specialias priemones, kaip apibrėžta DFP reglamente.

– ☐ Reikia persvarstyti DFP.

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

– ☒ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo

– ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	N metai[127]	**N + 1** metai	**N + 2** metai	**N + 3** metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

[127] N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021 m.). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus.

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

– ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.

– ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:

☐ nuosaviems ištekliams

☐ kitoms pajamoms

nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms ☐

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis[128]						
		N metai	**N + 1** metai	**N + 2** metai	**N + 3** metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)		
……. straipsnis								

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

[128] Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.